

การทบทวนการดำเนินการตาม
วาระการพัฒนายั่งยืน ค.ศ. 2030
ระดับชาติโดยสมัครใจของไทย

พุทธศักราช 2562

สารบัญ

04 | สารจากรัฐมนตรี ว่าการกระทรวง การต่างประเทศ

06 | บทสรุปผู้บริหาร

12 | เป้าหมายที่ 1

18 | เป้าหมายที่ 2

24 | เป้าหมายที่ 3

30 | เป้าหมายที่ 4

38 | เป้าหมายที่ 5

44 | เป้าหมายที่ 6

50 | เป้าหมายที่ 7

56 | เป้าหมายที่ 8

62 | เป้าหมายที่ 9

68 | เป้าหมายที่ 10

74 | เป้าหมายที่ 11

80 | เป้าหมายที่ 12

86 | เป้าหมายที่ 13

92 | เป้าหมายที่ 14

98 | เป้าหมายที่ 15

104 | เป้าหมายที่ 16

112 | เป้าหมายที่ 17

124

บทสรุป
ความท้าทายของไทย
และการดำเนินการขั้นต่อไป

สารจากรัฐมนตรี ว่าการกระทรวง การต่างประเทศ

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยั่งยืนและการดำเนินการเพื่อบรรลุวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เป็นแนวทาง

การดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนของ ไทยในปี 2562 จึงเน้นการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อสร้างประชาคมอาเซียนที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง และมุ่งไปสู่อนาคต ภายใต้แนวคิดหลัก “ร่วมมือ ร่วมใจ ก้าวไกล ยั่งยืน”

ในฐานะที่ไทยเป็นประธานอาเซียน พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้เข้าร่วมและกล่าวถ้อยแถลงในการประชุมด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนที่สำคัญต่าง ๆ ในช่วงการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยสามัญ ครั้งที่ 74 ที่นครนิวยอร์ก เมื่อเดือนกันยายน 2562 อาทิ การประชุม Climate Action Summit และการประชุม SDG Summit อันเป็นการแสดงความมุ่งมั่นและยืนยันเจตนารมณ์ของอาเซียนที่จะร่วมมือเป็นหุ้นส่วนกับประชาคมระหว่างประเทศในการเสริมสร้างความยั่งยืนในทุกมิติ อันสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ผู้นำอาเซียนว่าด้วยความยั่งยืนเพื่อความยั่งยืน รวมทั้งแผนงานการส่งเสริมข้อริเริ่มความเกี่ยวถูกระหว่างวิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียน ค.ศ. 2025 และวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 ของสหประชาชาติ

หัวข้อของการจัดทำรายงาน VNR ของไทยในปีนี้ คือ “การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน (Community Empowerment)” อันสะท้อนถึงหัวใจของการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทยที่ยึดแนวทางการพัฒนาที่มีคนเป็นศูนย์กลาง สร้างความเข้มแข็งจากรากฐาน และตอบสนองต่อความต้องการของคนในสังคม

รายงานฉบับนี้มีมิใช่เป็นเพียงการนำเสนอความคืบหน้า ประสบการณ์ และแนวปฏิบัติที่ดีของไทยต่อประชาคมระหว่างประเทศเท่านั้น แต่ยังนำเสนอความท้าทายและโอกาสในการดำเนินงานขั้นต่อไปเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและทุกคนภายในประเทศ โดยเฉพาะในระดับชุมชน รวมทั้งสร้างความตระหนักรู้และความสนใจด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนแก่สังคม ชุมชน และประชาชนทั่วไป โดยมุ่งหวังว่า รายงาน VNR ฉบับนี้จะช่วยจุดประกายความคิดให้ทุกภาคส่วนทุกคน ระดมสมอง ระดมแรง และคิดนอกกรอบเพื่อช่วยกันขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนของไทยต่อไป

เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนของไทยไปด้วยกัน กระทรวงการต่างประเทศยังได้จัดทำรายงาน VNR ของไทยฉบับนี้สำหรับผู้พิการทางสายตาด้วย ซึ่งสามารถรับฟังรายงานผ่านเสียงของอาสาสมัครที่ร่วมแรงร่วมใจกันบันทึกเสียง โดยสามารถเปิดอ่านและรับฟังรายงานในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ที่ www.sep4sdgs.mfa.go.th

ดอน ปรมัตวินัย
รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
การต่างประเทศ

บทสรุปผู้บริหาร

บทนำ

ปี 2562 ถือเป็นปีที่สำคัญยิ่งสำหรับประเทศไทยที่ได้สร้างความสำเร็จอย่างต่อเนื่องในการอนุวัติวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 และนับเป็นปีที่สี่ที่ประเทศไทยได้มุ่งมั่นจัดทำรายงานผลการทบทวนการดำเนินการตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 (2030 Agenda for Sustainable Development) ระดับชาติ โดยสมัครใจของประเทศไทย (Voluntary National Review: VNR) เพื่อทบทวนความคืบหน้า นำบทเรียนที่ได้รับมาปรับใช้ และกำหนดแนวทางการดำเนินการขั้นต่อไปร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ทั้งหมด โดยในระดับภูมิภาคนั้น ไทยได้พยายามผลักดันให้ประเด็นความยั่งยืนเป็นหัวใจของการเป็นประธานอาเซียนของไทย ภายใต้หัวข้อหลัก “ร่วมมือ ร่วมใจ ก้าวไกล ยั่งยืน” และส่งเสริมความร่วมมือเพื่อความยั่งยืนในทุกมิติ โดยการนำเสนอรายงาน VNR ในป็นีตรงกับการประชุมระดับผู้นำว่าด้วยเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG Summit) จัดขึ้นในช่วงการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยสามัญ ครั้งที่ 74 ณ นครนิวยอร์ก ระหว่างวันที่ 24-25 กันยายน 2562 ซึ่งถือเป็นการทบทวนการดำเนินการตาม 2030 Agenda for Sustainable Development ในระดับผู้นำเป็นครั้งแรก

ในระดับประเทศ ประเทศไทยมีความก้าวหน้าในการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายระดับโลกทั้ง 17 เป้าหมาย ระดับความมุ่งมั่นของประเทศไทยต่อการบรรลุวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 สะท้อนผ่านการบูรณาการเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทุกเป้าหมายเข้ากับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ซึ่งเป็นการพัฒนาหลักของประเทศเพื่อบรรลุเป้าหมายด้านความมั่นคง ความมั่งคั่ง และความยั่งยืน นอกจากนี้ คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน มีเจตนาให้การดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นไปอย่างมีบูรณาการและคงไว้ซึ่งเจตนารมณ์ทางการเมืองในระดับที่สูงสุด

วาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy: SEP) ในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ซึ่งเป็นหัวใจของแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของไทย ด้วยเหตุนี้ ประเทศไทยจึงส่งเสริมการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางของประเทศเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และเป็นแนวทางที่นำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนที่เป็นสากลและใช้ได้จริง ผ่านกรอบแนวคิดที่เรียกว่า “SEP for SDGs”

รายงาน VNR เป็นการรายงานความคืบหน้าการทบทวนการดำเนินการตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 ในระดับชาติ โดยสมัครใจของไทย จัดทำขึ้นทุกปีและเป็นส่วนหนึ่งของแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงาน ที่กำหนดโดยคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (กพย.) โดยมีการรายงานความคืบหน้าการดำเนินการของไทยในรายงานเป้าหมายในประเด็นที่สำคัญ โดยในปีนี้ รายงาน VNR ของประเทศไทยให้ความสำคัญกับประเด็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชนและชุมชน และรายงานฉบับนี้ยังได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของความร่วมมือแบบหุ้นส่วนระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ตลอดจนระบุความท้าทายที่ต้องได้รับการแก้ไขและแสวงหาแนวทางการดำเนินงานร่วมกันในขั้นต่อไป

ประเด็นสำคัญ

ในปีที่ผ่านมา การดำเนินงานตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 ของประเทศไทยถือว่าก้าวหน้าไปมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นด้านการจัดความยากจน การจัดความหิวโหย และการเสริมสร้างสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับคนทุกวัย รัฐบาลมีความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนเป้าหมายที่ 1 (SDG 1) ในการจัดการกับความยากจนโดยเชื่อมต่อกับนวัตกรรมเข้ากับวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชน โดยมีโครงการ “ไทยนิยมยั่งยืน ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี” ซึ่งเปิดตัวขึ้นในปี 2560 เป็น

ตัวอย่างที่เด่นชัด ซึ่งโครงการดังกล่าวมุ่งใช้ประโยชน์จากกระแสความนิยมในปัจจุบันต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-Based Tourism) เพื่อช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและคุณภาพของผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น สำหรับการขับเคลื่อนเป้าหมายที่ 2 (SDG 2) และปรับปรุงความมั่นคงทางอาหารให้แก่ประชาชน รัฐบาลได้ช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อยในการวางแผนการทำเกษตรกรรมพัฒนาขีดความสามารถให้แก่ผู้ผลิตรายย่อยและป้องกันการมีผลผลิตหลักทางการเกษตรของประเทศ เช่น ข้าวมากเกินความต้องการของการบริโภคและการส่งออก สำหรับผลสำเร็จในการดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 3 (SDG 3) โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการสร้างหลักประกันการมีสุขภาพดีและส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดี เห็นได้ชัดจากผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมของโครงการต่าง ๆ อาทิ “โครงการมหัศจรรย์ 1,000 วันแรกแห่งชีวิต” ซึ่งชี้ให้เห็นว่ารัฐบาลให้ความสำคัญกับเด็กก่อนวัยเรียนด้วยการส่งเสริมการคุ้มครองและการเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่เริ่มปฏิสนธิจนถึงอายุ 2 ปี

ความคืบหน้าด้านการสร้างหลักประกันว่าทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 4 (SDG 4) ถือว่ามีความโดดเด่นเป็นพิเศษในปี นี้ โดยรัฐบาลได้จัดตั้งกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาขึ้นเพื่อสนับสนุนการศึกษาเต็มรูปแบบแก่นักเรียนด้อยโอกาส เพื่อจัดการกับปัญหาการเข้าถึงการศึกษาในระบบและอัตรการเข้าเรียนที่ลด

ลง นอกจากนี้ รัฐบาลยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรครูที่มีคุณภาพเพื่อยกระดับมาตรฐานการเรียนการสอน โดยจัดให้ครูได้มีโอกาสเรียนรู้และฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ เพิ่มเติม อีกทั้งยังจัดตั้งโครงการที่ออกแบบมาเพื่อพัฒนาครูสำหรับโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลโดยเฉพาะ นอกจากนี้ ยังได้ส่งเสริมโรงเรียนรูปแบบใหม่ ๆ รวมถึง โรงเรียนร่วมพัฒนา หรือ partnership schools (ที่เปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจและภาคประชาสังคมในพื้นที่เข้ามามีส่วนในการจัดการภายในโรงเรียน) และโรงเรียนนายได้เครือข่ายของกระทรวงยุติธรรมที่มุ่งปลูกฝังวัฒนธรรมของการปฏิบัติตามกฎหมาย และสถานศึกษาพอเพียงเพื่อสอนเรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สำหรับเป้าหมายที่ 5 (SDG 5) ความมุ่งมั่นของไทยที่จะส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ ปกป้องและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสตรี ได้นำไปสู่การพัฒนา (ร่าง) แผนปฏิบัติการว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อสตรี ซึ่งเป็นการขยายผลยุทธศาสตร์การพัฒนสตรี ที่มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี 2560 นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีความก้าวหน้าในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้หญิงอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพในการตัดสินใจในทุกระดับ โดยผู้หญิงยังคงมีบทบาทเป็นผู้นำในทั้งในภาครัฐ การเมือง และภาคธุรกิจ ประเทศไทยยังได้พยายามปรับปรุงคุณภาพด้านสุขอนามัยให้ดีขึ้น โดยรัฐบาลได้สนับสนุนโครงการต่าง ๆ เพื่อสร้างหลักประกันการมีน้ำอุปโภคบริโภคอย่างยั่งยืน การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่าง

บูรณาการ ตลอดจนปกป้องและฟื้นฟูระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องกับน้ำ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความมุ่งมั่นในการดำเนินการตามเป้าหมายที่ 6 (SDG 6) ในขณะเดียวกัน โครงการสร้างกระบวนการความคิดในการอนุรักษ์พลังงานและพลังงานทดแทนและพัฒนาวิชาชีพด้านพลังงานแก่ประชาชน (Energy for Life) ก็ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2557 เพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับประเด็นพลังงานในชุมชน ซึ่งถือเป็นประเด็นสำคัญตามเป้าหมายที่ 7 (SDG7)

นโยบาย Thailand 4.0 ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจ การมีงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน รวมถึงการพัฒนาเมืองและอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืน ซึ่งล้วนเป็นประเด็นที่สำคัญสำหรับรายงานในปีนี สำหรับเป้าหมายที่ 8 (SDG 8) นั้น โครงการฝึกอบรมได้พัฒนาศักยภาพและความสามารถของพนักงานภายในประเทศกว่า 4 ล้านคน โดยโครงการ “ความปลอดภัยและอาชีวอนามัยของประเทศไทย” (Safety Thailand) ซึ่งเป็นความคิดริเริ่มเพื่อพัฒนาสุขภาพและความปลอดภัยในที่ทำงานได้ต่อยอดจากความสำเร็จนี้ ยิ่งไปกว่านั้น ไทยยังได้จัดการกับปัญหาการว่างงานด้วยการจัดตั้ง “ศูนย์บริการจัดหางานเพื่อคนไทย” (Smart Job Centres) โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นเครื่องมือในการจัดหางานกว่า 100,000 ตำแหน่งได้เป็นผลสำเร็จ

ในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 9 (SDG 9) รัฐบาลได้พยายามส่งเสริมอุตสาหกรรมใหม่ ๆ ภายในประเทศผ่าน “กลไกการเติบโตอย่างมี

ประสิทธิผล” และเพื่อให้มั่นใจว่าการเติบโตดังกล่าวจะก่อให้เกิดการกระจายรายได้อย่างทั่วถึงและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รัฐบาลจึงเลือกใช้แนวทาง “Inclusive Growth Engine” ที่ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนที่ก่อให้เกิดการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง และ “Green Growth Engine” ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในการส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับภาคธุรกิจในระดับท้องถิ่น โดยใช้ประโยชน์จากแนวปฏิบัติและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต ตลอดจนสนับสนุนแนวทางปฏิบัติที่มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

ข้อริเริ่มของรัฐบาลในการลดความไม่เสมอภาคสะท้อนถึงความพยายามในการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาเป้าหมายที่ 10 (SDG 10) ไม่ว่าจะเป็นโครงการเสริมสร้างรายได้และส่งเสริมการจ้างงานต่าง ๆ รวมถึงการเสริมความแข็งแกร่งให้แก่มาตรการคุ้มครองทางสังคม สำหรับการดำเนินการที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 11 (SDG 11) และวาระใหม่แห่งการพัฒนาเมือง (New Urban Agenda: NUA) นั้น ประเทศไทยได้พยายามเพิ่มขีดความสามารถให้แก่หน่วยงานในระดับท้องถิ่น ปรับปรุงการวางผังเมืองให้พร้อมรับมือกับภัยพิบัติ ลดมลภาวะในเมือง และส่งเสริมการเข้าถึงบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ

นอกจากนี้ ไทยยังได้ส่งเสริมแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งที่

สะท้อนความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 12 (SDG 12) โดยรัฐบาลได้มีแผนส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ระยะเวลาที่ 3 พ.ศ. 2560-2564 ตั้งแต่ปี 2560 รวมทั้งมีแผนที่จะขยายการดำเนินงานไปยังหน่วยงานรัฐ 380 แห่ง และองค์กรเอกชนอีกเกือบ 900 แห่งภายในปี 2564

สำหรับการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 13 (SDG 13) ในปีนี้ ไทยประสบความสำเร็จในการดำเนินการด้านการลดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากภาคพลังงาน และยังได้ดำเนินโครงการเกี่ยวกับการปรับตัวต่อผลกระทบทางลบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในพื้นที่นำร่อง 4 แห่งทั่วประเทศ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบังคับใช้แผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติอย่างเป็นรูปธรรม

เพื่อสานต่อความก้าวหน้าของการดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 14 (SDG 14) ประเทศไทยมีความพยายามอย่างยิ่งในการปกป้องระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง การจัดการกับปัญหาการกลายเป็นกรดของมหาสมุทร และการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (Illegal, Unreported and Unregulated Fishing: IUU) รัฐบาลได้ขับเคลื่อนเป้าหมายที่ 15 (SDG 15) ที่เน้นการคุ้มครองสิ่งมีชีวิตบนบกและ

การอนุรักษ์พื้นที่ป่าไม้ โดยเพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารจัดการพื้นที่ป่าผ่านโครงการป่าชุมชนในพื้นที่กว่า 21,850 หมู่บ้าน ซึ่งช่วยให้ชาวบ้านได้มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ

เพื่อผลักดันความก้าวหน้าในการดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 16 (SDG 16) ประเทศไทย ยืนยันความมุ่งมั่นในความพยายามด้านการป้องกันอาชญากรรม การออกมาตรการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน และการจัดปัญหาการค้ำมนุษย์ เพื่อสร้างสันติภาพ ความยุติธรรม และสถาบันที่เข้มแข็ง โดยคณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ 6 ด้าน เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ได้แก่ การป้องกันอาชญากรรมโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและลดการกระทำผิดซ้ำ เฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสจะกระทำความผิด การช่วยเหลือเหยื่อ ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรด้านการยุติธรรม นอกจากนี้รัฐบาลยังจัดให้มีการประชาสัมพันธ์รณรงค์การสร้าง “สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต” ในทุกภาคส่วนเพื่อต่อต้านการทุจริตซึ่งถือเป็นวาระเร่งด่วนระดับชาติ และยังสามารถต่อความสำเร็จที่ผ่านมาในการแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ และเร่งความพยายามในการลดระยะเวลาการดำเนินคดีตามกระบวนการยุติธรรมสำหรับคดีการค้ามนุษย์ จัดระเบียบแรงงานต่างด้าวให้เข้าสู่ระบบ

อย่างถูกต้องตามกฎหมายเพื่อลดการตกเป็นเหยื่อค้ำมนุษย์ รวมทั้งการดึงภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการค้ำมนุษย์อีกด้วย

สุดท้ายนี้ ไทยยังคงให้ความสำคัญกับการหล่อหลอมความเป็นหุ้นส่วนทั้งภายในประเทศและในต่างประเทศมาโดยตลอดเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 17 (SDG 17) ไม่ว่าจะเป็นการสร้างหุ้นส่วนความร่วมมือทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและภาควิชาการ รวมถึงการดำเนินการตามนโยบาย “ประชารัฐ” ทั้งนี้ ไทยได้ดำเนินการอย่างแข็งขันในการแข่งขันในการแข่งขันประสพการณ์และเผยแพร่แนวปฏิบัติที่ดีของการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะที่เป็นแนวทางที่เป็นสากล และเอื้อต่อความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมาประยุกต์ใช้ โดยในปีนี้ ไทยได้ให้ทุนฝึกอบรม ทุนศึกษา และทุนดูงานในหัวข้อที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEP) แก่ผู้แทนจากประเทศกำลังพัฒนาถึง 67 ประเทศ เพื่อเรียนรู้หลักการของการเรียนรู้ SEP ในต่างประเทศแล้ว 25 ประเทศ นอกจากนี้ ไทยยังได้ริเริ่มความพยายามในการปรับปรุงกระบวนการจัดการข้อมูล เพิ่มงบประมาณของรัฐบาลเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในด้านการพัฒนา และมีแผนจะขยายการเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ตไปยัง 75,000 หมู่บ้านภายในสิ้นปี 2562

กระบวนการจัดเตรียมรายงาน

ภายหลังจากการรายงานผลการดำเนินงานตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 ในระดับชาติ โดยสมัครใจของไทย (VNR) ในปี 2560 ต่อที่ประชุมเวทีหารือทางการเมืองระดับสูงว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (High-level Political Forum on Sustainable Development: HLPF) ซึ่งมีทั้งผู้แทนจากภาครัฐ เอกชน และเยาวชนเข้าร่วมรายงานนั้น รัฐบาลไทย โดยกระทรวงการต่างประเทศในฐานะประธานคณะทำงานจัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนยังได้ดำเนินการจัดทำเล่มรายงานมาอย่างต่อเนื่องตามมติที่ประชุม แม้จะยังไม่มีการกำหนดจะต้องนำเสนอรายงานต่อที่ประชุม HLPF ก็ตาม เนื่องจากไทยเห็นประโยชน์ของการจัดทำรายงาน VNR ในฐานะที่เป็นเครื่องมือช่วยทบทวนผลการดำเนินงาน และเพื่อเผยแพร่ให้สาธารณชน ไม่ว่าจะเป็ภาครัฐ เอกชน ประชาสังคม หรือเยาวชน ได้รับทราบถึงสถานการณ์ดำเนินงานของไทยและเข้ามามีส่วนร่วมขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนไปด้วยกัน

คณะทำงานจัดทำรายงานฯ จึงมีมติให้จัดทำรายงาน VNR ฉบับปี 2562 ภายใต้หัวข้อหลัก “การเสริมสร้างพลังอำนาจให้ชุมชน (Community Empowerment)” เพื่อทบทวนการดำเนินงาน ประเมินความก้าวหน้า นำเสนอแนวปฏิบัติที่ดี รวมถึงวิเคราะห์อุปสรรคและความท้าทายในรายงานเป้าหมายในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา โดยมีหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุนร่วมกันระดมสมองและจัดทำข้อมูล เพื่อนำเสนอให้คณะทำงานฯ รวบรวม ประเมินผล และจัดทำรายงานฉบับนี้ขึ้นมา

เป้าหมายที่ 1

ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกพื้นที่

“ความยากจนแก้ไขได้
จากชุมชนเข้มแข็ง”

สถานการณ์ภาพรวม

ธนาคารโลกระบุว่า ในช่วง 4 ทศวรรษที่ผ่านมา ไทยประสบความสำเร็จอย่างมากในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ โดยพัฒนาจากการเป็นประเทศที่มีรายได้ต่ำ (low-income country) มาเป็นประเทศที่มีรายได้ปานกลางระดับสูง (upper-middle income country) มีเศรษฐกิจที่ขยายตัวเติบโตอย่างต่อเนื่อง รายงานสถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในไทย ปี 2560 ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพบว่า ระดับความยากจนลดลงอย่างมากในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา จากร้อยละ 67 ในปี 2529 เป็นร้อยละ 5.3 ในปี 2560 ซึ่งเป็นผลมาจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจและนโยบายของรัฐบาลที่เอื้อประโยชน์ต่อคนยากจนและคนยากไร้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม รัฐบาลยังคงต้องให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรให้

หลุดพ้นจากปัญหาความยากจน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างโอกาสในการหารายได้ของคนยากจน ทั้งนี้ ความเหลื่อมล้ำยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากการชะลอตัวลงและความไม่แน่นอนของราคาสินค้าเกษตร รวมทั้งปัญหาภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ปี 2561 รัฐบาลได้ดำเนินโครงการ “ไทยนิยมยั่งยืน ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี” เพื่อสร้างและกระจายรายได้ให้กับชุมชนอย่างทั่วถึงต่อยอดจากโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) โดยนำมาผนวกกับกระแสการท่องเที่ยวในปัจจุบันที่การท่องเที่ยวชุมชนเป็นทางเลือกที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ที

ชื่นชอบและแสวงหารูปแบบการท่องเที่ยวที่แตกต่างและหลากหลายเพื่อกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเข้าไปสู่ชุมชนต่าง ๆ อันจะส่งผลให้เกิดการจับจ่ายใช้สอยผ่านกิจกรรมสินค้า และบริการในชุมชน ทำให้เกิดการกระจายรายได้กับประชาชนทุกกลุ่มในชุมชนอย่างทั่วถึง นอกจากนี้ การพัฒนาคุณภาพและยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ช่วยให้ชุมชนสร้างรายได้มากขึ้น และผู้ประกอบการในชุมชนได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการคิดเชิงสร้างสรรค์ และนำมาต่อยอดการบริหารจัดการชุมชนอย่างเหมาะสม การพัฒนาและกระจายรายได้สู่เศรษฐกิจฐานรากเช่นนี้จะช่วยส่งผลต่อการกระตุ้นเศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศให้มีความเข้มแข็ง ลดความเหลื่อมล้ำ คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีความสุข

การดำเนินการขั้นต่อไป

การแก้ปัญหาความยากจนโดยใช้การท่องเที่ยวซึ่งเป็นจุดแข็งของประเทศเป็นเครื่องมือโดยเน้นการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-Based Tourism หรือ CBT) ส่งผลให้เกิดการกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่ชุมชนอย่างทั่วถึงสอดคล้องกับแนวทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของไทยที่นอกจากเน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับบุคคลแล้ว ยังเน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน (community empowerment) ด้วย จึงเป็นวิธีการหนึ่ง que ไทยจะใช้ขับเคลื่อนในการแก้ไขปัญหาความยากจนต่อไป

ผลจากการดำเนินโครงการข้างต้นในช่วงเวลาที่ผ่านมา มีหมู่บ้านได้รับการพัฒนาด้านการจัดการท่องเที่ยว จำนวน 3,273 หมู่บ้าน

ใน 76 จังหวัดทั่วประเทศ ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยวเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 มีสินค้าจำนวน 58,330 ผลิตภัณฑ์ได้รับการพัฒนาเพื่อให้สามารถขายและสร้างรายได้มากขึ้น มีผู้ประกอบการใหม่เพิ่มขึ้นเป็น 1,640,000 คน จากเดิมที่มีเฉพาะสมาชิก OTOP จำนวน 60,000 กลุ่ม/ราย โดยจากการศึกษาของคณะที่ปรึกษาจากสำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการฯ มีรายได้เฉลี่ยต่อคนเพิ่มขึ้นจากเฉลี่ยเดือนละ 5,115 บาท ต่อคน เป็นเดือนละ 10,040 บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 96.33 อัตราการจ้างงานภายในชุมชนปรับเพิ่มขึ้นร้อยละ 61.76 และมีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชมในแต่ละชุมชนเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 75

เป้าหมายที่ 1

เป้าหมายที่ 2

ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหาร
และยกระดับโภชนาการ และส่งเสริม
เกษตรกรรมที่ยั่งยืน

“ อัตราส่วนการเจริญเติบโต
ของเด็กปฐมวัยมีแนวโน้มดีขึ้น
เมื่อเทียบกับปีก่อน ”

สถานการณ์ภาพรวม

ไทยมุ่งเน้นสร้างความมั่นคงทางอาหารผ่านกรอบยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านอาหารของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. 2560-2564) โดยมุ่งเป้าให้ประชากรในประเทศได้รับบริโภคอาหารที่มีคุณภาพตามหลักโภชนาการอย่างเพียงพอและยั่งยืน และเข้าถึงอาหารอย่างเพียงพอตลอดเวลา ส่งเสริมการผลิตอาหารคุณภาพดี ลดการสูญเสีย และใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม รักษาเสถียรภาพการผลิตอาหารอย่างยั่งยืน และพัฒนาความมั่นคงด้านโภชนาการอาหาร

ในด้านการขจัดความหิวโหย ไทยสนับสนุนการยกระดับโภชนาการและลดการขาดสารอาหารในทุกวัย โดยเฉพาะทารกและเด็กปฐมวัย โดยดำเนินโครงการส่งเสริมเด็กปฐมวัยสูงที่สุดสี่สมส่วน ซึ่งผลลัพธ์จากการดำเนินงานโดยกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข สะท้อนให้เห็นถึงการเจริญเติบโตของเด็กปฐมวัยที่ดำเนิน

การได้บรรลุเป้าหมายร้อยละ 50.69 ในปี 2561 ซึ่งสถานการณ์ภาพรวมเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมามีแนวโน้มที่ดีขึ้น

ไทยมุ่งยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกร ให้หลุดพ้นความยากจน มีรายได้เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะครัวเรือนเกษตรกรรายย่อย ซึ่งที่ดินถือครองขนาดเล็ก การผลิตเป็นแบบต่างคนต่างทำมีปัญหาและข้อจำกัดต่าง ๆ เช่น ปัญหาด้านต้นทุนการผลิตไม่ว่าจะเป็นพันธุ์พืช ปุ๋ย สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช และแรงงาน รวมทั้งปัญหาทางด้านการตลาด ไทยจึงมุ่งมั่นปฏิรูปภาคการเกษตรโดยเน้นให้เกษตรกรรวมกลุ่มผลิตสินค้าเกษตรตามความต้องการของตลาด โดยกำหนด “แผนการผลิตภาคการเกษตรของประเทศ”

และใช้แนวทาง “ตลาดนำการผลิต” เพื่อวางแผนการผลิตให้อุปสงค์และอุปทานเกิดความสมดุล ตัวอย่างเช่น แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ลดการทำนาปรังในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม ส่งเสริมการทำ การเกษตรอื่น โดยจัดหาผู้ประกอบการมารับซื้อที่แน่นอน สามารถลดผลผลิตข้าวที่เกินความต้องการบริโภคและส่งออก ทำให้ราคาข้าวที่ตกต่ำนั้นมีราคาสูงขึ้นได้ เช่นเดียวกับโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ปี 2559-2562) มีจำนวน 4,663 แปลง เกษตรกรเข้าร่วมจำนวน 315,897 ราย พื้นที่ 5,410,472 ไร่ ประเภทสินค้าที่อยู่ในแปลงใหญ่จำนวน 11 ประเภท ได้แก่ ข้าว พืชไร่ ไม้ยืนต้น ผัก/สมุนไพร ไม้ผล

หม่อนไหม ไม้ดอกไม้ประดับ ปศุสัตว์ ประมง แมลงเศรษฐกิจ และอื่นๆ ผลการดำเนินงาน สามารถบรรลุตาม เป้าหมายการพัฒนาในด้านการลดต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ทำให้เกิด มูลค่าการผลิตทางการเกษตรจำนวน 6,075 ล้านบาท และ 5,111 ล้านบาทในปี 2559 และปี 2560 ตามลำดับ ด้านการพัฒนา คุณภาพผลผลิต ไทยผลักดันให้ผลผลิตทาง การเกษตรต่าง ๆ ได้รับการรับรองมาตรฐาน อาทิ GAP เกษตรอินทรีย์ RSPO และ PGS เป็นต้น

อนึ่ง ยังมีความท้าทายที่เป็นปัจจัย ภายนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถานการณ์ เศรษฐกิจโลก ภาวะสงครามการค้า

(Trade War) ที่อาจกระทบต่อภาคการค้า และบริการ ทำให้ราคาสินค้าและบริการ อาจมีการปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ เศรษฐกิจโลกที่มีความผันผวนและ ไม่แน่นอน นอกจากนี้ ภาวะภัยแล้ง และ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อาจ ส่งผลกระทบต่อผลผลิตสินค้าเกษตร ที่ราคาสินค้าเกษตร และภาวะเศรษฐกิจ ของประเทศ อันจะส่งผลกระทบต่อ การพัฒนาและการบรรลุเป้าหมายด้าน การพัฒนาดังกล่าว

2 ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน

2.1 ยกระดับโภชนาการ เด็กอายุ 0-5 ปี สูงที่สุดส่วน (ร้อยละ)

2.2 ลดภาวะทุพโภชนาการ เด็กอายุ 0-5 ปี (ร้อยละ)

ปี	2561	2562	2563	2564 (Goal)
เด็ก	9.39	15.09	10.00	10.00
วัยรุ่น	8.10	10.91	10.00	10.00
MSM	5.69	6.57	5.00	5.00

ไตรมาสที่ 3

2.3 เพิ่มรายได้ของผู้ผลิตอาหารรายเล็ก บาน/ครัวเรือน

2.4 เพิ่มพื้นที่ทำการเกษตรแบบยั่งยืน

2.5 การเก็บผลผลิตในธนาคารพันธุกรรม

- พืช 38,140 สายพันธุ์ จุดยืนหรือ 527 สายพันธุ์
- ข้าว 5,160 สายพันธุ์
- พันธุ์สัตว์ พันธุ์พืชอาหารสัตว์ และเชื้อจุลินทรีย์ดีที่านปศุสัตว์ 901 สายพันธุ์
- น้ำเชื้อสัตว์น้ำ 32 ชนิด 77 สายพันธุ์
- เนื้อเยื่อไม้ 9 ชนิด 24 สายพันธุ์

2a ดัชนีการเตรียมความพร้อมทางการเกษตรของภาครัฐ (AOI)

2.b การจุดหนุนการส่งออกทางการเกษตร

ประเทศไทยไม่ได้ผูกพันการจุดหนุนการส่งออกทางการเกษตร ภายใต้ความตกลง WTO จึงได้รับการเข้าประเทศ

2.c จำกัดความมั่นคงของราคาอาหารที่รุนแรง

จัดทำฐานข้อมูลระบบตลาดและเครื่องมือทางการตลาด รวมทั้งข้อมูลราคาสินค้าเกษตรในปัจจุบัน ที่ภาคส่งเสริมการค้าปลีก พร้อมทั้งดำเนินการสนับสนุนการบูรณาการราคาสินค้าและบริการ

การดำเนินการขั้นต่อไป

การรับมือกับความท้าทายในอนาคต ต้องดำเนินการอย่างเป็นองค์รวมและบูรณาการ ตัวอย่างเช่น การสร้างความมั่นคงทางอาหาร ยุกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน โดยต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนอย่างจริงจัง เข้มแข็ง และต่อเนื่อง การดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้นไม่ใช่การดูแลในเรื่องอาหารและโภชนาการเพียงอย่างเดียว แต่หมายความรวมถึงการดูแลส่งเสริมคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนด้วย โดยเริ่มจากระดับท้องถิ่น (bottom-up) ซึ่งใกล้ชิดทุกคนมากที่สุด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีบทบาทสำคัญในการดำเนินการที่เป็นประโยชน์ต่อคนในพื้นที่

เป้าหมายที่ 3

สร้างหลักประกันการมีสุขภาพดี และส่งเสริม
ความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับทุกคนในทุกวัย

“ไทยเน้นพัฒนาระบบสุขภาพปฐมภูมิ
ที่เน้นกระบวนการสร้างความร่วมมือ
กับทุกภาคส่วนในระดับอำเภอ”

สถานการณ์ภาพรวม

ไทยบรรลุเป้าประสงค์ด้านหลักประกัน
การมีสุขภาพดีและส่งเสริมสวัสดิภาพ
สำหรับทุกคนในทุกวัย โดยในปี 2561 อัตรา
การเสียชีวิตของมารดาเท่ากับ 17.33 ต่อ
ประชากรแสนคน อัตราการเสียชีวิตของ
ทารกแรกเกิดต่อการเกิดมีชีพพันคนคิดเป็น
4.46 และอัตราการเสียชีวิตของเด็กอายุ
ต่ำกว่า 5 ปีต่อประชากรแสนคน คิดเป็น
8.8 ส่วนเป้าประสงค์ที่ยังไม่บรรลุ ได้แก่
การแพร่กระจายของเอดส์ วัณโรค มาลาเรีย
และโรคเขตร้อนที่ถูกละเลย และการต่อสู้
กับโรคดื้อยาต้านจุลชีพ โรคติดต่อทางน้ำ และ
โรคติดต่ออื่น นอกจากนี้ ประเด็นที่เป็น
ความท้าทายของไทยคือ โรคไม่ติดต่อ
ซึ่งอัตราการเสียชีวิตจากโรคระบบไหลเวียน
โลหิตคิดเป็น 103.7 ต่อประชากรแสนคน

ในช่วงเวลาที่ผ่านมา ไทยมีโครงการที่มีผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม อาทิ โครงการมหัศจรรย์ 1,000 วันแรกแห่งชีวิต ที่ดูแลทารกตั้งแต่ในครรภ์มารดาจนเด็กอายุครบ 2 ปี และการผลักดันพระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. 2560 เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการสมวัยด้านการป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น มีการจัดทำแผนปฏิบัติการภายใต้นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาอนามัยเจริญพันธุ์แห่งชาติ

ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2561) ขับเคลื่อนพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 และจัดตั้งคลินิกบริการที่เป็นมิตรกับวัยรุ่นและเยาวชน (Youth Friendly Health Service : YFHS) เพื่อแก้ปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น รวมทั้งอบรมให้คำแนะนำสำหรับพ่อแม่ในการดูแลวัยรุ่น และให้คำปรึกษาวัยรุ่น โดยได้จัดตั้งที่โรงพยาบาล 726 แห่ง จากโรงพยาบาลทั้งหมด 877 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 82.78

เป้าหมายที่ 3

สร้างหลักประกันให้คนมีชีวิตที่มีคุณภาพ และส่งเสริมสุขภาพที่ดีของคนทุกเพศทุกวัย

SDG เป้าหมายที่ 3 ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ 4 E

- Prevention & Promotion Excellence**
ยุทธศาสตร์ป้องกันและส่งเสริมสุขภาพ: ดำเนินนโยบาย และกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ
- People Excellence**
ยุทธศาสตร์พัฒนากลุ่มวัยวุฒิ
- Service Excellence**
ยุทธศาสตร์ดำเนินงานบริการสุขภาพ
- Governance Excellence**
ยุทธศาสตร์บริหารจัดการและพัฒนาระบบสุขภาพ

ผลการดำเนินงาน

การดำเนินการโครงการสำคัญ

- โครงการพัฒนาและสร้างศักยภาพคนไทยกลุ่มสตรีและเด็กปฐมวัย
- โครงการพัฒนาและสร้างเสริมศักยภาพคนไทยกลุ่มวัยเรียนและวัยรุ่น
- โครงการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ
- โครงการพัฒนาศูนย์สุขภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.)
- โครงการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพสู่ความเป็นมืออาชีพ
- โครงการพัฒนาระบบบริการนำร่องรักษาผู้ป่วยยาเสพติด

เป้าหมายที่ 3

การดำเนินการขั้นต่อไป

ในการป้องกันโรคไม่ติดต่อ ไทยจะดำเนินการภายใต้แผนงานป้องกัน ควบคุมโรคและลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ ในโครงการควบคุมโรคไม่ติดต่อ มีการคัดกรองและประเมินความเสี่ยงโรคหัวใจและหลอดเลือด (CVD Risk) จากผู้ป่วยโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง อีกทั้งยังได้จัดทำโครงการวิกฤตโรคหัวใจปลอดภัยทั่วประเทศเพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการของผู้ป่วยที่เกิดภาวะหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันและลดอัตราการเสียชีวิตของผู้ป่วยลง

ในด้านสุขภาพและสุขภาพอนามัย ไทยยังมีความท้าทาย เรื่องการใช้สารเสพติดและการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับที่ยังเป็นอันตรายต่อสุขภาพ จึงต้องทำงานอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะงานเชิงป้องกันและการส่งเสริมการเข้าถึงบริการการรักษาและการบำบัด ในเรื่องการกระจายบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขที่แม้จะพบว่ามีแนวโน้มดีขึ้นในช่วงเวลาที่ผ่านมา แต่ก็ยังคงมีความเหลื่อมล้ำและแตกต่างกันอยู่พอสมควรในแต่ละภูมิภาคและพื้นที่ต่างๆ ของประเทศระหว่างพื้นที่เมืองและชนบท จำเป็นต้องมีการวางแผนกำลังคนด้านสุขภาพของประเทศทั้งในด้านของจำนวนบุคลากรและการกระจายตัวที่เหมาะสม

ไทยยึดมั่นการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีด้านสาธารณสุขโดยเร่งรัดการทำงานใน 5 ประเด็น ได้แก่ (1) การพัฒนาระบบสุขภาพปฐมภูมิ ประกอบด้วยคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ ที่เน้นกระบวนการสร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในระดับอำเภอเพื่อดูแลคุณภาพชีวิตประชาชน เพิ่มจำนวนคลินิกหมอครอบครัว และพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลสุขภาพตำบลติดดาวอย่างต่อเนื่อง เน้นการพัฒนาก่อนหน่วยบริการระดับปฐมภูมิ และพัฒนาเกณฑ์การประเมินให้มีความเหมาะสม (2) การใช้ยาอย่างสมเหตุผล ต้องเร่งขับเคลื่อนเพื่อลดการดื้อยาต้านจุลชีพและการใช้ยาอย่างสมเหตุผลผล (3) การควบคุมป้องกันโรค เพื่อลดปัญหาให้หมดไปจากไทย (4) การปฏิรูปกำลังคนด้านสุขภาพ บูรณาการข้อมูลบุคลากรให้เป็นภาพรวมของประเทศ เพื่อการวางแผนการบริหารกำลังคนอย่างมีประสิทธิภาพ มีนโยบายกระจายอำนาจให้เขตสุขภาพสามารถวางแผน พัฒนาและบริหารจัดการกำลังคนได้ตามบริบทของพื้นที่ และ (5) การปฏิรูประบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้านสุขภาพ บูรณาการข้อมูลกระทรวงสาธารณสุขให้เป็นหนึ่งเดียว

เป้าหมายที่ 3

เป้าหมายที่ 4

สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษา
ที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม
และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

“ไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาตามบริบทพื้นที่ ส่งเสริมการจัดการศึกษาทางเลือกของภาคประชาสังคม เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมกับผู้เรียน”

สถานการณ์ภาพรวม

ไทยกำหนดให้การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตเป็นเป้าหมายสำคัญของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2561–2580) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศทุกมิติ โดยให้ความสำคัญกับเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นช่วงวัยที่สำคัญที่สุด ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาจนถึงวัยเรียน ผ่านการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นโครงการมหัศจรรย์ 1,000 วันแรกแห่งชีวิต โครงการ 9 อย่างเพื่อสร้างลูก (Early Moments Matter on Mobile) ที่ร่วมกับองค์การยูนิเซฟประเทศไทย การคัดกรองและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย การส่งเสริมการเรียนรู้เด็กปฐมวัยผ่านสนามเด็กเล่นตามหลักการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง การส่งเสริมการจัดประสบการณ์เรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี และสะเต็มศึกษา (Science, Technology, Engineering and Mathematics Education : STEM Education) ในระดับปฐมวัยให้แก่ครูผู้ดูแลเด็กผ่านระบบออนไลน์ การพัฒนาคุณภาพระบบข้อมูลสุขภาพสตรีและเด็กปฐมวัย ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาของเด็กปฐมวัย และจัดทำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เพื่อใช้กำกับคุณภาพของสถานพัฒนา

เด็กปฐมวัยทุกสังกัด นำไปสู่ความก้าวหน้าที่สำคัญ คือ เด็กอายุ 3-5 ปี ร้อยละ 74.9 ได้เข้าเรียนปฐมวัย (1.73 ล้านคน จาก 2.31 ล้านคน) และเด็กอายุ 0-5 ปี กว่าร้อยละ 97.1 มีพัฒนาการสมวัย

ไทยมีแนวโน้มของอัตราการเข้าเรียนอย่างหยาบดีขึ้น ประชากรวัยเรียนเกินร้อยละ 100 เข้าเรียนระดับประถมศึกษา ร้อยละ 90.6 ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และร้อยละ 71.1 ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่เมื่อพิจารณาการเข้าเรียนตามเกณฑ์จากอัตราการเข้าเรียนสุทธิแบบปรับ พบว่าระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นอยู่ที่ร้อยละ 94 และ 77.9 ตามลำดับ แต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ที่ร้อยละ 54.3 สะท้อนให้เห็นว่า แม้รัฐจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย แต่ยังคงมีนักเรียนบางส่วนที่ไม่สามารถเข้าเรียนได้ตามเกณฑ์หรือคงอยู่ในระบบจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ รัฐบาลไทยจึงจัดตั้งกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาขึ้น จากข้อเสนอของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ตามบทบัญญัติของมาตรา 54 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 เพื่อช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาสร้อยละ 20 ทำயสุดของประชากรตั้งแต่แรกเกิดถึงวัยแรงงาน โดยปีการศึกษา 2561 นับเป็นครั้งแรกของไทยในการปฏิรูประบบการจัดสรรงบประมาณด้วยหลักความเสมอภาค (Equity-based Budgeting) ด้วยมาตรการการจัดสรรเงินอุดหนุนแบบมีเงื่อนไข (Conditional Cash Transfer : CCT) ให้ตรงตามความต้องการของนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างแท้จริง พร้อมกำหนดเงื่อนไขที่เชื่อมโยง

กับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG 4) เช่น อัตราการมาเรียน และดัชนีมวลกาย โดยใช้ระบบสารสนเทศเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (Information System for Equitable Education : ISEE) ในการชี้เป้าและติดตามกลุ่มเป้าหมายที่แม่นยำและใช้นวัตกรรมการคัดกรองนักเรียนยากจนด้วยระบบ PMT (Proxy Means Tests : PMT) พบนักเรียนยากจนระดับก่อนประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.) ประมาณ 2 ล้านคนทั่วประเทศ และจัดสรรเงินอุดหนุนแบบมีเงื่อนไขเพิ่มเติมให้แก่นักเรียนยากจนพิเศษ 600,000 คน คิดเป็น ร้อยละ 30 ของนักเรียนยากจนทั้งหมดจากข้อเสนอของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (Independent Committee for Education Reform : ICER) ตามบทบัญญัติของมาตรา 54 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 เพื่อป้องกันการหลุดออกจากระบบการศึกษาของเด็กและเยาวชนวัยเรียน ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาค และเพิ่มอัตราการเข้าเรียนสุทธิระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (Net Enrollment Ratio : NER) ของประชากรเด็กและเยาวชนในประเทศไทยตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG 4) นอกจากนี้ รัฐบาลไทยให้โอกาสทางการศึกษาและการอ่านออกเขียนได้กับกลุ่มเด็กไร้สัญชาติ เด็กต่างด้าวราว 78,000 คน รวมทั้งได้จัดการศึกษาทุกระดับให้กลุ่มคนสัญชาติต่าง ๆ กว่า 230,000 คน สำหรับมิติคุณภาพการศึกษาไทยให้มีความสำคัญกับการจัดการศึกษาให้สอดคล้อง

กับบริบทที่เปลี่ยนแปลง โดยปรับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน บรรมจวิทยาการคำนวณเป็นวิชาบังคับพื้นฐานล่าสุดของนักเรียน ป. 1 ป. 4 ม. 1 และ ม. 4 ในรูปแบบ Active Learning เริ่มปีการศึกษา 2561 เป็นปีแรก การขับเคลื่อนสะเต็มศึกษาแบบบูรณาการสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีศักยภาพสูง และขยายผลไปในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล 7,083 แห่ง ครอบคลุมนักเรียน 2 ล้านคน ควบคู่กับการอบรมครูวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี ตามแนวทางสะเต็มศึกษาในทุกจังหวัด 129,664 คน การขยายผลโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ซึ่งเป็นนวัตกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ให้ความสำคัญอิสระและคล่องตัว จาก 50 แห่งใน 34 จังหวัด ในปี 2561 เป็น 134 แห่งใน 54 จังหวัด ในปี 2562 โดยมีภาคเอกชนสนับสนุน 27 องค์กร นอกจากนี้ ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อการมีอาชีพโดยให้โรงเรียนจัดทำข้อมูลสารสนเทศอาชีพและกลุ่มความถนัด และการจัดแผนการเรียนรองรับความต้องการตามบริบทจังหวัด ควบคู่ไปกับการพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนและมีภูมิคุ้มกันทางสังคม

อาทิ หลักสูตรการด้านทุจริตศึกษาโดยบูรณาการกับวิชาที่เกี่ยวข้องและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทุกระดับตามบริบทของสถานศึกษา โครงการโรงเรียนยุติธรรมอุปถัมภ์ เสริมสร้างความเข้มแข็งและป้องกันอาชญากรรม ภัยสังคม การรู้เท่าทันยาเสพติด การสร้างจิตสำนึกและวินัยในตนเอง และการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ตั้งแต่ระดับต้นน้ำให้แก่กลุ่มเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา 1,127 แห่ง โรงเรียนโครงการสถานศึกษาพอเพียงที่น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในรูปแบบ Whole School Approach ทั้งหมด 23,796 แห่ง โดยเป็นสถานศึกษาพอเพียงที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ 20,000 แห่ง และพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา 205 แห่ง

ไทยพยายามอย่างยิ่งในการผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ โดยได้จัดตั้งศูนย์ประสานงานการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาใน 6 ภูมิภาค รวม 18 แห่ง ซึ่งจัดทำ Big Data และวิเคราะห์ความต้องการแรงงานรายสาขานำไปสู่การเปิดสาขาเพิ่มเติมที่เป็นอัตลักษณ์ของแต่ละภาค รวม 32 สาขา โครงการอาชีวะ

พันธุ์ใหม่ เพื่อผลิตช่างในอุตสาหกรรม เป้าหมายของประเทศ ใน 11 สาขาวิชา ในสถานศึกษา 66 แห่ง การใช้หลักสูตร Business and Technology Education Council (BTEC) ของอังกฤษใน 4 สถานศึกษานำร่อง ซึ่งเน้นการเรียนแบบกรณีศึกษาเพื่อสร้างสมรรถนะด้านอาชีพและการฝึกอบรมแบบเข้ม ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการทั้งรัฐและเอกชน 556 แห่ง หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นฐานสมรรถนะ ปีละ 100,000 คน รวมทั้งการขับเคลื่อนนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์อาชีวศึกษา ผลงานผู้เรียนร้อยละ 21.32 ถูกซื้อขายและนำไปพัฒนาเพื่อเพิ่มมูลค่า ในส่วนของระดับอุดมศึกษา ได้ปรับรูปแบบการผลิตกำลังคนคุณภาพสูงรองรับกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย ด้วยโครงการบัณฑิตพันธุ์ใหม่ 235 หลักสูตร ใน 20 มหาวิทยาลัย ทั้งแบบ non-degree มีผู้เรียน 8,337 คน และแบบ degree 6,829 คน โครงการบัณฑิตพรีเมียมที่ภาคเอกชนสนับสนุนทุนการศึกษาเต็มสำหรับนักเรียนจากโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ และทุนร้อยละ 70 สำหรับนักเรียนทั่วไป โดยมีงานรองรับทุกคน มีสถานศึกษาเข้าร่วม 70 แห่ง ผู้เรียน E-training 5,100 คน เพื่อฝึกฝนหน่วยสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพกว่า 10 สาขาวิชาชีพ 134 คุณวุฒิวิชาชีพ รวมทั้งไทยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้รองรับความต้องการของผู้เรียนทุกช่วงวัย อาทิ อุทยานการเรียนรู้ระดับจังหวัด (TK PARK) 30 แห่ง ครอบคลุม 23 จังหวัด โรงประลองต้นแบบทางวิศวกรรม (FabLab) เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นนวัตกรรมแก่เด็กและเยาวชน ด้วยการเรียนรู้ศาสตร์ทางวิศวกรรม ศูนย์ดิจิทัลชุมชนใน กคน. ตำบล 7,083 แห่ง

ศูนย์ฝึกอบรมอาชีพประจำอำเภอ 23 แห่ง โครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย (Thai Massive Open Online Course : Thai MOOC) ที่เป็นช่องทางการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา มีรายวิชาทั้งหมด 300 วิชา จาก 60 มหาวิทยาลัยทั่วประเทศ

นอกจากนี้ ปัจจัยสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถของมนุษย์ด้วยการศึกษา คือ ครูที่มีคุณภาพ ซึ่งไทยมีความก้าวหน้าในการลดปัญหาการขาดแคลนครูที่มีคุณภาพในพื้นที่ห่างไกล โดยการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นระยะเวลา 10 ปี (ปี 2559 - 2568) เพื่อจูงใจให้นักเรียนที่มีศักยภาพสูงและศรัทธาในวิชาชีพครูได้เข้าศึกษาวิชาชีพครู และบรรจุแต่งตั้งในภูมิลำเนาของตนเองเพื่อลดการโยกย้าย หลังการบรรจุแล้วจะพัฒนาอย่างต่อเนื่องอีก 2 ปี เป้าหมายรวม 48,374 คน ปัจจุบันบรรจุแล้ว 9,067 คน โครงการคูปองพัฒนาครูที่ให้ครูเลือกหลักสูตรอบรมผ่านระบบออนไลน์ได้ตามความต้องการและแผนการพัฒนาตนเอง และเชื่อมโยงกับการประเมินวิทยฐานะ โดยให้วงเงิน 10,000 บาท ต่อคนต่อปี มีหลักสูตรที่ผ่านการรับรองจากสถาบันครูพัฒนา กว่า 1,405 หลักสูตร ครอบคลุมแล้วราว 282,267 คน รวมทั้งส่งเสริมกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาจรรยาบรรณทางวิชาชีพผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Ethics in Professional Learning Community : e-PLC) และการคืนครูให้นักเรียนโดยจ้างผู้ปฏิบัติงานธุรการแทนครู เพื่อลดภาระงานครู ปี 2561 จำนวน 14,363 คน และปี 2562 อีก 11,801 คน พร้อมเปลี่ยนกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา ทำให้ครูมีเวลาสอนอยู่กับเด็กมากขึ้น

การดำเนินการขั้นตอนต่อไป

ไทยยังคงให้ความสำคัญกับการนำเด็ก ตกลงเล่นและเด็กออกกลางคันให้กลับเข้าสู่ ระบบการศึกษา ปัจจุบันอยู่ระหว่างการ พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศทาง การศึกษาเชื่อมกับฐานข้อมูลเลขประจำตัว 13 หลัก เพื่อให้สำรวจเด็กตกหล่นจาก ฐานข้อมูลผู้เรียนทั้งในและนอกระบบที่มี กว่า 15 ล้านคน และส่งข้อมูลให้หน่วยงาน ในพื้นที่ติดตามและนำเด็กตกหล่นกลับสู่ ระบบการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสม การขยายผลการจัดสรรเงินอุดหนุนแบบมี เงื่อนไขเพิ่มเติมให้แก่เด็กเรียนยากจนพิเศษ ในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และ โรงเรียนพระปริยัติธรรม รวมทั้งอยู่ระหว่างการ จัดทำต้นแบบการสนับสนุนทุนเพื่อ สร้างความเสมอภาคทางการศึกษา อาทิ ทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง ร่วมกับ 36 สถานศึกษาสายอาชีพใน 26 จังหวัด ให้ เยาวชนจากครัวเรือนที่ยากจนได้เรียนต่อ ประกาศนียบัตรสายอาชีพชั้นสูงมากกว่า 2,000 คน ระบบต้นแบบการพัฒนาทักษะ แรงงานด้อยโอกาส ให้เป็นผู้ประกอบการ รุ่นใหม่และแรงงานฝีมือโดยใช้ชุมชนเป็น ฐานนำร่องใน 50 พื้นที่ทั่วประเทศ และทุน ครูรุ่นใหม่สำหรับนักเรียนในพื้นที่ห่างไกล เพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียนของชุมชน ปีละ 300 คน ต่อเนื่อง 5 ปี ความท้าทายที่สำคัญ ของไทยอีกประการหนึ่งคือ โรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน ที่เพิ่มมากขึ้น

ปัจจุบันมีเกือบครึ่งหนึ่งของโรงเรียนสังกัด สพฐ. ทั้งหมด (15,000 แห่ง) โดยมีโรงเรียน ที่นักเรียนน้อยกว่า 40 คน กว่า 1,000 แห่ง ที่ผ่านมายุบแล้วกว่า 100 โรงเรียน เนื่องจากไม่มี นักเรียน อย่างไรก็ตาม โรงเรียนขนาดเล็ก ในหลายพื้นที่ยังคงมีความจำเป็นและ ไม่สามารถยุบได้ การจัดการศึกษาให้มี คุณภาพภายใต้งบประมาณที่ได้รับจัดสรร ในรูปแบบรายหัว จึงเป็นข้อจำกัดสำคัญใน การเลือกวิธีการบริหารจัดการที่เหมาะสม กับบริบทสถานศึกษา เช่น การจับคู่พัฒนากับโรงเรียนดีใกล้บ้าน (แม่เหล็ก) และ โรงเรียนขนาดเล็กอื่นๆ ที่อยู่ใกล้เคียงกัน ปัจจุบันมีโรงเรียนแม่เหล็ก 294 แห่ง และ โรงเรียนเครือข่าย 474 แห่ง การสนับสนุน เทคโนโลยีสารสนเทศและผู้เชี่ยวชาญแก่ โรงเรียนขนาดเล็ก ตลอดจนการควบรวมกับ โรงเรียนที่อยู่ใกล้เคียง ซึ่งต้องผ่านการ พิจารณาเห็นชอบจากผู้ปกครองและ คณะกรรมการสถานศึกษา โดยคำนึงถึง ประโยชน์สูงสุดและผลกระทบที่น้อยที่สุด แก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ

ไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาที่สอดคล้องตามบริบท พื้นที่ โดยจะจัดทำแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย (อนุบาล 1-3) ระดับจังหวัด เพื่อให้สอดคล้อง กับสภาพบริบทพื้นที่ การขับเคลื่อนพื้นที่ นวัตกรรมศึกษานำร่องใน 6 ภาค 5 จังหวัด 1 พื้นที่ เพื่อปฏิรูปการบริหารจัดการ การกระจายอำนาจและให้อิสระแก่

หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษา นำร่องให้มีคุณภาพตามบริบทที่แตกต่างกันโดยจะจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการดำเนินงานเป็นรูปธรรมและปฏิบัติได้จริงทั้งการปรับหลักสูตรและแผนจัดการศึกษา การปลดล็อคข้อจำกัดทางระเบียบที่เกี่ยวข้อง อาทิ การบริหารงบประมาณ การคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษา เป็นต้น การขยายผลโครงการอาชีวะพันธุ์ใหม่ที่เพิ่มสาขาวิชาใหม่ตามความพร้อมของสถานศึกษาและความต้องการของอุตสาหกรรมในพื้นที่ การเชื่อมโยงฐานข้อมูลเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครูอาชีวศึกษา โดยจัดให้มีครูพิเศษอาชีวศึกษาอุตสาหกรรม 4.0 และ 10 อุตสาหกรรม ให้ครอบคลุมทั่วประเทศ

นอกจากนี้ ไทยได้ส่งเสริมการจัดการศึกษาทางเลือกของภาคประชาสังคม ให้มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ ซึ่งกฎหมายได้รับรอง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมกับผู้เรียน ตลอดจนขยายผลสู่พื้นที่ที่การศึกษาในระบบเข้าไม่ถึง อย่างไรก็ตาม แม้ว่าที่ผ่านมา รัฐต้องสนับสนุนเงินอุดหนุน สิทธิประโยชน์ การอำนวยความสะดวก โดยเฉพาะเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ครอบคลุมเท่าเทียม เช่น การจัดการศึกษาในระบบ แต่ยังคงไม่ครอบคลุมในทุกกลุ่ม รวมทั้งประเด็นวิธีการประเมินคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนที่ยังไม่ยืดหยุ่นมากพอ จึงเป็นประเด็นสำคัญที่รัฐต้องเร่งดำเนินการและหาหรือแนวทางร่วมกับภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องต่อไป

เป้าหมายที่ 5

บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศ
และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้หญิง
และเด็กหญิงทุกคน

“อัตราการเข้าเรียนในระดับ
ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา
เพศหญิงมีมากกว่าเพศชาย
แต่ไทยยังต้องเพิ่มสัดส่วน
ของสตรีในภาคการเมื่อ
การปกครอง ”

สถานการณ์ภาพรวม

ไทยมีความพยายามที่จะส่งเสริม
ความเสมอภาคเท่าเทียมระหว่างเพศ
ตลอดจนคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิสตรีบน
พื้นฐานของคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็น
มนุษย์ตามมาตรฐานสากล อาทิ อนุสัญญา
ว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีใน
ทุกรูปแบบ ปฏิญญาปักกิ่งและแผนปฏิบัติ
การเพื่อความก้าวหน้าของสตรี และ
ขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
เป้าหมายที่ 5 การบรรลุความเท่าเทียม
ทางเพศและการเสริมสร้างพลังให้แก่สตรีและ
เด็กหญิงทุกคนตามบริบทของสังคมไทย โดย
บูรณาการไว้ใน “ยุทธศาสตร์การพัฒนาศรี
พ.ศ. 2560-2564” รวมถึงจัดทำแผนปฏิบัติ
การตามยุทธศาสตร์การพัฒนาศรี เพื่อเป็น
แนวทางดำเนินงานให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติ
อย่างเป็นรูปธรรม

ในการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศไทยผลักดัน (ร่าง) แผนปฏิบัติการว่าด้วยการจัดความรุนแรงต่อสตรี และปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และบังคับใช้กฎหมาย รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้หญิงมีโอกาสในการเป็นผู้สร้างคุณธรรมในสังคมมากยิ่งขึ้น และเปิดช่องทางร้องเรียนร้องทุกข์ การละเมิดสิทธิในด้านต่าง ๆ หลากหลายช่องทาง นอกจากนี้ ในด้านความเท่าเทียมด้านการศึกษาของไทย เพศหญิงมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาได้เท่ากับเพศชาย โดยผลการประเมินดัชนีความเท่าเทียมทางเพศ (Gender Parity Index : GPI) ของการเข้าถึงการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2558 และ 2560 พบว่า ภาพรวมประเทศไทยมีแนวโน้มที่ดีขึ้น ในระดับก่อนประถมศึกษา เพศหญิงเข้าถึงการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา มากกว่าเพศชาย โดยปี พ.ศ. 2558 อยู่ที่ 0.93 และเพิ่มขึ้นเป็น 1.05 ในปี พ.ศ. 2560 ทั้งนี้ ในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีแนวโน้มในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการสำรวจ

สถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. 2558-2559 (Multiple Indicator Cluster Survey : MICS 2015-2016) ที่พบว่า ไม่มีความแตกต่างในการเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา ระหว่างเด็กหญิงและเด็กชาย (GPI = 1.00) และระดับมัธยมศึกษาอยู่ที่ 1.10 คือ มีเพศหญิงที่เข้าเรียนระดับมัธยมศึกษา มากกว่าเพศชาย

ไทยให้ความสำคัญกับการขจัด การปฏิบัติที่เป็นภัยทุกรูปแบบ โดยมีโครงการ สร้างภูมิคุ้มกันแก่กลุ่มเสี่ยงและครอบครัว เพื่อป้องกันการถูกล่วง เพื่อให้กลุ่มเสี่ยง ที่มีแนวโน้มว่าจะอพยพย้ายถิ่นในชุมชน มีทักษะในการประกอบอาชีพ มีความรู้ และมีรายได้เลี้ยงดูตนเอง และสนับสนุนให้ชุมชน มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา คนเร่ร่อน ตลอดจนจนเป็นการเสริมสร้าง ภูมิคุ้มกันเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รู้เท่าทัน ต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ตั้งเป้าหมายรวม จำนวน 3,400 คน ปัจจุบันมีสตรีกลุ่มเสี่ยง เข้าร่วมโครงการแล้วจำนวน 1,658 คน

การสร้างหลักประกันว่าผู้หญิงจะมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่และมีโอกาสที่เท่าเทียมในการเป็นผู้นำในทุกระดับของการตัดสินใจในทางการเมือง เศรษฐกิจ และภาคสาธารณะไทยดำเนินการตามแผนงานส่งเสริมและสนับสนุนให้ข้าราชการหญิงได้ปฏิบัติหน้าที่และมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของหน่วยงาน จากภาพรวมกำลังคนภาครัฐ ปี พ.ศ. 2560 ข้าราชการพลเรือนสามัญเป็นผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย คือ เป็นหญิงร้อยละ 66.25 (จำนวน 254,842 คน) เป็นชายร้อยละ 33.75 (จำนวน 129,811 คน) โดยไทยยังมีข้อท้าทายสำคัญในเรื่องสัดส่วนของสตรีในภาคการเมือง การปกครอง ซึ่งปัจจุบัน พบว่าจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อเดือนมีนาคม 2562 มีผู้หญิงได้เข้าป็นิ่งในสภาผู้แทนราษฎร 78 คน จากทั้งหมด 498 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8 แบ่งเป็นระบบแบ่งเขต จำนวน 53 คน และระบบปาร์ตี้ลิสต์จำนวน 25 คน และมีสมาชิกวุฒิสภาที่เป็น

สตรีทั้งสิ้น 26 คน จากทั้งหมด 250 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4 จากการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น มีจำนวนนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ที่เป็นผู้หญิง 514 คน จากทั้งหมด 7,851 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 อย่างไรก็ตาม สตรีมีบทบาทมากขึ้นในการเป็นผู้นำในภาคเอกชน โดยจากรายงาน The Grant Thornton International Business Report (IBR) ปี ค.ศ. 2016 มีจำนวนผู้บริหารหญิง ร้อยละ 37 และในปี ค.ศ. 2018 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 52

ในการสร้างหลักประกันการเข้าถึงการดูแลสุขภาพทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์ และสิทธิการเจริญพันธุ์โดยถ้วนหน้า ไทยมีความพยายามในการดำเนินการผ่านโครงการและกิจกรรมที่สำคัญๆ อาทิ โครงการพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพกลุ่มสตรีและเด็กปฐมวัย โครงการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น (กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข) การจัดทำคู่มือเรียนรู้ด้านเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิต

การดำเนินการขั้นตอนต่อไป

ไทยดำเนินการปฏิรูปเพื่อให้ผู้หญิงมีสิทธิเท่าเทียมในทรัพยากรทางเศรษฐกิจ รวมทั้งเป็นเจ้าของที่ดิน ครอบครองที่ดิน และทรัพย์สินในรูปแบบอื่น เข้าถึงบริการทางการเงิน รับมรดกและทรัพยากรธรรมชาติ ตามกฎหมายของประเทศ ปัจจุบันมีจำนวนเกษตรกรได้รับสิทธิในการเช่าทำประโยชน์ในที่ดิน โดยได้รับเอกสารสิทธิ ส.ป.ก. 4-01 จำนวน 27,004 ราย เป็นหญิง 15,824 ราย และชาย 11,180 ราย นอกจากนี้ ในการจัดทำค่าของบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 มีหลักเกณฑ์ให้พิจารณาถึงความจำเป็นและผลประโยชน์ที่แตกต่างกันของกลุ่มที่เป็นหญิง ชาย คนชรา

และกลุ่มคนต่าง ๆ โดยกระจายทรัพยากรให้เกิดความเท่าเทียม ตอบสนองความต้องการของทุกคนในสังคม

ในการสร้างความเท่าเทียมระหว่างเพศ จะต้องเร่งสร้าง Big Data ให้เกิดเป็นรูปธรรม ตลอดจนขยายกลไกชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในระดับพื้นที่ การพัฒนาองค์ความรู้ผ่านระบบ E-Learning การดำเนินการร่วมกับภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การบรรลุความเท่าเทียมระหว่างเพศและการเสริมสร้างพลังให้แก่สตรีและเด็กหญิงทุกคน

บรรลุความเท่าเทียมทางเพศและเสริมพลังให้แก่สตรีและเด็กหญิงทุกคน

ความเท่าเทียมทางเพศ

- พลิกผัน (สร้าง) แผนปฏิบัติการด้านการจัดการด้านทุนของสตรี
- การสนับสนุนด้านความเท่าเทียมทางการศึกษา

สหกรณ์ส่งเสริมการศึกษาในระดับอุดมศึกษา
มากกว่าร้อยละ ๗๕ ของโรงเรียนสอนศึกษา
มีแนวโน้มในทิศทางเดียวกัน

ปี ๒๕๕๘ : ดช = 0.93

ปี ๒๕๖๐ : ดช = 1.05

ดัชนีความเท่าเทียมทางเพศ (GPI + 1) ไม่
ได้คะแนนเต็มในกรณีวัดการมีส่วนร่วมในทุกระดับ

การจัดการปฏิบัติที่เป็นภัยทุกรูปแบบ

โครงการสร้างภูมิคุ้มกันแก่กลุ่มเสี่ยงผลกระทบ

- บ่อยกว่าการถูกล่วงละเมิด สำหรับกลุ่มเสี่ยงที่ไม่พบว่าเราเผชิญภัยคุกคามในชุมชน
- ส่งเสริมศักยภาพในการรับมือต่าชีพ ความรู้ อัตราการได้แก่กลุ่มเสี่ยง เพื่อให้สามารถหลีกเลี่ยงได้

ปี ๒๕๖๑ มีสตรีกลุ่มเสี่ยงเข้าร่วมโครงการแล้ว จำนวน 1,๐๕๘ คน (เป้าหมาย 3,4๐๐ คน)

การสนับสนุนโอกาสที่เท่าเทียมของสตรีการมีส่วนร่วมทางการเมือง เศรษฐกิจ และภาคสาธารณะ

- การจัดทำแผนงบประมาณที่คำนึงถึงมิติทางเพศ (Gender Responsive Budgeting)
- แผนงานสนับสนุนให้ข้าราชการหญิง ได้ปฏิบัติหน้าที่และมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของหน่วยงานราชการไทย

ในปี ๒๕๖๑ จำนวนการขอเลื่อนตำแหน่ง มีจำนวน

ผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย

ผู้หญิง ๖๖๓ ๕7.32

ผู้ชาย ๖๐๓ 39.๕8

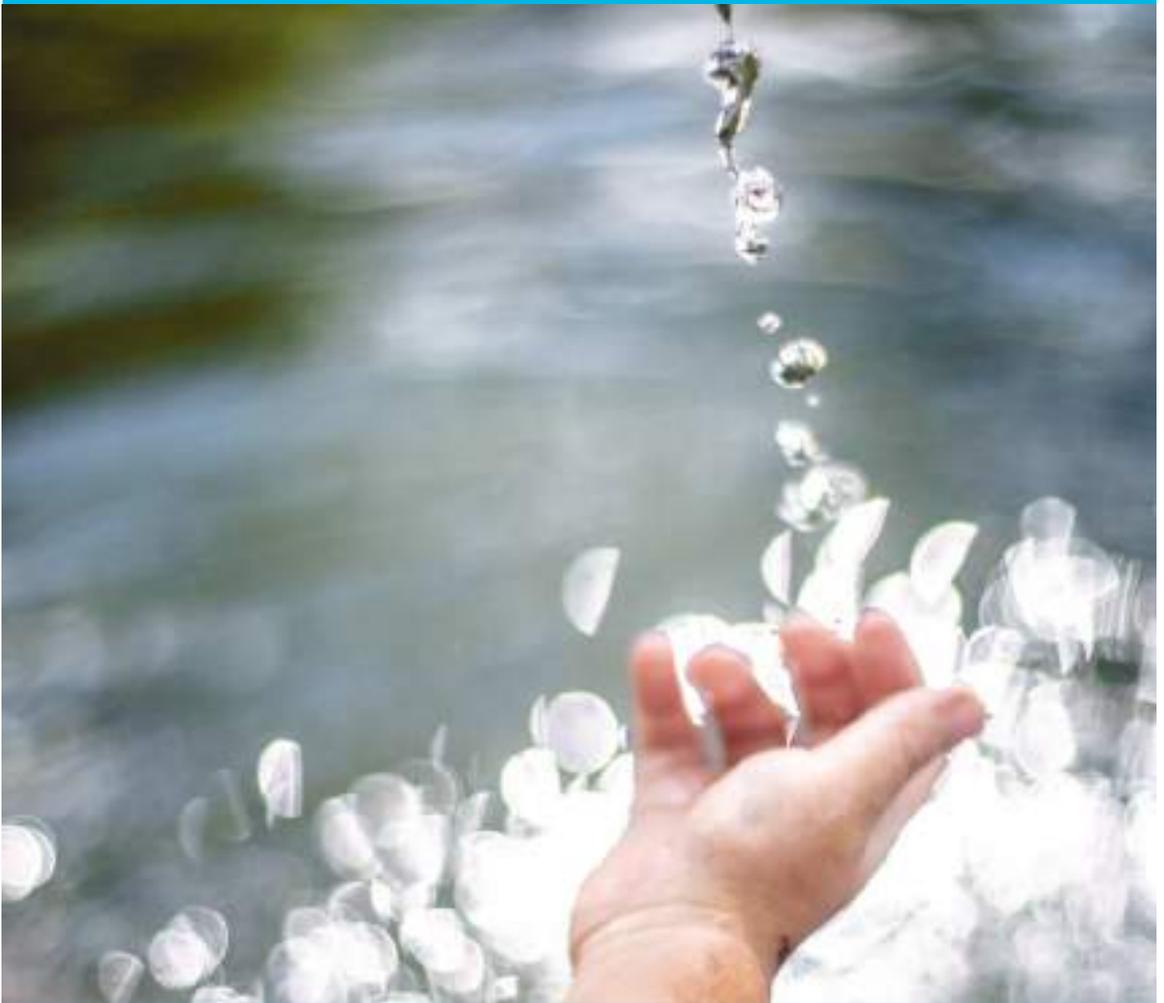
โดยสำนักงานส่งเสริมสังคม

ที่มีประชากรหญิงมีจำนวน ๖๖๓ ๕๖.๒๕

เป้าหมายที่ 6

สร้างหลักประกันให้มีน้ำใช้ และมีการบริหารจัดการ
น้ำและการสุขาภิบาลอย่างยั่งยืนสำหรับทุกคน

“การบริหารจัดการน้ำในทุกกระดับ จะต้องตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนท้องถิ่น เป็นสำคัญ โดยมีเป้าหมายให้ทุกที่อยู่อาศัยและชุมชนเมืองมีน้ำสะอาดเพื่ออุปโภคและบริโภค”

สถานการณ์ภาพรวม

ไทยได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการน้ำของประเทศ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 กำหนดให้มีการปฏิรูประบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและยั่งยืน โดยคำนึงถึงความต้องการใช้น้ำในทุกมิติ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศ และกำหนดให้พัฒนาความมั่นคงด้านน้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมภายใต้แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580)

ไทยมีความคืบหน้าในการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 6 โดยสรุปการดำเนินการหลักได้ ดังนี้

1. การเข้าถึงน้ำดื่ม

รัฐบาลมีเป้าหมายให้ทุกหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีน้ำสะอาดเพื่ออุปโภคบริโภคโดยมีโครงการสำคัญ ได้แก่ การจัดหาน้ำอุปโภคบริโภคให้แก่หมู่บ้านที่ไม่มีระบบประปาและพื้นที่หาน้ำยาก

2. การเข้าถึงสุขาภิบาลและสุขลักษณะ

ไทยมีสิ่งแวดล้อมสาธารณะที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน HAS (Healthy Accessibility Safety) ร้อยละ 71.04 โดยร้อยละ 50 ของครัวเรือนไทยมีส่วนร่วมสำรวจ

3. การปรับปรุงคุณภาพน้ำโดยการลดมลพิษ

ไทยได้มุ่งลดน้ำเสียจากแหล่งกำเนิด และเพิ่มประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสีย และได้กำหนดให้น้ำเสียชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง โดยในปี พ.ศ. 2561 ไทยมีระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนทั้งสิ้น 105 แห่งสามารถรองรับปริมาณน้ำเสียได้ 3.27 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 33.50 ของปริมาณน้ำเสียชุมชนโดยรวมทั้งหมด นอกจากนี้ในปี 2560 แหล่งน้ำผิวดินร้อยละ 83 มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ระดับพอใช้ขึ้นไปต่อจำนวนแหล่งน้ำผิวดินที่มีการตรวจวัดทั้งหมด และน้ำทะเลชายฝั่งร้อยละ 95.7 มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ระดับพอใช้ขึ้นไปต่อจำนวนสถานีที่มีการตรวจวัดทั้งหมด โดยเมื่อเทียบกับปี 2559 คุณภาพแหล่งน้ำผิวดินและน้ำทะเลชายฝั่งมีพัฒนาการที่ดีขึ้น

4. การสร้างหลักประกันแหล่งน้ำจืดที่ยั่งยืน

ตั้งแต่ปี 2557 ไทยมีโครงการพัฒนาแหล่งน้ำอย่างต่อเนื่อง โดยปัจจุบันมีพื้นที่ชลประทาน

เพิ่มขึ้น 2.58 ล้านไร่ หรือร้อยละ 29.66 ของพื้นที่เป้าหมาย คิดเป็นปริมาณน้ำ 1,483 ล้านลูกบาศก์เมตร เพิ่มประสิทธิภาพแหล่งน้ำเดิม 4.72 ล้านไร่ รวมทั้งมีเป้าหมายเพื่อให้พื้นที่เกษตรน้ำฝนสามารถทำการเพาะปลูกได้อย่างน้อย 1 ครั้ง ในฤดูฝน โดยการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก แหล่งน้ำธรรมชาติ น้ำบาดาล และระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งดำเนินการแล้ว 6,896 แห่ง คิดเป็นปริมาณน้ำ 2,229 ล้านลูกบาศก์เมตร

5. การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างบูรณาการในทุกระดับ

ไทยให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการน้ำในทุกระดับ และตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนท้องถิ่นซึ่งเป็นกลไกสำคัญของการขับเคลื่อนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างบูรณาการ โดยจัดตั้งกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ ได้แก่ (1) ระดับประเทศ มีคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการน้ำและทรัพยากรน้ำอย่างบูรณาการ และเป็นเอกภาพแล้ว (2) ระดับลุ่มน้ำ มีคณะกรรมการลุ่มน้ำ ทำหน้าที่ขับเคลื่อนการบริหารจัดการน้ำในเขตลุ่มน้ำและพื้นที่โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ (3) องค์กรผู้ใช้น้ำ ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มของประชาชนเพื่อประโยชน์ร่วมกันเกี่ยวกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ รวมทั้ง จัดตั้งสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเพื่อกำกับการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กับการบริหารจัดการน้ำของประเทศให้เป็นไปอย่างบูรณาการ อย่างเป็นระบบและยั่งยืน นอกจากนี้ การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของไทยได้น้อมนำแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำตามศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ประชาชนได้ใช้ทรัพยากรน้ำอย่างพอเพียง และมั่นคง โดยประกาศใช้พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2561 เพื่อให้การบริหารจัดการมีทิศทางสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงไปของสถานการณ์ต่าง ๆ

6. การปกป้องและฟื้นฟูระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องกับน้ำ

ไทยให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม ซึ่งมีส่วนในการรักษาระบบนิเวศและสร้างสมดุลทางธรรมชาติ โดยกำหนดเป้าหมายให้ได้พื้นที่ป่าไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ของพื้นที่ประเทศ โดยรัฐบาลได้ฟื้นฟูป่าต้นน้ำแล้วจำนวน

0.49 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 10 ของพื้นที่เป้าหมาย และพื้นที่ป้องกันและลดการพังทลาย จำนวน 1.435 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 15 ของพื้นที่เป้าหมาย

ในช่วงแรกของการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาเป้าหมายที่ 6 รัฐบาลให้ความสำคัญต่อการดำเนินการในระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น และการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการปรับปรุงน้ำและการบริหารจัดการด้านสุขอนามัยโดยรัฐบาลได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องให้ทุกหมู่บ้านมีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคบริโภคเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีพของประชาชน โดยในปี 2561 จัดหาน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคบริโภคให้หมู่บ้านที่ไม่มีระบบประปาและพื้นที่หาน้ำยากแล้วจำนวน 7,321 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 97.74 ของจำนวนหมู่บ้านเป้าหมาย คงเหลืออีก 169 หมู่บ้าน คิดเป็น ร้อยละ 2.26 ของจำนวนหมู่บ้านเป้าหมาย ซึ่งจะดำเนินการแล้วเสร็จในปี 2562

เป้าหมายที่ 6
 สร้างหลักประกันให้มีน้ำใช้ และมีการบริหารจัดการน้ำ
 และสุขาภิบาลอย่างยั่งยืนสำหรับทุกคน

เข้าถึงระบบประปาหมู่บ้าน
 ในพื้นที่ที่หาน้ำยากและขาดแคลนน้ำ
 เป้าหมาย 7,490 หมู่บ้าน
 ดำเนินการแล้ว **98%**

สวมสารณะที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน **HAS**
 ในภาพรวมระดับประเทศ **71%**

ระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน
 สามารถรองรับน้ำเสีย **34%** ของปริมาณ
 น้ำเสียชุมชนโดยรวมทั้งหมด

เพิ่มพื้นที่ชลประทาน
 เป้าหมาย 8.70 ล้านไร่
 ดำเนินการแล้ว **30%**

ฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำ
 เป้าหมาย 4.77 ล้านไร่
 ดำเนินการแล้ว **10%**

ป้องกันและลดการพังทลาย
 เป้าหมาย 9.48 ล้านไร่
 ดำเนินการแล้ว **15%**

พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
 คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
 แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี

การดำเนินการขั้นต่อไป

รัฐบาลได้กำหนดเป้าหมายแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะเป้าหมายตามแผนแม่บททั้ง 6 ด้าน นอกจากนี้รัฐบาลยังมุ่งพัฒนาและให้ความสำคัญกับ

1. ประชาชนทั้งในเมืองและชนบท

มีน้ำอุปโภคและน้ำดื่มเพียงพอ ได้มาตรฐานสากลในราคาที่เหมาะสม มีการประหยัดน้ำทุกภาคส่วน ทั้งภาคอุตสาหกรรมและครัวเรือน รวมทั้งมีความสามารถในการบริหารจัดการน้ำระดับชุมชน และท้องถิ่น

2. สามารถจัดหาน้ำเพื่อการผลิต

(เกษตร อุตสาหกรรม) ได้อย่างสมดุลระหว่างศักยภาพกับความต้องการ มีการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัด ผลผลิตสูงขึ้น รวมทั้งสามารถจัดหาน้ำและบรรเทาผลกระทบจากการขาดแคลนน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝนให้เพียงพอต่อการดำรงชีพและการทำการเกษตรในฤดูฝน

3. มีระบบป้องกันน้ำท่วมและอุทกภัยที่มีประสิทธิภาพ

ทั้งโครงสร้างและการบริหารจัดการมีผังการระบายน้ำทุกระดับ การบริหารพื้นที่น้ำท่วมและพื้นที่ชะลอน้ำ

4. การฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติ

ให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน ชุมชนขนาดใหญ่ มีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่สิ่งแวดล้อม มีการจัดการโดยการป้องกันและลดน้ำเสียที่ต้นทาง

5. ป่าต้นน้ำได้รับการฟื้นฟู

มีการใช้ประโยชน์จากลุ่มน้ำตามผังที่กำหนด มีการอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ลาดชัน

6. มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีธรรมาภิบาล

ทันสมัย มีกฎหมาย ระเบียบ เกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำ มีโครงสร้างองค์กรเหมาะสมในการบริหารจัดการน้ำทุกระดับ สามารถบริหารจัดการตามแผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บท แผนปฏิบัติการ ระบบ และกลไกการจัดสรรน้ำ รวมทั้งมีระบบฐานข้อมูลทรัพยากรมนุษย์ และงานวิจัยเพียงพอในการตัดสินใจและบริหารจัดการ

เป้าหมายที่ 7

สร้างหลักประกันว่าทุกคนเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่
ในราคาที่สามารถซื้อหาได้ เชื่อถือได้ และยั่งยืน

“ไทยมุ่งเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน และมุ่งอนุรักษ์พลังงาน และใช้พลังงานทดแทนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยยึดชุมชนและภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน”

สถานการณ์ภาพรวม

ไทยส่งเสริมให้ทุกคนได้เข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ในราคาที่สามารถซื้อหาได้ เชื่อถือได้ และยั่งยืน โดยในปี 2561 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน (ดร. ศิริ จิระพงษ์พันธ์) ได้รายงานความคืบหน้าเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 7 ของประเทศไทย ในเวทีหารือทางการเมืองระดับสูงว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (HLPF) มีใจความสำคัญว่า แม้ครัวเรือนทั่วประเทศสามารถเข้าถึงไฟฟ้าได้เกือบร้อยละ 100 และการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายมีสัดส่วนของพลังงานทดแทนที่สูงขึ้นเป็นที่น่าพอใจ แต่ผลการใช้พลังงานต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ หรือความเข้มพลังงานเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อน ซึ่งสะท้อนว่าประสิทธิภาพการใช้พลังงานยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่จะลดความเข้มของการใช้พลังงานลงทุกปี ดังนั้น รัฐบาลจึงมุ่งให้ความสำคัญกับการผลักดันมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานให้สัมฤทธิ์ผล โดยเฉพาะด้านไฟฟ้าซึ่งได้กำหนดเป้าหมายการประหยัดและลดความต้องการการใช้ไฟฟ้า 4 พันเมกะวัตต์ในปี 2580 เทียบกับ

กรณีฐาน หรือร้อยละ 5.2 ของความต้องการใช้พลังงานไฟฟ้าทั้งหมด ในแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. 2561-2580 (Power Development Plan : PDP 2018-2037) ซึ่งคณะรัฐมนตรีเห็นชอบเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2562

การขับเคลื่อนมาตรการอนุรักษ์พลังงานและใช้พลังงานทดแทนที่มีประสิทธิภาพต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ขณะที่ไทยมีความท้าทายจากแนวโน้มการผลิตและใช้พลังงานที่เพิ่มขึ้นตามภาวะการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ฉะนั้น การดึงชุมชนและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนแผนการพัฒนาด้านพลังงานจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 7 ของไทย และหนึ่งในปัจจัยแห่งความสำเร็จในการส่งเสริมการมี

ส่วนร่วม คือ การให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์พลังงานและใช้พลังงานทดแทนอย่างเหมาะสมกับพื้นที่

เพื่อเสริมสร้างความรู้ด้านพลังงานแก่ประชาชน ประเทศไทยได้ดำเนินโครงการสร้างกระบวนการความคิดทางพลังงานและพัฒนาวิชาชีพด้านพลังงานให้ประชาชน (Energy For Life) โดยเป็นความร่วมมือระหว่างกระทรวงพลังงาน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านพลังงานให้กับนักเรียนในระบบ กศน. รวมถึงพัฒนาวิชาชีพด้านพลังงานให้กับบุคคลที่มีความสนใจ สำหรับกิจกรรมหลักในโครงการประกอบด้วย

(1) การผลิตต้นและพัฒนาเนื้อหาต้นพลังงานที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น

เข้าสู่หลักสูตรการเรียนการสอนทั้งในระบบนอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (2) พัฒนาสื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับหัวข้อด้านพลังงาน เช่น เทคโนโลยีการผลิตพลังงาน และการใช้พลังงานในชีวิตประจำวัน และ (3) พัฒนานิทรรศการถาวรเพื่อสร้างความตระหนักรู้ด้านพลังงานในศูนย์วิทยาศาสตร์ระดับภาค

โครงการ Energy For Life ได้ริเริ่มดำเนินโครงการมาตั้งแต่ปี 2557 โดยได้พัฒนาแนวทางการสร้างความตระหนักรู้แก่ชุมชนในด้านพลังงาน และได้ลงประยุกต์ใช้งานภายในชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย 12 จังหวัดทั่วประเทศ อีกทั้งพัฒนาเนื้อหาวิชาเพื่อสร้างความตระหนักรู้ด้านพลังงาน เช่น การใช้พลังงานไฟฟ้าในชีวิตประจำวันในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ซึ่งเปิดโอกาสให้นักเรียน กศน. ได้เข้าใจเกี่ยวกับ

การกำเนิดไฟฟ้า และการเลือกเครื่องใช้ไฟฟ้าประสิทธิภาพสูง ทั้งนี้ โครงการได้เสริมสร้างองค์ความรู้ให้กับครู กศน. ไปแล้วประมาณ 500 คน เพื่อนำไปขยายผลในกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในระบบ กศน. จำนวนกว่า 9.7 แสนคน และได้กำหนดพื้นที่เพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน และจัดตั้งนิทรรศการถาวรเพื่อสร้างความตระหนักรู้ด้านพลังงาน โดยพิจารณาขอบเขตการดำเนินโครงการเป็นพื้นที่ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ซึ่งเป็นภูมิภาคที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจและปรากฏอยู่ในแผนการพัฒนาด้านพลังงาน และได้วางโครงสร้างของเนื้อหาหลักสูตรเรียบร้อยแล้ว

การดำเนินการขั้นตอนต่อไป

การดำเนินงานในระยะถัดไปภายใต้โครงการ Energy For Life ประกอบด้วย การจัดประชุมร่วมกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่เพื่อรับฟังความเห็นและนำมาปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตร การอบรมบุคลากรด้านการศึกษาในพื้นที่เพื่อนำไปขยายผล การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน และการคัดเลือกศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนานวัตกรรมถาวรด้านพลังงาน ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จและมีการจัดประชุมสรุปผลดำเนินงานภายในปีงบประมาณ 2562

เป้าหมายที่ 7

สร้างหลักประกันว่าทุกคนจะเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่
โบราณคดีสามารถเชื่อถือได้ เชื่อถือได้ และยั่งยืน

ปี 2561 ครบถ้วนที่เข้าถึงไฟฟ้า
ร้อยละ 99.8

ที่มา: การไฟฟ้าส่วนหลวงของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

การพึ่งพาพลังงานสะอาดของคนไทย

มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

ภาพรวม: หน่วยงานราชการ หน่วยงาน (เงินอุดหนุน) ผลิตไฟฟ้าใช้เอง
ที่มา: สำนักวางแผนสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

ร้อยละ 82.9

การใช้พลังงานทดแทนต่อการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย
ของคนไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

ร้อยละ 15.2

ที่มา: กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

เป้าหมายที่ 8

ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง
ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่และ
การมีงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

“เศรษฐกิจไทยขยายตัวอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 3.4 ในปี 2559 เป็นร้อยละ 4.0 ในปี 2560 และร้อยละ 4.1 ในปี 2561”

สถานการณ์ภาพรวม

เศรษฐกิจไทยขยายตัวอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 3.4 ในปี 2559 เป็นร้อยละ 4.0 ในปี 2560 และร้อยละ 4.1 ในปี 2561 ในการสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจที่สมดุลและยั่งยืนจะต้องมาจากทุกภาคการผลิตของประเทศ คือ ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการและอื่นๆ ต้องให้ความสำคัญกับการเพิ่มรายได้ของประชาชน การมีงานทำ และการเพิ่มผลิตภาพแรงงาน ขณะเดียวกันต้องให้ความสำคัญกับการดูแลในเรื่องความปลอดภัย และสวัสดิการแรงงานในทุกกลุ่มอาชีพ เป็นต้น ซึ่งการดำเนินงานตามนโยบายที่สำคัญๆ ในเป้าหมายนี้ประกอบด้วย **นโยบายการเพิ่มรายได้** เพื่อสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจคือ **ด้านอุตสาหกรรม** มีโครงการที่สำคัญ ได้แก่ โครงการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร สถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ 76 จังหวัด และการสนับสนุนเครือข่าย SME ได้รับการพัฒนาศักยภาพในการดำเนินธุรกิจในด้านต่างๆ รวม 34 เครือข่าย 4,679 ราย ด้านบริการและอื่นๆ มีโครงการที่สำคัญ คือ โครงการยกระดับ

มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน มีการประกาศ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน 55 เรื่อง คิดเป็น ร้อยละ 115 จากเป้าหมาย 48 เรื่อง และ รับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ชุมชน 5,082 ผลิตภัณฑ์ พัฒนาผู้ผลิตชุมชน 2,834 ราย

ด้านการมีงานทำ/ผลิตภาพแรงงาน/ความปลอดภัย มีโครงการที่สำคัญ (1) ส่งเสริม และสนับสนุนให้สถานประกอบการกิจการ ขนาดใหญ่ดำเนินการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน ให้แก่พนักงาน โดยใช้มาตรการจูงใจด้านการลดหย่อนภาษีค่าใช้จ่ายจากการฝึกอบรม จำนวน 10,720 แห่ง มีลูกจ้างที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ จำนวน 4,391,901 คน คิดเป็นร้อยละ 25.8 เทียบกับเป้าหมาย 5 ปี (ปี 2560 - 2564) จำนวน 17 ล้านคน (2) โครงการความปลอดภัยและอาชีวอนามัย ของประเทศไทย (Safety Thailand) มีสถานประกอบการตามกฎหมาย สนับสนุน ให้แรงงานมีความปลอดภัยและสุขภาพ อนามัยที่ดีในการทำงาน จำนวน 2,769 แห่ง

210,498 คน (3) “ศูนย์บริการจัดหางานเพื่อ คนไทย” (Smart Job Centre) เน้นบริการคน ไทยทุกคน ทุกกลุ่ม ให้มีงานทำ ด้วยบริการ แบบครบวงจร ปัจจุบันได้มีการจัดตั้ง ทั่วประเทศ 87 แห่ง โดยในปีงบประมาณ 2561 มีผู้สมัครมาใช้บริการ 153,168 คน ได้รับการบรรจุงาน 128,571 คน (ร้อยละ 83.94)

ด้านสถาบันการเงิน มีโครงการ เสริมสร้างขีดความสามารถของสถาบัน การเงิน โดยดำเนินงานตามแผนพัฒนาระบบ สถาบันการเงิน ระยะที่ 3 พ.ศ. 2559 – 2563 ส่งเสริมการใช้บริการทางการเงินและ การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพและลดต้นทุนการดำเนินการ ของธนาคารพาณิชย์ โดยตั้งแต่มีการจัดเก็บ ข้อมูลปี 2553 – 2560 จำนวนบัญชีลูกค้าที่ ใช้บริการผ่าน Internet Banking และ Mobile Banking มีจำนวนเพิ่มขึ้นต่อเนื่องเฉลี่ย ร้อยละ 23 และร้อยละ 108 ต่อปี ตามลำดับ

ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่ มีผลิตภาพ และการมีงานที่เหมาะสม

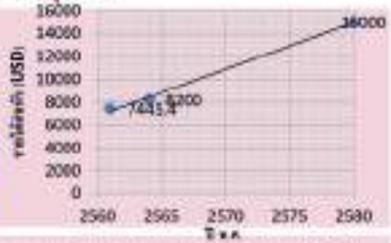
สำหรับทุกคน

เป้าหมาย

รายได้ต่อหัว

8,200 USD ในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 12
รายได้ต่อหัว 13,200 USD ในระยะยาว

นโยบาย

เพิ่มรายได้

รายได้ต่อหัว

7,445.4 USD ในปี 2561

เพิ่มการจ้างงาน - เพิ่มขีดความสามารถของแรงงานที่มีทักษะและเพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการสุขภาพและสวัสดิการสังคม
เพิ่มผลผลิต - เพิ่มการเข้าถึงบริการสุขภาพ การดูแลสุขภาพเชิงป้องกันและส่งเสริมสุขภาพที่ดี การเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีคุณภาพ การดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน การเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีคุณภาพ การดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน การเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีคุณภาพ การดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน

การมีงานทำ/ผลิตภาพแรงงาน/ความเหลื่อมล้ำ

ผลิตภาพแรงงานในปี 2561 มีมูลค่า 201,522 บาท/คน/ปี

เพิ่มขีดความสามารถ - เพิ่มขีดความสามารถของแรงงานที่มีทักษะและเพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการสุขภาพและสวัสดิการสังคม
เพิ่มผลผลิต - เพิ่มการเข้าถึงบริการสุขภาพ การดูแลสุขภาพเชิงป้องกันและส่งเสริมสุขภาพที่ดี การเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีคุณภาพ การดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน การเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีคุณภาพ การดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน

การจับมือในพื้นที่

ส่งเสริมการเชื่อมโยง - เชื่อมโยงภาคส่วนต่างๆ ในการพัฒนา เช่น ภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม
เพิ่มขีดความสามารถ - เพิ่มขีดความสามารถของแรงงานที่มีทักษะและเพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการสุขภาพและสวัสดิการสังคม
เพิ่มผลผลิต - เพิ่มการเข้าถึงบริการสุขภาพ การดูแลสุขภาพเชิงป้องกันและส่งเสริมสุขภาพที่ดี การเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีคุณภาพ การดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน การเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีคุณภาพ การดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน

สถาบันการเงิน

ร้อยละของผู้อยู่ในที่ให้บริการทางการเงิน

การมีเงินฝาก
ร้อยละ 70.6 ในปี 2560

เพิ่มขีดความสามารถ - เพิ่มขีดความสามารถของแรงงานที่มีทักษะและเพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการสุขภาพและสวัสดิการสังคม
เพิ่มผลผลิต - เพิ่มการเข้าถึงบริการสุขภาพ การดูแลสุขภาพเชิงป้องกันและส่งเสริมสุขภาพที่ดี การเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีคุณภาพ การดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน การเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีคุณภาพ การดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน

ท่องเที่ยว

จำนวนนักท่องเที่ยวที่มีเงินขดต่างชาติ
ร้อยละ 9.6 ของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ในปี 2561

เพิ่มขีดความสามารถ - เพิ่มขีดความสามารถของแรงงานที่มีทักษะและเพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการสุขภาพและสวัสดิการสังคม
เพิ่มผลผลิต - เพิ่มการเข้าถึงบริการสุขภาพ การดูแลสุขภาพเชิงป้องกันและส่งเสริมสุขภาพที่ดี การเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีคุณภาพ การดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน การเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีคุณภาพ การดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน

การดำเนินการขั้นต่อไป

ด้านการเพิ่มรายได้ เพื่อสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจ ภาคอุตสาหกรรม ส่งเสริมการใช้ความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยีขั้นสูง และนวัตกรรมมาสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับอุตสาหกรรมไทย อย่างจริงจังต่อเนื่อง โดยเฉพาะกับอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ อาทิ ยานยนต์สมัยใหม่ อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ การท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและเชิงสุขภาพ การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ การแปรรูปอาหาร และอุตสาหกรรมอนาคต อาทิ นวัตกรรม การบินและโลจิสติกส์ เชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ ดิจิทัล การแพทย์ครบวงจร และระบบกักเก็บพลังงาน รวมทั้งอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความมั่นคงของประเทศ อุตสาหกรรมอวกาศ อุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการพัฒนา ระบบคมนาคมของประเทศ อาทิ อุตสาหกรรมชิ้นส่วนอากาศยานและระบบราง เป็นต้น ภาคบริการและอื่นๆ สร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก เพื่อสร้างโอกาสให้ชุมชนและวิสาหกิจชุมชนในการสร้างความมั่นคงด้านรายได้ โดยร่วมมือกับภาคเอกชนในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ชุมชน และสนับสนุนให้ภาคเอกชนที่มีศักยภาพรับซื้อผลิตภัณฑ์ของชุมชนไปจำหน่ายในช่องทางตลาดต่างๆ เพื่อสร้างรายได้ที่ชัดเจนให้แก่ชุมชนในช่วงแรก และส่งเสริมช่องทางการตลาดสำหรับชุมชน

และวิสาหกิจชุมชนให้สามารถจำหน่ายได้เองในระยะต่อไป ส่งเสริมการพัฒนาการค้าการลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

ด้านการมีงานทำ/ผลิตภาพแรงงาน/ความปลอดภัย พัฒนาและยกระดับศักยภาพแรงงานเพื่อเพิ่มผลิตภาพ คุณภาพ และมาตรฐานแรงงาน มาตรฐานฝีมือแรงงานและการกำหนดค่าจ้างที่สะท้อนสมรรถนะแรงงาน ระบบเทียบโอนประสบการณ์ ระบบการพัฒนาความสามารถ และยกระดับทักษะ ที่สอดคล้องกับอุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีศักยภาพ อาทิ ความสามารถด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ทักษะทางด้านการคิดการวิเคราะห์ และนวัตกรรม รวมทั้งทักษะอื่นที่จำเป็นในอนาคต ตลอดจนการส่งเสริมตลาดงานรองรับแรงงานกลุ่มเฉพาะ อาทิ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ บัณฑิตใหม่ หรือผู้ว่างงาน ส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับศักยภาพแรงงานเพื่อรองรับอุตสาหกรรม 4.0 โดยการจัดระบบและกลไกความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่ชัดเจนเป็นระบบในการพัฒนากำลังคนที่มีทักษะขั้นสูงให้สามารถนำความรู้และทักษะมาใช้ในการแก้ไขปัญหา รวมถึงการสร้างและพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ สนับสนุนเครือข่าย SMEs ให้ได้รับการพัฒนาศักยภาพในการดำเนินธุรกิจในด้านต่างๆ และผู้ประกอบการได้รับ

การพัฒนาศักยภาพในการดำเนินธุรกิจให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานประกอบการดำเนินการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย จำนวน 17,000,000 คน (ปี 2560-2564) และขับเคลื่อนการกำกับดูแลให้สถานประกอบการปฏิบัติตามกฎหมาย สนับสนุนให้แรงงานมีความปลอดภัยและสุขภาพอนามัยที่ดีในการทำงาน ให้ได้ตามเป้าหมาย จำนวน 14,000 แห่ง 600,000 คน

ด้านสถาบันการเงิน พัฒนาขีดความสามารถของสถาบันการเงินไทย เพื่อรองรับการแข่งขันและการเปลี่ยนแปลงกฎกติกาสากล ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศในการลงทุน นอกจากนี้ จะเร่งขยายการเข้าถึงบริการทางการเงินให้ทั่วถึง ควบคู่ไปกับการให้ความรู้ทางการเงิน ตลอดจนสนับสนุนการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อเพิ่มโอกาสในการได้รับสินเชื่อและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารสินเชื่อสำหรับผู้มีรายได้น้อย หรือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

เป้าหมายที่ 9

สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความต้านทานและยืดหยุ่น
ต่อการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรม
ที่ครอบคลุมและยั่งยืนและส่งเสริมนวัตกรรม

“ไทยมุ่งเน้นการยกระดับภาคอุตสาหกรรมโดยใช้นวัตกรรม และส่งเสริมอุตสาหกรรมที่มีความครอบคลุมและยั่งยืน”

สถานการณ์ภาพรวม

ประเทศไทยมีการดำเนินงานส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืนที่สำคัญซึ่งมุ่งสู่อุตสาหกรรมที่ขับเคลื่อนด้วยปัญญาและเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก และสอดคล้องตามแนวทางกลไกการขับเคลื่อนทั้ง 3 ประเด็นดังนี้

Productive Growth Engine ไทยให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี โดยได้ผลักดันมาตรการและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่

1. มาตรการสนับสนุนการผลิตรถยนต์ที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้าในไทย หรือรถยนต์ EV และการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ EV ภายในประเทศ

2. มาตรการพัฒนาอุตสาหกรรมหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ ในปีที่ผ่านมาได้จัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศด้านหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ (CoRE) ที่บูรณาการเครือข่ายความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั่วประเทศ เพื่อยกระดับเทคโนโลยี และการพัฒนาบุคลากรด้านระบบอัตโนมัติและหุ่นยนต์ของภาคอุตสาหกรรม

3. มาตรการพัฒนาอุตสาหกรรมชีวภาพของไทยปี พ.ศ. 2561 – 2570 ได้มุ่งเน้นให้ภาคเอกชนเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการลงทุนในอุตสาหกรรมการผลิตชีวเคมีภัณฑ์และพลาสติกชีวภาพ (Biochemical/ Bioplastics) สารปรุงแต่งอาหารและอาหารสัตว์ (Food and Feed Ingredients) และชีวเภสัชภัณฑ์ (Biopharmaceutical)

4. โครงการสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายคลัสเตอร์อุตสาหกรรมแห่งอนาคต เพื่อพัฒนาศักยภาพหรือการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์เพื่อรองรับอุตสาหกรรมแห่งอนาคตและสร้างความเข้มแข็งของอุตสาหกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ

5. ศูนย์ปฏิรูปอุตสาหกรรม (Industry Transformation Centre : ITC) เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมไทยตั้งแต่ด้านนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ กระบวนการผลิต และบุคลากรให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในปัจจุบัน

Inclusive Growth Engine ไทยให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนที่ก่อให้เกิดการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง โดยได้ดำเนินโครงการหลัก 4 โครงการ ได้แก่ (1) โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน เพื่อส่งเสริมการนำทุนวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาศักยภาพการผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ (2) การจัดตั้งกองทุนพัฒนาเอสเอ็มอีตามแนวประชารัฐ มูลค่า 20,000 ล้านบาท เพื่อเป็นทุนช่วยเหลือสนับสนุน SMEs ให้มีการพัฒนาไปสู่อุตสาหกรรมที่มีมูลค่าสูงตามยุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์การปฏิรูปไทยที่สอดคล้องตามนโยบาย

ไทยแลนด์ 4.0 และช่วยเติมเต็มให้ SMEs ที่ประสบกับอุปสรรคไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนปกติ มีเงินทุนที่จะสามารถพัฒนาธุรกิจให้มีศักยภาพเพียงพอที่จะเข้าสู่ระบบการเงินปกติของสถาบันการเงินเอกชนได้ รวมทั้งสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ และยกระดับให้เป็นประเทศที่มีรายได้สูง โดยเน้นการสร้างความเข้มแข็งจากเศรษฐกิจภายใน (Local Economy) การดำเนินงานของกองทุนมีวงเงินให้สินเชื่อเป็นจำนวน 18,000 ล้านบาท โดยแบ่งเป็นสินเชื่อวงเงิน 10,000 ล้านบาท ซึ่งได้อนุมัติสินเชื่อไปแล้วทั่วประเทศจำนวน 1,751 ราย วงเงิน 7,088 ล้านบาท (3) โครงการหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (Creative Industry Village : CIV) ซึ่งได้นำอมνάศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้ในการขับเคลื่อนโครงการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับ

เศรษฐกิจฐานรากด้วยการพัฒนาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์ชุมชน และองค์ความรู้ของคนในชุมชน โดยมีกลไกสนับสนุนทั้งในด้านการเงิน โดยผ่านกองทุน SMEs และด้านเครื่องจักร อุปกรณ์ในการผลิตผ่านศูนย์ ITC โดยกระทรวงอุตสาหกรรมมีเป้าหมายที่จะพัฒนาชุมชนจำนวน 160 ชุมชนทั่วประเทศ ให้เป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ และ (4) โครงการปั้นนักธุรกิจอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป (SMEs เกษตร) ตามแนวพระราชรัฏฐ โดยโครงการดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน ในประเด็นชุมชนอยู่ดีมีสุข

Green Growth Engine ไทยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยได้ดำเนินโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการถ่ายทอด

เทคโนโลยีสีเขียวเพื่อยกระดับโรงงานให้ เป็นมิตรกับสังคมและสิ่งแวดล้อม (Green Industry) โดยมีการดำเนินงานเพื่อการจัดการ โรงงาน หรือสถานประกอบการภายใต้ โครงการส่งเสริมพัฒนาสถานประกอบการ เข้าสู่อุตสาหกรรมสีเขียว (Green Industry) และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพในกระบวนการผลิต รวมทั้ง การป้องกันปัญหามลพิษโดยใช้เทคโนโลยี สะอาด (Clean Technology) และโครงการ การพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ซึ่งมี วัตถุประสงค์เพื่อการจัดการลดมลพิษด้าน สิ่งแวดล้อมในพื้นที่อุตสาหกรรมหนาแน่น และการเตรียมความพร้อมในพื้นที่เป้าหมาย ของการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมในอนาคต

การดำเนินการขั้นต่อไป

รัฐบาลได้ตระหนักถึงการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยเฉพาะเป้าหมายที่ 9 การสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความสามารถในการฟื้นคืนกลับ การส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม ซึ่งการดำเนินงานในปัจจุบันมุ่งเน้นการใช้ นวัตกรรมเป็นกลไกในการยกระดับ ภาคอุตสาหกรรม รวมทั้งตระหนักถึง การพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างครอบคลุม จึงได้ดำเนินแผนงานโครงการที่มีการพัฒนา พื้นที่อุตสาหกรรมและโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อรองรับการลงทุนในภาคอุตสาหกรรม ซึ่งกระจายไปสู่ภูมิภาค รวมทั้งการส่งเสริม และผลักดันผู้ประกอบการในทุกระดับซึ่ง ครอบคลุมทั้ง SMEs STARTUP และ วิสาหกิจชุมชน ผ่านการนำเทคโนโลยีและ

นวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการผลิตเพื่อเพิ่ม มูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์ โดยในระยะต่อไป กระทรวงอุตสาหกรรมมีเป้าหมายที่จะ ยกกระดับภาคอุตสาหกรรมให้ก้าวผ่านไปสู่ การปฏิวัติอุตสาหกรรม ครั้งที่ 4 (Industry 4.0) โดยครอบคลุมผู้ประกอบการในทุกระดับทั้ง ผู้ประกอบการขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก รวมทั้ง STARTUP ผ่านการดำเนินนโยบาย Factory 4.0 และ SMEs 4.0 นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานใน ระดับท้องถิ่น โดยมีเป้าหมายในการยกระดับ หมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (CIV) ไปสู่ CIV 4.0 โดยการเชื่อมโยงเข้ากับการท่องเที่ยว และตลาด Online ซึ่งการผลักดันนโยบาย มาตรการ/โครงการดังกล่าวจะก่อให้เกิด การพัฒนาภาคอุตสาหกรรมตลอดทั้ง ห่วงโซ่อย่างยั่งยืนต่อไป

เป้าหมายที่ 9 การสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม

การสร้างโครงข่ายถนนทางบก

ปี 2566 ไทยมีโครงการก่อสร้างถนน
แล้วเสร็จ 1,247 กิโลเมตร และคาดว่าจะ
สร้างถนนเพิ่มอีก 1,000 กิโลเมตร

มีโครงการสร้างทางรถไฟ
(รวมสายรถไฟความเร็วสูง)

การเสริมโครงข่ายที่ฐานพลังงาน

- โครงการก่อสร้างโรงผลิตไฟฟ้า ของเอกชน-เนเธอร์แลนด์ 1 โรงงาน 252 เมกะวัตต์
- โครงการโรงผลิตไฟฟ้าของเอกชน-จีน 7 โรงงาน 5,600 เมกะวัตต์
- โครงการโรงผลิตไฟฟ้าของเอกชน-จีน 9 โรง กำลังให้สัตยาบันแล้ว 327.9 เมกะวัตต์

การสร้างโครงข่ายที่ฐานทางน้ำ

- ปรับปรุงและพัฒนากำแพงกั้นน้ำชายฝั่งตามแนวชายฝั่ง
- พัฒนาศูนย์กลางขนส่งสินค้าทางรถไฟท่าเรือแหลมฉบัง
- โครงการก่อสร้างท่าเทียบเรือพาณิชย์ท่าเรือแหลมฉบัง
- พัฒนาระบบป้องกันน้ำท่วมในลุ่มน้ำลุ่มน้ำเจ้าพระยาและลุ่มน้ำชี

การสร้างโครงข่ายที่ฐานทางอากาศ

- ขยายท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง : โครงการพัฒนาท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง
- โครงการพัฒนาและปรับปรุงท่าอากาศยานเชียงใหม่ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการให้บริการท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง เชียงใหม่
- โครงการพัฒนาท่าอากาศยานภูเก็ต : โครงการพัฒนาท่าอากาศยานภูเก็ต

การปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂)

ปี 2566 ประเทศไทยมีการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่อหัวประชากรเฉลี่ยลดลงจากปี 2559 อีกน้อย

	2559	2560
ปริมาณการปล่อย CO ₂ (ตันต่อหัวประชากรต่อปี)	3.92	3.90

9 INDUSTRY, INNOVATION AND INFRASTRUCTURE

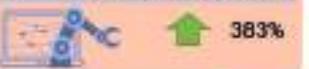
การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคอุตสาหกรรม และการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรม

การสนับสนุนอุตสาหกรรมนวัตกรรม (S-Curve and New S-Curve)

การขับเคลื่อนอุตสาหกรรมนวัตกรรม และเทคโนโลยี โดยส่งเสริมภาคธุรกิจในอุตสาหกรรมนวัตกรรม ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการผลิตสิ่งส่งเสริมหุ่นยนต์ 5 อุตสาหกรรมเป้าหมายใหม่ (ดิจิทัล, อวกาศ, ปิโตรเคมี และเคมีภัณฑ์, เครื่องจักรกลขั้นสูงและพลังงานสะอาด) ในปี 2561 เพิ่มขึ้น

	2560	2561
เงินลงทุน (ล้านบาท)	48,222	232,907

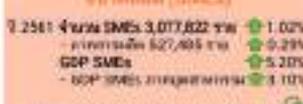
การพัฒนาดูแลภาคการผลิตและบริการ

การใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) และเทคโนโลยีคลาวด์ และการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานของภาคอุตสาหกรรม การดำเนินการโครงการสำคัญ ได้แก่

- โครงการ Green Industry
- โครงการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ

การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

สนับสนุนการเข้าถึงบริการทางการเงิน

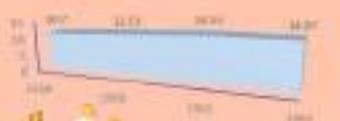
- โครงการสินเชื่อเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของ SMEs 1,000 ล้านบาท
- โครงการสินเชื่อเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของ SMEs 2,000 ล้านบาท
- โครงการพัฒนาเขตเมืองใหม่ 20,000 ล้านบาท

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

หน่วยงานสนับสนุน
กระทรวงอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

การเสริมโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล

จัดการการย้ายออกบริการดิจิทัลที่มีคุณภาพสูงต่อภาคประชาชน (Digital)

เพิ่มมูลค่าการจ้างงานในภาคการผลิตและบริการ

ค่าจ้างเฉลี่ยต่อหัวของภาคการผลิตและบริการ (GDP/GDP - %)

เป้าหมายที่ 9

เป้าหมายที่ 10

ลดความไม่เสมอภาคภายในและระหว่างประเทศ
สถานการณ์ภาพรวม

“ไทยมุ่งลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ โดยเน้นการเข้าถึงสวัสดิการแห่งรัฐ ให้ความช่วยเหลือชุมชนเมือง และส่งเสริมการจ้างงานของผู้สูงอายุและผู้พิการ”

สถานการณ์ภาพรวม

ประเทศไทยตั้งเป้าหมายที่จะลดปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ของกลุ่มคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมที่แตกต่างกัน โดยมีเป้าหมายเพิ่มรายได้เฉลี่ยต่อหัวของกลุ่มประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุดให้เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 15 ต่อปี เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 รวมทั้งเพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการพื้นฐานทางสังคมของภาครัฐ จากข้อมูลล่าสุด ในปี 2560 อัตราการเติบโตของรายได้ต่อหัวในกลุ่มประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุดเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 0.82 เมื่อเทียบกับปี 2558 ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย (ที่มา : สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) ทั้งนี้ มีนโยบายที่สำคัญๆ สรุปได้ ดังนี้

ด้านลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และจัดระบบสวัสดิการให้แก่ประชาชน อย่างเหมาะสมและเป็นธรรม โดยภาครัฐจัดหากลุ่มเป้าหมายที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ตรงกลุ่มเป้าหมาย เพื่อแก้ไขปัญหาผู้ที่มีรายได้น้อยได้มีอาชีพ และเพิ่มรายได้ โดยเฉพาะรายได้ในกลุ่มประชากรร้อยละ 40 ที่ยากจนที่สุดโดยมีมาตรการสำคัญๆ ได้แก่ (1) โครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ ณ วันที่ 20 พฤศจิกายน 2561 มีผู้มาลงทะเบียนและผ่านเกณฑ์คุณสมบัติรวม 14.5 ล้านคน (2) มาตรการให้ความช่วยเหลือชุมชนเมือง

ตามแนวทางประชารัฐ ซึ่งประกอบด้วย มาตรการด้านสินเชื่อ เพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพ มาตรการแก้ไขปัญหาหนี้สินประชาชน โดยลูกค้าธนาคารออมสินสามารถขอพักชำระหนี้ หรือ ขอลดชำระระยะเวลาชำระหนี้ (3) โครงการส่งเสริมการมีบัตรประจำตัวคนพิการทั่วประเทศ มีผู้มีบัตรประจำตัวคนพิการ จำนวน 2,041,159 ราย (ชาย 1,068,145 คน หญิง 973,014 คน) คิดเป็นร้อยละ 55.2 จากจำนวนคนพิการทั้งหมดทั่วประเทศ 3.7 ล้านคน (ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ) (4) โครงการ

เสริมภูมิปัญญาและการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ การดำเนินการโรงเรียนผู้สูงอายุในพื้นที่ของ ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพ ผู้สูงอายุ (ศพอส.) และ กทม. มีการขับเคลื่อน การดำเนินงานจำนวน 167 แห่ง โดยมี ผู้สูงอายุที่เป็นภูมิปัญญาขั้นทะเบียน คลังปัญญาผู้สูงอายุ จำนวน 15,460 คน

ด้านการให้ความคุ้มครองทางสังคม (1) ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน โดยมี ผู้เข้าทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน จำนวน 19,885 คน ส่งผลให้แรงงานมีทักษะ มีความรู้ และมีมาตรฐานฝีมือแรงงาน สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานในภาค อุตสาหกรรมได้ (2) กำกับ ดูแล ให้สถาน ประกอบกิจการปฏิบัติตามกฎหมายและ สนับสนุนให้แรงงานมีความรู้ตามกฎหมาย คุ้มครองแรงงาน ผลการตรวจสถาน ประกอบกิจการ จำนวน 15,478 แห่ง ลูกจ้าง 636,342 คน (3) บริหารจัดการให้ ผู้อยู่ในระบบประกันสังคม และผู้มีสิทธิได้ รับสิทธิประโยชน์ทางกฎหมายประกันสังคม และกฎหมายเงินทดแทนอย่างทั่วถึง

มีผู้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกันตนตาม กฎหมายประกันสังคม (มาตรา 33 และ มาตรา 39) จำนวน 12,214,174 คน (คิดเป็นร้อยละ 100.86 จากเป้าหมายทั้งปี 12,110,000 คน) (4) การปรับเพิ่มค่าจ้าง แรงงานขั้นต่ำต่อวัน จาก 300 บาทต่อวัน เพิ่มขึ้นอีก 5-10 บาทใน 69 จังหวัด โดยมี ผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2561 ที่ผ่านมา รวมถึงการสนับสนุนการจ้างงาน ผู้สูงอายุและผู้พิการ โดยได้มีการจัดตั้ง ศูนย์บริการจัดหางานผู้สูงอายุ เพื่อขยาย โอกาสการจ้างงานและโอกาสการมีรายได้ ของคนทุกกลุ่ม (5) การสนับสนุนการจ้างคน ผู้สูงอายุและผู้พิการ โดยได้มีการจัดตั้ง ศูนย์บริการจัดหางานผู้สูงอายุเพื่อขยาย โอกาสการจ้างงานและโอกาสการมีรายได้ ของทุกคนทุกกลุ่ม ซึ่งในปี 2561 มีผู้สูงอายุ ได้รับการส่งเสริมขยายโอกาสด้านอาชีพ และการทำงาน จำนวน 105,436 คน และมีผู้พิการได้รับการส่งเสริมการพัฒนา คุณภาพชีวิตเพื่อให้มีงานทำ จำนวน 7,431 คน

การดำเนินการขั้นต่อไป

ด้านลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และจัดระบบสวัสดิการให้แก่ประชาชนอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม (1) สถานต่อการดำเนินโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐให้มีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น (2) ดูแลเกษตรกรผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในที่ดินทำกิน แหล่งเงินทุน โครงสร้างพื้นฐาน และปัจจัยการผลิตต่างๆ โดยใช้กลไกคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) และคณะอื่นๆ ตลอดจนส่งเสริมการดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพเกษตรกรรวมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ครัวเรือนเกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้และเป็นฐานการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน (3) ดำเนินโครงการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ โดยการพัฒนาศักยภาพกลุ่ม/ชุมชน/แหล่งท่องเที่ยว ที่เป็นฐานการส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ให้ครอบคลุมทุกจังหวัด (4) ส่งเสริมการมีบัตรประจำตัวคนพิการ ให้ครอบคลุมคนพิการทั้งหมดทั่วประเทศ (5) ขับเคลื่อนโครงการสร้างหลักประกันด้านรายได้แก่ผู้สูงอายุ ให้บรรลุเป้าหมายการจัดสรรงบประมาณให้กับผู้สูงอายุจำนวน 8,122,225 คน

ด้านการสร้างหลักประกันถึงโอกาสที่เท่าเทียมและลดความไม่เสมอภาค (1) เร่งพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่มีคุณภาพให้ทั่วถึงและครอบคลุมประชากรทุกภาคส่วน โดยลดความเหลื่อมล้ำของคุณภาพการ

บริการในแต่ละระบบและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านสาธารณสุข ด้วยการยกระดับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และระบบการแพทย์ทางไกล เพื่อให้ประชาชนในทุกพื้นที่ โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่อยู่ในชุมชนสามารถเข้าถึงหน่วยบริการสาธารณสุขได้อย่างทั่วถึง และรวดเร็ว (2) ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยสนับสนุนการบูรณาการการดำเนินงานระหว่างหน่วยจัดการศึกษากับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา โดยเฉพาะกลุ่มที่มีเป้าหมายเดียวกัน และมุ่งเน้นกลุ่มเด็กด้อยโอกาส และกลุ่มเด็กนอกระบบการศึกษา และปรับเปลี่ยนการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับความจำเป็นของผู้เรียนและลักษณะพื้นที่ของสถานศึกษา

ด้านการให้ความคุ้มครองทางสังคม

(1) ดำเนินการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ เพื่อรองรับการจ่ายค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือแรงงาน และส่งเสริมให้แรงงานมีทักษะ มีความรู้ และมีมาตรฐานฝีมือแรงงาน ให้บรรลุเป้าหมายรวม 5 ปี จำนวน 120,000 คน หรือเฉลี่ยปีละ 24,000 คน (2) ส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองแรงงานอย่างจริงจัง เข้มขัน และเป็นรูปธรรมต่อผู้ละเมิดสิทธิแรงงาน เพื่อคุ้มครองแรงงานให้ได้รับค่าจ้างค่าตอบแทนในการทำงานที่เป็นธรรม และมีความเสมอภาค ให้ได้ตามเป้าหมายจำนวน 40,000 แห่ง 1,082,000 คน

10 REDUCED INEQUALITIES

ลดความไม่เท่าเทียมทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ

เป้าหมาย

เพิ่มรายได้เฉลี่ยต่อหัว ของประชากรช่วงร้อยละ 40 ที่มีการมีต่ำสุดโดยสิ้นเชิงซึ่งไม่ต่ำกว่าร้อยละ 13 ต่อปี

สัดส่วนประชากรที่อยู่ใต้อิทธิพลยากจน ลดลงเหลือร้อยละ 6.5 เมื่อสิ้นสุดแผนฯ 12 เป็นโอกาส การเข้าถึงบริการพื้นฐานทางสังคมอย่างทั่วถึง

นโยบาย

การขยายตัว
ใน 2 ปี 2563-2565
สนับสนุนการฟื้นตัว
ของระบบเศรษฐกิจ
และแก้ไขปัญหาสังคม
และสิทธิมนุษยชน

โครงการสวัสดิการแห่งรัฐ

ได้เปิดใช้ทะเบียนคนพิการการแห่งรัฐ โดยผู้มาลงทะเบียนและผ่านเกณฑ์คุณสมบัติ 14.5 ล้านคน รวมถึงมีมาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

การ
ขับเคลื่อน
ใจพื้นที่

โครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อชีวิตสายใยคนพิการให้ความเร็วสูงและจุดบริการ Wi-Fi จำนวน 24,700 จุดทั่วประเทศและสถานที่ชุมชน 10,000 แห่ง เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

ความเท่าเทียม
ลดความไม่
เสมอภาค

กองทุนยุติธรรม การช่วยเหลือประชาชนไม่ได้รับเงิน ความเป็นธรรมด้วยกลไกกองทุนยุติธรรม โดยมีผู้ลงทะเบียนช่วยเหลือ จำนวนทั้งสิ้น 9,066 ราย ครอบคลุมจำนวนผู้ลงทะเบียนรับความช่วยเหลือสิทธิเงินสงเคราะห์กรณีพิพาท การได้ทราบและเข้าถึงข้อมูล ร้อยละ 94.07 ส่งเสริมการออกกฎหมาย การพัฒนาระบบ บริการมาตรฐานสากล และส่งเสริมความรู้ในการคุ้มครองสิทธิคนพิการ เพื่อช่วยเหลือเยียวยาประชาชนตามกฎหมาย

1

การคุ้มครองทางสังคม
จำนวนผู้ขึ้นทะเบียนสิทธิ
ผู้ประกันตนตามกฎหมาย
ประกันสังคมจำนวน
12,214,174 คน

ระบบประกันสังคม: บริษัทการที่มีผู้อยู่ในระบบประกันสังคม และผู้ที่ไม่ได้สิทธิประโยชน์ทางกฎหมายประกันสังคมและกฎหมายอื่นของประเทศไทย โดยผู้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกันตนตามกฎหมายประกันสังคม มีกว่า 33 ล้านคน (31 ธันวาคม 2564) 12,214,174 คน คิดเป็นร้อยละ 100.86 จากเป้าหมายที่ 12,110,000 คน

ส่งเสริมการออกกฎหมาย การพัฒนาระบบ บริการมาตรฐานสากล และส่งเสริมความรู้ในการคุ้มครองสิทธิคนพิการ เพื่อช่วยเหลือเยียวยาประชาชนตามกฎหมาย

เป้าหมายที่ 11

ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์
มีความทั่วถึง ปลอดภัย พร้อมรับ
การเปลี่ยนแปลง และยั่งยืน

“ไทยมุ่งเน้นแก้ไขปัญหาคืออยู่อาศัย
ของผู้มีรายได้น้อย เตรียมรับมือ
กับภัยพิบัติ และเพิ่มโอกาสในการ
เข้าถึงบริการ สาธารณูปโภค และ
สิ่งอำนวยความสะดวกอย่างยั่งยืน”

สถานการณ์ภาพรวม

รัฐบาลดำเนินการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีคุณภาพที่ดีขึ้นอย่างสอดคล้องกับวาระใหม่แห่งการพัฒนาเมือง (New Urban Agenda : NUA) ซึ่งให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการสร้างเมืองและที่อยู่อาศัยอย่างยั่งยืนสำหรับทุกคน โดยมีภาพรวมและความคืบหน้า ดังนี้

1. ด้านความมั่นคงในที่อยู่อาศัย

รัฐบาลกำหนดให้การพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยเป็นนโยบายเร่งด่วน และสั่งการให้แก้ไขปัญหาคืออยู่อาศัยและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยทั้งประเทศอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ตั้งแต่ปี 2558 โดยได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาคืออยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยแบบบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้การดำเนินงานครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย นอกจากนี้ การแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดทั้งในเขตเมือง

และชนบทนับเป็นส่วนสนับสนุนให้เกิดความมั่นคงทั้งด้านที่ดินและที่อยู่อาศัย ดังนั้น ไทยจึงได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายและแผนการพัฒนาที่อยู่อาศัยระดับจังหวัด เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2561 โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ละจังหวัดเป็นประธานคณะทำงาน และมีผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นองค์ประกอบคณะทำงาน โดยคณะทำงานชุดนี้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการสนับสนุนการสำรวจและจัดทำข้อมูลที่อยู่อาศัยระดับจังหวัด จัดทำแผนการพัฒนาที่อยู่อาศัย นอกจากนี้ การเคหะแห่งชาติได้ดำเนินโครงการส่งเสริมสมรรถนะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้โครงการจัดทำแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยและแผนป้องกัน/แก้ไขปัญหาชุมชนแออัด ตั้งแต่ พ.ศ. 2547 - 2556 เพื่อพัฒนาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาที่อยู่อาศัย และจัดทำโครงการส่งเสริมสมรรถนะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่ปี 2556 ถึงปี 2561 โดยจะเป็นการผลักดันและส่งเสริมให้ภาคีท้องถิ่นมีองค์ความรู้ความสามารถ และศักยภาพต่อการเป็นแกนหลักในการพัฒนาเมืองที่อยู่อาศัยโดยสามารถจัดสรรบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานในท้องถิ่นด้วยตนเอง ประยุกต์ใช้เครื่องมือในการวางแผน วางผัง และจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาเมืองและที่อยู่อาศัยที่ตอบรับแนวนโยบายและความต้องการของพื้นที่ได้อย่างสอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์เมืองและศักยภาพของเมือง

2. ด้านการวางผังเมืองที่เชื่อมโยงและพร้อมรับมือกับภัยพิบัติ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้จัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 ซึ่งใช้เป็นยุทธศาสตร์การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยระดับประเทศ และมีแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของจังหวัด กลุ่มจังหวัด อำเภอ และแผนปฏิบัติการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นยุทธศาสตร์การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยในระดับท้องถิ่น โดยได้มีการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2560 รวมทั้งมีการฝึกการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับจังหวัด โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้สนับสนุนให้จังหวัดจัดทำแผนการฝึกการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และดำเนินการการฝึกสถานการณ์อุทกภัยในพื้นที่ 70 จังหวัด นอกจากนี้ ปัจจุบันกรมโยธาธิการและผังเมืองกำลังปรับปรุงผังเมืองรวมจังหวัดทั่วประเทศ ซึ่งผังเมืองรวมจังหวัดปรับปรุงผังแล้ว 71 จังหวัด เพื่อให้มีผังเมืองที่เชื่อมโยงและพร้อมรับมือกับภัยพิบัติ

3. ด้านการปรับปรุงสภาพแวดล้อม ไทยปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยอย่างต่อเนื่อง ตามเป้าหมายของแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 - 2564) ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด”

ตามแนวทางประชารัฐ ประจำปี พ.ศ. 2561 แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ต้นทาง คือ การลดปริมาณขยะ และการส่งเสริมการคัดแยกขยะที่ต้นทาง กลางทาง คือ การจัดทำระบบเก็บ และขนขยะอย่างมีประสิทธิภาพ และปลายทาง คือ ขยะมูลฝอยได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยใช้หลักการ 3ช (ใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่) หรือ 3Rs (Reduce Reuse และ Recycle)

4. การสร้างโอกาสและความเท่าเทียมในการเข้าถึงบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ได้ดำเนินโครงการ เช่น การติดตั้งดวงโคมพร้อมอุปกรณ์เสียง

ประกอบทางข้ามสำหรับผู้พิการทั้งหมด 84 จุดในกรุงเทพมหานคร โครงการก่อสร้างลิฟต์สำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการของระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้กรมท่าอากาศยานมีการเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับผู้ใช้บริการภายในท่าอากาศยานสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุ โดยระหว่างปี 2561 - 2564 มีแผนดำเนินการจัดซื้อพร้อมติดตั้งผิวต่างสัมผัสสำหรับคนพิการทางกรมมองเห็น จำนวน 20 ท่าอากาศยาน

การดำเนินการขั้นต่อไป

การดำเนินงานในระยะต่อไปด้านการแก้ไขปัญหามลพิษชุมชนแออัดบ้านมั่นคงจะขับเคลื่อนการพัฒนาที่อยู่อาศัยตามแผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัยระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ให้กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ร่วมกันสำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อน และจัดทำแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยเชื่อมโยงกับแผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัยระดับจังหวัดและขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนให้เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานในพื้นที่ นอกจากนี้การเคหะแห่งชาติได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การเคหะแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2564 (ฉบับปรับปรุงปี 2561) เพื่อทบทวนและปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์การเคหะแห่งชาติ พ.ศ. 2561-2565 ให้สอดคล้องกับทิศทางและนโยบายการพัฒนาประเทศของรัฐบาล รวมถึง บทบาท ภารกิจ และนโยบายการดำเนินงานขององค์กรที่สอดคล้องกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างเหมาะสม และสามารถ

ตอบสนองความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีแผนการดำเนินงานที่สำคัญในปี 2562 อาทิ โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัย เพื่อตอบสนองความต้องการที่อยู่อาศัยของประชาชนผู้มีรายได้น้อยถึงปานกลางให้มีที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐาน โครงการร่วมลงทุนกับภาคเอกชนในการพัฒนาที่อยู่อาศัย (PPP) โครงการ Eco Village ที่อยู่อาศัยเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โครงการจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย เพื่อเป็นแหล่งให้สินเชื่อที่อยู่อาศัยแก่ผู้ที่ไม่สามารถเข้าถึงสินเชื่อของสถาบันการเงินหลักได้ เป็นต้น รวมทั้งปรับปรุงผังน้ำระดับลุ่มน้ำให้ครอบคลุม 22 ลุ่มน้ำ ภายใต้ขอบเขตลุ่มน้ำใหม่ เพื่อวางแผนการบริหารจัดการน้ำและการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 ให้แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. 2565

ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความทั่วถึง ปลอดภัย พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและยั่งยืน

1 "การศึกษานโยบายที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานที่ยั่งยืนโดยชุมชน"

- การทำโครงการชุมชนเพื่อเตรียมความพร้อมการดำเนินงานที่ยั่งยืน
โดยโครงการบ้านมั่นคง

โครงการบ้านมั่นคง บ้านเลขที่ ๑๘๒ หมู่ ๑-๕ ริมถนน ถนนใหม่ ปี ๒๕๖๑

๑๓๒ โครงการเมืองใหม่ที่อยู่ยาวหรือชุมชนในเขตอู่ทองเก่า

โครงการเมืองใหม่ที่อยู่ยาวชุมชนในเขตอู่ทองเก่า มีจำนวน ๑,๐๐๐ ครัวเรือน ๓๗๖ ไร่ ๒๕๖๑

- จัดตั้งชุมชนทำงานภายใต้กรอบนโยบายและแผนการดำเนินงานที่เอื้ออำนวยต่อชีวิต
โดยมีผู้ดำรงตำแหน่งชีวิต เป็นประธานชุมชน
- โครงการสนับสนุนระบบขนส่งมวลชนที่เอื้ออำนวยต่อชีวิต เช่น มีบริการรถโดยสารประจำทาง
ส่วนท้องถิ่นในการให้บริการที่เอื้ออำนวย

ความมั่นคงภายในที่อยู่อาศัย

การวางผังเมืองที่เอื้ออำนวยต่อเมืองพร้อมรับมือกับภัยพิบัติ

การดำเนินงานของบรรดากระทรวงที่เกี่ยวข้องสนับสนุนปฏิบัติการในทางเมืองกับสหประชาชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ
ม.ศ. ๒๕๖๑ มีเป็นยุทธศาสตร์ในการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยในภาคท้องถิ่น

- สนับสนุนให้ท้องถิ่นจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาผลกระทบ ๓๒
ด้านที่กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รับผิดชอบ
- สนับสนุนให้ท้องถิ่นจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาผลกระทบ ๓๒
ด้านที่กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รับผิดชอบ
- สนับสนุนให้ท้องถิ่นจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาผลกระทบ ๓๒
ด้านที่กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รับผิดชอบ

โอกาสและความท้าทายในการเข้าถึงบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก

- จัดตั้งศูนย์ข้อมูลสารสนเทศด้านบริการสาธารณะให้ โดยคณะกรรมการเมือง
- จัดทำโครงการสนับสนุนการเข้าถึงบริการของชุมชนและหน่วยงานราชการ
- โครงการจัดตั้งศูนย์บริการประชาชนในเขตอู่ทองเก่า ๒๕๖๑ และศูนย์บริการ
ประชาชนอื่น

จำนวนประชากร ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ๒๕๖๑ (ข้อมูลจากกรมการปกครอง) จำนวน 18,๔๐๐ คน

เป้าหมายที่ 12

สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิต
และการบริโภคที่ยั่งยืน

“ไทยมุ่งส่งเสริมการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมอุตสาหกรรมสีเขียว เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และชุมชน”

สถานการณ์ภาพรวม

ประเทศไทยมีแผนขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน พ.ศ. 2560 - 2579 (Sustainable Consumption and Production Roadmap 2017-2036 : SCP Roadmap 2017-2036) และยังได้พัฒนาแผนปฏิบัติการ (Action Plan) 5 ปี ว่าด้วยการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนตามกรอบการดำเนินงานระยะ 10 ปี ว่าด้วยการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน (10YFP on SCP) เพื่อเสริมสร้างและพัฒนากลไกการดำเนินงานและความร่วมมือด้านการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพ และเชื่อมโยงในทุกภาคส่วน นอกจากนี้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้จัดทำแผนส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ระยะเวลาที่ 3 พ.ศ. 2560-2564 โดยเน้นกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐทั้งส่วนกลาง

และส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ มหาวิทยาลัย หน่วยงานในกำกับของรัฐ และองค์การมหาชน และจะขยายผลไปสู่ภาคเอกชนและประชาชน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิตและบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนไปสู่กระบวนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนในทุกๆ ภาคส่วนต่อไป โดยตั้งเป้าหมายภายในปี พ.ศ. 2564 หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชน จะเข้าร่วมโครงการจำนวน 380 แห่ง 2,519 แห่ง และ 876 แห่ง ตามลำดับ

รัฐบาลไทยโดยกระทรวงอุตสาหกรรม มีการกำหนดนโยบายการส่งเสริมอุตสาหกรรมสีเขียว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน ลดการใช้ทรัพยากรและพลังงานเพื่อประหยัดต้นทุนการดำเนินธุรกิจ และสร้างโอกาสในการแข่งขัน รวมถึงการสร้างโอกาส

ทางการตลาดของผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิตสีเขียวซึ่งกำลังเป็นที่ยอมรับและต้องการของผู้บริโภคทั่วโลก โดยเน้นให้ธุรกิจอุตสาหกรรมยึดมั่นในการประกอบกิจการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และประกอบกิจการด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งภายในและภายนอกองค์กรตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สถานประกอบการที่ผ่านการรับรองเป็นอุตสาหกรรมสีเขียว มีทั้งสิ้น 34,491 ราย แบ่งเป็นอุตสาหกรรมสีเขียวระดับที่ 1 (Green Commitment) จำนวน 20,079 ราย อุตสาหกรรมสีเขียวระดับที่ 2 (Green Activities) จำนวน 7,682 ราย อุตสาหกรรมสีเขียวระดับที่ 3 (Green System) จำนวน 6,304 ราย อุตสาหกรรมสีเขียวระดับที่ 4 (Green Culture) จำนวน 378 ราย และอุตสาหกรรมสีเขียวระดับที่ 5 (Green Network) จำนวน 48 ราย

การดำเนินการขั้นต่อไป

ประเทศไทยโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้มีการบูรณาการและดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อขับเคลื่อนการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืนให้บรรลุเป้าหมาย โดยการผลักดันหน่วยงานให้ดำเนินงานภายใต้ (1) แผนส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ระยะที่ 3 พ.ศ. 2560-2564 โดยตั้งเป้าหมายว่าภายในปี พ.ศ. 2564 จะมีหน่วยงานเข้าร่วมโครงการจำนวน 3,775 แห่ง ประกอบด้วย กลุ่มหน่วยงานภาครัฐ (380 แห่ง) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2,519 แห่ง) และกลุ่มบริษัท 876 แห่ง (2) แผนการจัดการกากอุตสาหกรรม 5 ปี (พ.ศ. 2558-2564) (3) โครงการส่งเสริมความรู้และสินค้าเกษตรนวัตกรรมเพื่อขยายช่องทางการจำหน่ายสินค้าเกษตรและต่อยอดงานวิจัยผลผลิตทางการเกษตร (4) การพัฒนาเกษตรอินทรีย์และเกษตรยั่งยืนอย่างครบวงจร รวมถึงปรับพฤติกรรมการใช้สารเคมีของเกษตรกร โดยมีการศึกษาวิจัยต่อยอดการแปรรูปผลผลิตจากการเกษตรร่วมกับ

การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ (5) การส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนผ่านรายงานความยั่งยืนและรายงานประจำปีของบริษัท ซึ่งที่ผ่านมาบริษัทเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนจำนวน 639 แห่ง หรือร้อยละ 98 ของบริษัทที่จดทะเบียนฯ ขณะที่มีการจัดทำรายงานความยั่งยืนตามกรอบการรายงาน Global Reporting Initiative (GRI) จำนวน 93 บริษัท หรือร้อยละ 14 ของบริษัทที่จดทะเบียนฯ

ปัจจุบัน ประเทศไทยอยู่ระหว่างการจัดทำระบบติดตามประเมินผลการส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนของประเทศไทย (2561-2563) และการศึกษาแนวทางการจัดการการสูญเสียอาหารเพื่อการบริโภคที่ยั่งยืน (2562) ซึ่งคาดว่าจะจะเป็นประโยชน์ในการติดตามผลการดำเนินงานจากหลายภาคส่วน และนำมาใช้ในการวางแผนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 12 ต่อไป

สร้างหลักประกันที่มีรูปแบบการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืน

แผนขับเคลื่อน การผลิตและการบริโภค

ที่ยั่งยืน

พ.ศ. 2560 - 2579

ภาคีสมาชิกอนุสัญญาด้านสารเคมี และของเสีย

1. อนุสัญญามินามาตะ

2. อนุสัญญาบาเซล

3. อนุสัญญาสตอกโฮล์ม

4. อนุสัญญาเรอเทอร์ดัม

บริษัทจดทะเบียนตาม
กรอบรายงาน GRI
(Global Reporting Initiative)

จำนวน **93 บริษัท**
คิดเป็น **ร้อยละ 14**
ของบริษัทจดทะเบียน

อุตสาหกรรมสีเขียว

34,491 ราย

แผนส่งเสริมการจัดซื้อ
จัดจ้างสินค้าและบริการ
ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ร้อยละ 3

พ.ศ. 2560-2564

เป้าหมาย

ปี 61 ภาครัฐ 380 แห่ง

ปี 61 อปท. 2,519 แห่ง

ปี 61 เอกชน 876 แห่ง

เป้าหมายที่ 13

ดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับ
การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบ

“ในปี พ.ศ. 2559 ไทยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคพลังงานจำนวนทั้งสิ้น 45.68 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า (Mt-CO₂e) คิดเป็นร้อยละ 12 ของปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากกรณีปกติ”

สถานการณ์ภาพรวม

ไทยให้ความสำคัญกับการดำเนินการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 13 อย่างเร่งด่วน โดยได้บูรณาการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเข้ากับทุกนโยบายระดับชาติที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ซึ่งได้บรรจุประเด็นด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศไว้ในประเด็นที่ 3 สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

สำหรับการขับเคลื่อนการดำเนินการด้านการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ ในปี พ.ศ. 2559 ไทยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคพลังงานจำนวนทั้งสิ้น 45.68 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า (Mt-CO₂e) คิดเป็นร้อยละ 12 ของปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากกรณีปกติ ซึ่งเป็นไปตาม

เป้าหมายของ Nationally Appropriate Mitigation Actions (NAMAs) ที่กำหนดเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจก ร้อยละ 7 จากกรณีปกติภายในปี พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) นอกจากนี้ รัฐบาลได้จัดทำแผนระดับชาติเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและเป็นรูปธรรม ได้แก่ แผนปฏิบัติการสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนที่นำทางการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ พ.ศ. 2564 – 2573 และแผนปฏิบัติการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ พ.ศ. 2564 – 2573 รายละเอียดใน 4 สาขา ได้แก่ สาขาพลังงาน สาขาขนส่ง สาขากระบวนการทางอุตสาหกรรมและการใช้ผลิตภัณฑ์ รวมถึงน้ำเสียอุตสาหกรรม และสาขาการจัดการของเสียชุมชนเพื่อใช้ดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกที่ประเทศกำหนด (Nationally determined contributions : NDC)

ในด้านการปรับตัวต่อผลกระทบทางลบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศไทยได้จัดทำแผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการสร้างภูมิคุ้มกันและรับมือกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงได้จัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานในการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในระดับจังหวัดครบทุกจังหวัด

รัฐบาลให้ความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการส่งเสริมความตระหนักรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อ

ชุมชนและประชาชนในระดับท้องถิ่น เพื่อให้ชุมชนและประชาชนสามารถมีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการด้านสภาพภูมิอากาศ และทำให้มีการดำเนินการตามนโยบายด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ

ในระหว่างปี พ.ศ. 2558–2560 ไทยได้ร่วมมือกับเยอรมนีดำเนินโครงการฝึกอบรมการบูรณาการประเด็นด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในกระบวนการจัดทำแผนระดับจังหวัดและท้องถิ่นในพื้นที่นำร่องใน 17 จังหวัด 32 เทศบาล เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและพัฒนาศักยภาพบุคลากรในพื้นที่นำร่องให้มีทักษะในการวางแผนเชิงบูรณาการแนวคิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในการพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ โดยโครงการในพื้นที่นำร่องประสบความสำเร็จด้วยดี และจะขยายผลการดำเนินการในอีก 60 จังหวัด เพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ ไทยได้ดำเนินการดำเนินโครงการการดำเนินงานด้านนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Policy Project) เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศไปสู่การดำเนินงานในพื้นที่ (Subnational Implementation) ระหว่างปี พ.ศ. 2561–2564 ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างไทยกับเยอรมนี

การดำเนินการด้านการปรับตัวต่อผลกระทบทางลบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับท้องถิ่นเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ ดังนั้น รัฐบาลจึงได้บูรณาการเนื้อหาการปรับตัวต่อผลกระทบทางลบจาก

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศไว้ในแผนการพัฒนาระดับท้องถิ่น โดยได้เริ่มดำเนินการในพื้นที่นำร่อง 4 พื้นที่ ได้แก่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดอุดรธานี กลุ่มจังหวัดลุ่มน้ำเจ้าพระยา และกลุ่มจังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน และอยู่ระหว่างการจัดทำแผนปฏิบัติการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับท้องถิ่น เพื่อให้การจัดการสาธารณภัยในพื้นที่ที่มีความเชื่อมโยงและประสานการปฏิบัติได้อย่างเป็นระบบ

นอกจากนี้ ได้บูรณาการประเด็นด้านการปรับตัวฯ ในการวางนโยบายและแผนรายสาขาใน 3 สาขานำร่อง ได้แก่ สาขาสถาณสุขร่วมกับกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข สาขาการตั้งถิ่นฐานและความมั่นคงของมนุษย์ร่วมกับกรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย และสาขาการท่องเที่ยวร่วมกับกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

เป้าหมายที่ 13

การดำเนินการขั้นต่อไป

ไทยอยู่ระหว่างการทบทวนแผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. 2558-2593 และจัดทำแผนแม่บทฯ ฉบับปรับปรุง เพื่อให้การดำเนินการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศมีความทันสมัย และสอดคล้องกับพัฒนาการระดับโลกต่าง ๆ รวมถึงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และความตกลงปารีส

การดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบ

แผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ

3 สาขานำร่อง

สาธารณสุข

การเกษตร

การศึกษาระดับสูง
และโรงเรียนมัธยมศึกษา

การดำเนินการลดก๊าซเรือนกระจก
ที่เฉพาะเจาะจงของประเทศไทย (NAMAs)

การบูรณาการประเด็นด้านการเปลี่ยนแปลง
สภาพภูมิอากาศในภาคการศึกษา

Intensification of NAMAs 7-2025 จากปี 2019-2025
ปี 2020-2025 จะเพิ่มการลดก๊าซเรือนกระจกในภาคการศึกษา
จากปี 2019-2025

- * การบูรณาการประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในภาคการศึกษา
- * ส่งเสริมการบูรณาการประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในภาคการศึกษา
- * ส่งเสริมการบูรณาการประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในภาคการศึกษา
- * ส่งเสริมการบูรณาการประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในภาคการศึกษา

เป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกที่ประเทศไทยกำหนด
(NDC)

ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero) - 2050
ระยะเวลา 6 ปี

การประหยัดพลังงาน

การขนส่ง

การบูรณาการประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในภาคการศึกษา

การบูรณาการประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในภาคการศึกษา

เป้าหมายที่ 14

อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล
และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

“ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่น
เป็นกลไกสำคัญในการบริหาร
จัดการทรัพยากรทางทะเลและ
ชายฝั่ง”

สถานการณ์ภาพรวม

ปัจจุบันไทยมีพื้นที่ที่จัดเป็นพื้นที่
คุ้มครองทางทะเลและชายฝั่งที่สำคัญ ได้แก่
อุทยานแห่งชาติทางทะเล (22 แห่ง) เขตห้ามล่า
สัตว์ป่าในพื้นที่ชายฝั่ง (6 แห่ง) ป่าสงวน
แห่งชาติที่เป็นป่าชายเลน (160 แห่ง) พื้นที่
สงวนชีวมณฑล (1 แห่ง) ที่รักษาพืชพันธุ์ที่
ประกาศในพื้นที่ทะเลและชายฝั่ง (56 แห่ง)
และพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม (6 พื้นที่)
ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 18,136 ตาราง
กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 5.6 ของพื้นที่
ทางทะเลทั้งหมด (323,488 ตารางกิโลเมตร)
ไทยได้ขับเคลื่อนการดำเนินการตาม
เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 14
อย่างจริงจัง โดยมีการดำเนินการที่สำคัญ
 อาทิ

(1) กิจกรรมเพื่อช่วยลดผลกระทบของขยะที่มีต่อระบบนิเวศและทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในพื้นที่ชายฝั่ง 24 จังหวัด ได้แก่

(1) การจัดเก็บขยะตกค้างในระบบนิเวศที่สำคัญ โดยสามารถรวบรวมขยะที่ตกค้างในระบบนิเวศได้ประมาณ 46 ตัน (2) มาตรการลดปริมาณขยะเพื่อลดปริมาณขยะลงทะเลในพื้นที่จังหวัดชายทะเล 10 จังหวัด จำนวน 7 มาตรการ และ (3) การสำรวจและศึกษาข้อมูลสถานการณ์ขยะทะเลบริเวณ 5 ปากแม่น้ำสำคัญ และได้ทำการวิเคราะห์การแพร่กระจายของไมโครพลาสติกที่ตกค้างในตะกอนทรายชายหาดบริเวณชายฝั่งไทย

(2) มาตรการเพื่อปกป้องระบบนิเวศทางทะเลและระบบนิเวศชายฝั่ง อาทิ (1) มาตรการ

การบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำในฤดูปลาที่มีไข่ วางไข่ และเลี้ยงตัวในวัยอ่อนฝั่งทะเลอ่าวไทย (ตอนกลาง) และฝั่งอันดามัน (2) มาตรการปิดอ่าวครอบคลุมพื้นที่ 8 จังหวัด (3) การกำหนดเขตพื้นที่รักษาพันธุ์สัตว์น้ำ (4) การจัดทำปะการังเทียมแบบบูรณาการในพื้นที่ 9 จังหวัด และ (5) การปลูกหญ้าทะเลเพื่อการวิจัย และการปลูกฟื้นฟูหญ้าทะเล

(3) การแก้ไขปัญหาความเป็นกรดของมหาสมุทรไทย มีสถานติดตามตรวจสอบ

ค่า pH ด้วยวิธีการวิเคราะห์ที่เป็นมาตรฐาน และเข้าร่วมโครงการกับ Global Ocean Acidification Observing Network (GOA-ON) โดยค่าตรวจวัด pH เฉลี่ยสำหรับอ่าวไทยฝั่งตะวันออก อ่าวไทยฝั่งตะวันตกตอนล่าง และทะเลอันดามันมีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยโดยรวมของโลก

(4) การแก้ไขปัญหาการทำประมงที่ผิดกฎหมาย การประมงที่ขาดการรายงาน และการประมงที่ขาดการควบคุม (Illegal, Unreported and Unregulated Fishing :

IUU) เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล โดยมีการขับเคลื่อนในมิติต่างๆ อย่างรอบด้านภายใต้การกำกับของศูนย์บัญชาการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย (ศปมพ.) โดยมีการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ การตั้งศูนย์ควบคุมการแจ้งเรือเข้า-ออก (Port in/Port out : PIPO) จำนวน 32 แห่ง และจุดตรวจส่วนหน้าอีก 19 แห่ง เพื่อควบคุมการเข้าออกของเรือประมง และการติดตั้งระบบติดตามตำแหน่งเรือประมง (Vessel Monitoring System : VMS) ในเรือประมงพาณิชย์ขนาด 30 ตันกรอสขึ้นไป มีการสำรวจและรวบรวมข้อมูลสถานะทรัพยากรและการประมงเพื่อใช้ประกอบการประเมินศักยภาพการผลิต (MSY) ของเรือประมงระหว่างเดือนตุลาคม 2561 – มีนาคม 2562 จำนวนไม่น้อยกว่า 1,500 ลำ เป็นการสุ่มตัวอย่างเรือประมงพาณิชย์และเรือประมงพื้นบ้าน ทั้งจากฝั่งอ่าวไทยและทะเลอันดามัน นอกจากนี้ ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ได้จัดหมวดเรือตรวจการณ์เพื่อควบคุม ตรวจสอบ และเฝ้าระวังการทำประมงผิดกฎหมาย รวมทั้งคุ้มครองและป้องกันการบุกรุกทำลายระบบนิเวศ และทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ซึ่งส่งผลให้ในระหว่างปี 2560 – 2561 มีผลคดี IUU รวม 235 คดี

รัฐบาลตระหนักว่าประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นเป็นกลไกสำคัญในการบริหาร

จัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และได้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนชายฝั่ง ปัจจุบัน รัฐบาลได้จัดตั้งเครือข่ายชุมชนชายฝั่งจำนวนไม่น้อยกว่า 500 กลุ่ม 11,412 คน และอาสาสมัครพิทักษ์ทะเลจำนวน 11,782 คน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพ ความเข้มแข็ง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และความสามารถในการพึ่งพาตนเอง อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการดูแลทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน เนื่องจากเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดและได้รับ

ผลกระทบจากทรัพยากรโดยตรง รัฐบาลให้ความสำคัญกับการประมงพื้นบ้าน และการจัดให้ชาวประมงพื้นบ้านรายย่อยเข้าถึงทรัพยากรทางทะเลและตลาดสินค้าประมง โดยออกประกาศทั้งในระดับประเทศและระดับจังหวัด เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของกลุ่มประมงขนาดเล็กในท้องถิ่นในการกำหนดนโยบาย มาตรการ และการดำเนินกิจกรรมเพื่อจัดการและดูแลทรัพยากรในท้องถิ่นของตน

การดำเนินการขั้นตอนต่อไป

รัฐบาลดำเนินโครงการเพื่ออนุรักษ์พื้นที่บริเวณชายฝั่งและในทะเลอย่างน้อยร้อยละ 10 โดยเตรียมประกาศอุทยานแห่งชาติทางทะเล 4 แห่ง พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม 3 แห่ง พื้นที่คุ้มครองทางทะเลและชายฝั่ง 38 แห่ง และมีเป้าหมายลดขยะทะเลลงอย่างน้อยร้อยละ 70 โดยจัดทำ Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. 2561 - 2563 โดยคณะอนุกรรมการบริหารจัดการขยะพลาสติก ภายใต้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้ดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2562 เพื่อเป็นกรอบนโยบายและแนวทางของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการขยะพลาสติกในภาพรวมของประเทศ และได้จัดทำ (ร่าง) แผนจัดการขยะพลาสติกอย่างบูรณาการ (พ.ศ. 2560 - 2564) โดยใช้หลัก 3R คือ ลดการใช้ (Reduce) ที่แหล่งกำเนิด การใช้ซ้ำ (Reuse) ให้มากที่สุด และการนำมาแปรรูปใช้ใหม่ (Recycle) โดยร่วมมือกับทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคประชาชนและภาคเอกชนโดยมีจุดมุ่งหมาย อันจะเป็นการแก้ไขปัญหาขยะพลาสติกที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 -2564) รวมทั้งมีความสอดคล้องกับ (ร่าง) ยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านการลดคัดแยกและนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้

ประโยชน์ใหม่ (Reduce Reuse Recycle : 3Rs) ทั้งนี้ มีเป้าหมายคือ (1) ปริมาณขยะพลาสติกที่ต้องนำไปกำจัดลดลง (2) มีการออกแบบและผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น และ (3) มีการนำขยะพลาสติกกลับมาใช้ประโยชน์หลังการบริโภคร้อยละ 60 ภายในปี 2564 และปกป้องระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง ซึ่งรวมถึงแนวปะการัง ป่าชายเลน และสัตว์ทะเลหายาก โดยการดำเนินการจะมุ่งศึกษาความต้องการของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน และภาคประชาสังคมในการวางแผนงาน

นอกจากนี้ไทยตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ภายในประเทศให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล (United Nations Convention on the Law of the Sea : UNCLOS) และได้พยายามให้การรับรองหรือยอมรับข้อตกลงเชิงกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทยให้สามารถอนุวัติกฎหมายหรือข้อตกลงภายใต้องค์การทางทะเลระหว่างประเทศ (International Maritime Organisation : IMO) ได้ โดยที่อยู่ระหว่างการเตรียมการ ได้แก่ MARPOL Annex V, CLC Protocol 1992, Fund Protocol 1992 และ London Protocol 1996

การใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร และทรัพยากรทางทะเล

อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเล เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

รายงานประจำปี **2562**
The Sustainable Development Goals Report **2019**

การปลูกปะการัง

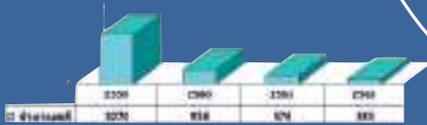
2561 8 พื้นที่ 5 จังหวัด 240,390 กิ่ง
2562 19 พื้นที่ 11 จังหวัด 248,715 กิ่ง

พื้นที่ปลูก และกิ่งปะการังที่ปลูก

เพิ่มขึ้น

การทำประมงผิดกฎหมาย (Stop Illegal Fishing)

จำนวนคดี **ลดลง** ต่อเนื่อง

พื้นที่คุ้มครองทางทะเล (Marine Protected Area)

อุทยานแห่งชาติทางทะเล 24 แห่ง
พื้นที่เตรียมประกาศ ๘
อุทยานแห่งชาติ 2 แห่ง
๘ พื้นที่คุ้มครองทางทะเล 20 แห่ง
ครอบคลุมพื้นที่ 15,308 ตร.กม.
คิดเป็น 4.73%
ของพื้นที่ทะเลทั้งหมด

- เลิกกล่องโฟมบรรจุอาหาร
- แก้วพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว
- ถุงพลาสติกหูหิ้วที่ความหนา < 86 ไมครอน
- หลอดพลาสติก

ความเป็นกรดในมหาสมุทร (Ocean Acidification)

โดยเฉลี่ยค่าความเป็นกรด

ลดลง

คุณภาพน้ำทะเล (Sea water quality)

- อยู่ในเกณฑ์ ดีมาก 8%
- อยู่ในเกณฑ์ ดี 72%

ดีกว่าเป้าที่ตั้งไว้

25%

2561 pH เฉลี่ย 7.986
2562 pH เฉลี่ย 7.965

ปฏิญญากรุงเทพ Bangkok Declaration

On Combating Marine Debris in ASEAN Region

Marine Debris การจัดการขยะทะเล

Roadmap การจัดการขยะพลาสติก (พ.ศ. 2561 - 2573)

พ.ศ. 2570

นำพลาสติกเป้าหมายกลับมาใช้ประโยชน์ได้ 100%

พ.ศ. 2562

- เลิกใช้พลาสติกผสมสารออกซิ (Oxo)
- เลิกใช้พลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่ม (Cap seal)
- เลิกใช้ไมโครबीด (Microbead)

การจัดการขยะ
จัดการขยะได้ดีขึ้น สามารถนำขยะกลับ
มาใช้ใหม่ได้ 9.58 ล้านตัน
คิดเป็น 34%

ดีขึ้น 13%

100%

เป้าหมายที่ 15

ปกป้อง ป่าไม้ และส่งเสริมการใช้ระบบนิเวศแบบยั่งยืน
การบริหารจัดการป่าไม้ที่ยั่งยืน การต่อต้านการแปรสภาพเป็น
ทะเลทราย หยุดยั้งการเสื่อมโทรมของดินและฟื้นฟูสภาพดิน
และหยุดยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

“ไทยส่งเสริมการจัดการป่าโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ส่งผลให้ทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม มีความอุดมสมบูรณ์และยั่งยืน ”

สถานการณ์ภาพรวม

รัฐบาลได้ให้ความสำคัญในการบริหารทรัพยากรป่าไม้ซึ่งเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญของประเทศ โดยการปกป้องและฟื้นฟูพื้นที่ป่าเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสัตว์ป่าโดยการคุ้มครองพื้นที่ป่าไม้สมบูรณ์ ซึ่งในปี 2561 ประเทศไทยมีพื้นที่ป่า 102.49 ล้านไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 31.68 ของพื้นที่ประเทศเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2560 ที่มีพื้นที่ป่า 102.16 ล้านไร่ หรือร้อยละ 31.58 ของพื้นที่ประเทศ ทั้งนี้ยังส่งเสริมการรักษาป่าสมบูรณ์ โดยการประกาศพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย ทั้งที่เป็นอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ในปัจจุบันได้ดำเนินการแล้วจำนวนทั้งสิ้น 280 แห่ง โดยเป็นอุทยานแห่งชาติ 133 แห่ง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 60 แห่ง และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า 87 แห่ง มีพื้นที่รวม 69.14 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 21.37 ของพื้นที่ประเทศและมีเป้าหมายที่จะประกาศพื้นที่ป่าอนุรักษ์ให้ได้ร้อยละ 25 ของพื้นที่ประเทศ

รัฐบาลได้อนุญาตให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยมีการส่งเสริมการจัดการป่าชุมชนมาตั้งแต่ พ.ศ. 2543 ถึงปัจจุบัน โดยมีเป้าหมายดำเนินการในหมู่บ้านรอบแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการ ควบคุม ดูแล รักษา หรือบำรุงป่า พัฒนาสิ่งแวดล้อม พัฒนาป่าไม้ และสร้างความเข้มแข็งของชุมชนควบคู่กันไป ตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีชุมชนที่เข้าร่วมโครงการป่าชุมชนทั้งสิ้น 14,852 หมู่บ้าน มีพื้นที่ป่าโดยรวมกว่า 7.31 ล้านไร่ โดยมีเป้าหมายเพื่อจัดตั้งป่าชุมชนทั่วประเทศ จำนวน 21,850 หมู่บ้าน พื้นที่ประมาณ 10 ล้านไร่

ประเทศไทยได้ดำเนินการตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย (United Nations Convention to Combat Desertification : UNCCD) สนับสนุนการจัดตั้งสมัชชาความร่วมมือทรัพยากรดินแห่งประเทศไทย (Thai Soil Partnership) โดยเป็นการรวมกลุ่มองค์กร หน่วยงาน และภาคส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับดินในทุกมิติ ประกอบด้วย 7 ภาครีหรือข่าย ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา ภาคศาสนา ภาคประชาสังคม เกษตรกร และภาคประชาชน เพื่อเป็นเวทีหารือและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และประสบการณ์ด้านดิน ตลอดจนร่วมสร้างกิจกรรมและแนวทางการจัดการและการใช้ประโยชน์จากดินอย่างยั่งยืน รัฐบาลดำเนินการตามอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่ง

ชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora : CITES) สนับสนุนในระดับนโยบายเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหา โดยได้จัดการประชุมระดับรัฐมนตรี ได้แก่ การประชุมรัฐมนตรีอาเซียนสมัยพิเศษ เรื่อง การป้องกันการลักลอบค้าสัตว์ป่าและพืชป่าผิดกฎหมาย (The Special ASEAN Ministerial Meeting on Illegal Wildlife Trade : SAMM-IWT) เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการต่อต้านการค้าสัตว์ป่าและพืชป่าผิดกฎหมายในภูมิภาค ผลสำเร็จที่สำคัญคือการแก้ไขปัญหาการค้างาช้างที่ผิดกฎหมาย โดยประเทศไทยได้มีสถานะที่ดีขึ้นตามลำดับ ดังนี้

- (1) ประเทศไทยได้รับการปรับลดระดับจากประเทศที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบค้างาช้างจากระดับที่น่ากังวลอย่างยิ่ง (Primary Concern) เป็นระดับที่น่ากังวลในลำดับรอง (Secondary Concern) ในการประชุมภาคีอนุสัญญา CITES ครั้งที่ 17 (พ.ศ.2559)
- (2) ได้รับการพิจารณาให้ออกจากการจัดทำแผนปฏิบัติการงาช้างแห่งชาติในการประชุมคณะกรรมการบริหารอนุสัญญา CITES ครั้งที่ 70 (ระหว่างวันที่ 1-5 ตุลาคม 2561) เนื่องจากมีผลการดำเนินการที่ดี
- (3) ประเทศไทยไม่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่เกี่ยวข้องกับการค้างาช้างผิดกฎหมายและไม่เป็นประเทศที่ต้องเข้าสู่กระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการงาช้างแห่งชาติ (NIAP process) ในการประชุมภาคีอนุสัญญา CITES ครั้งที่ 18 ในปี 2562

เป้าหมายที่ 15

การดำเนินการขั้นต่อไป

รัฐบาลมีแผนการดำเนินการที่สำคัญเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 15 ได้แก่

1) การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
อาทิ (1) พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2562 มีการแก้ไข เพิ่มเติมรายละเอียดเพื่อให้สามารถทำไม้ง่ายขึ้น ส่งเสริมการปลูกไม้มีค่า เพื่อนำมาใช้ประโยชน์มากขึ้น โดยการเปลี่ยนแปลงหลัก ๆ มุ่งเน้นการเปิดโอกาสให้เอกชน และประชาชน สามารถใช้ประโยชน์จากไม้หวงห้ามได้มากขึ้น (2) พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. 2562 ส่งเสริมให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ ป่าชุมชน จัดการ บำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน เป็นการส่งเสริมให้ประชาชน และชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ส่งผลให้ทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมของประเทศมีความสมบูรณ์และยั่งยืน (3) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน (4) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันในการสงวน อนุรักษ์ คุ้มครอง และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ เช่น พันธุ์ไม้ สัตว์ป่า ตลอดจนจิตพิสัย ป่า ภูเขา ให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิมไม่ให้เกิดทำลาย และเพื่อให้การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพในอุทยานแห่งชาติมีความสมดุลและยั่งยืน

และสอดคล้องกับข้อตกลงระหว่างประเทศตามพันธกรณีที่ประเทศไทยเป็นภาคี

2) การจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ขึ้นเพื่อปรับปรุงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้ให้มีเอกภาพ เหมาะสม และสอดคล้องกับสถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติ การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงในปัจจุบันบนพื้นฐานหลักวิชาการ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

3) การฟื้นฟูป่าต้นน้ำเสื่อมสภาพบนพื้นที่สูงชัน โดยในระยะกลาง ปี 2560-2569 จะดำเนินการในพื้นที่ 13 จังหวัด เพื่อจัดทำฐานข้อมูลพื้นที่ใน 12 จังหวัดภาคเหนือ และ 1 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือและจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูป่าต้นน้ำในพื้นที่วิกฤตเพื่อกำหนดพื้นที่ปฏิบัติการลาดตระเวนและรณรงค์ให้ประชาชนร่วมปลูกต้นไม้ควบคู่กันไปเพื่อให้ป่าฟื้นตัวเอง ขยายผลการดำเนินการฟื้นฟูพื้นที่ป่าอนุรักษ์ที่เสื่อมโทรมทั่วประเทศ ส่วนในระยะยาว ปี 2570-2578 จะดำเนินการในพื้นที่ที่เหลือทั้งหมด

4) การดำเนินการตามอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ โดยเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่เจ้าหน้าที่ด้านตรวจสัตว์ป่าที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการควบคุมและปราบปรามการลักลอบค้าสัตว์ป่าข้ามพรมแดน ซึ่งปัจจุบันมีการจัดตั้งด่านตรวจสัตว์ป่า ณ จุดผ่านแดนทั้งทางบก ท่าอากาศยาน และท่าเรือ รวมจำนวน

53 แห่ง และได้จัดทำ “โครงการเสริมสร้างประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายต่อต้านการลักลอบค้าสัตว์ป่า” (Combating Wildlife Trafficking) ขึ้น โดยได้รับการสนับสนุนจากสมาคมอนุรักษ์สัตว์ป่า (Wildlife Conservation Society : WCS) ประเทศไทย และได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกระทรวงการต่างประเทศแห่งสหรัฐอเมริกาด้วยการริเริ่มใช้และพัฒนาาระบบลาดตระเวนเชิงคุณภาพตามแนวชายแดน (Smart Border Patrol) นอกจากนี้ ยังได้ร่วมกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme : UNDP) และสหภาพระหว่าง

ประเทศเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติ (International Union for Conservation of Nature : IUCN) จัดทำ “โครงการต่อต้านการค้าสัตว์ป่าและพืชป่าที่ผิดกฎหมาย เน้นเฉพาะงาช้าง นอแรด เสือโคร่ง และลิ้น ในประเทศไทย” (Combating Illegal Wildlife Trade, Focusing on Ivory, Rhino Horn, Tigers and Pangolins) นอกจากนี้ ยังได้ดำเนินการจัดทำแผนอนุรักษ์และคุ้มครองสัตว์ป่าหายากใกล้สูญพันธุ์ 13 ชนิด ได้แก่ กวางผา นกแต้วแล้วท้องดำ ควายนป้า สมเสร็จ เก้งหม้อ พะยูง เสือโคร่ง วัวแดง ไก่ฟ้าหางลายขวาง จระเข้น้ำจืด เนื้อทราย ละอง-ละมั่ง และนกยูงไทย

เป้าหมายที่ 16

ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมที่เอื้อต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบ และทุกคนสามารถเข้าถึงในทุกระดับ

“ไทยมุ่งสร้างสังคมที่ปลอดภัย และป้องกันอาชญากรรมโดย การมีส่วนร่วมของประชาชน และเพิ่มโอกาสการเข้าถึง กระบวนการยุติธรรมให้กับคน ทุกกลุ่ม”

สถานการณ์ภาพรวม

รัฐบาลมุ่งมั่นสร้างสังคมปลอดภัยและ พัฒนาระบบงานด้านยุติธรรมในหลาย มิติอันนำไปสู่เป้าหมายในการลดปัญหา อาชญากรรม สร้างสังคมแห่งความปลอดภัย และลดความหวาดกลัวของประชาชน ส่งผลให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตในสังคม ได้อย่างมีความสุข โดยคณะรัฐมนตรี ได้เห็นชอบแนวทางในการป้องกัน อาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ 6 ด้าน ประกอบด้วย (1) การป้องกันอาชญากรรม โดยสภาพแวดล้อม (2) การป้องกัน อาชญากรรมโดยการมีส่วนร่วมของ ประชาชน (3) การป้องกันอาชญากรรมโดย การป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ (4) การป้องกันอาชญากรรมโดยการเฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสจะกระทำความผิด (5) การป้องกันอาชญากรรมโดยการลด โอกาสการตกเป็นเหยื่อ และ (6) การพัฒนา

และเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรในการป้องกัน อาชญากรรมเพื่อเป็นกรอบทิศทาง ในการพัฒนางานด้านการป้องกัน อาชญากรรมให้มีประสิทธิภาพ เชื่อมโยง การกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มี ทิศทางเดียวกัน และทำงานร่วมกันแบบ บูรณาการ จากมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว หน่วยงานภาครัฐได้ดำเนินการขับเคลื่อน มาตราการป้องกันอาชญากรรมในระดับ พื้นที่เพื่อมุ่งสร้างสังคมที่ปลอดภัยจาก ปัญหาอาชญากรรม จัดระเบียบสังคม และสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีภายในสังคม เช่น ปรับปรุงสภาพแวดล้อมเพื่อลด อาชญากรรม แก้ไขจุดล่อแหลม/จุดเสี่ยง ด้วยการติดตั้งกล้อง CCTV ติดตั้งไฟฟ้า ส่องสว่างและปรับภูมิทัศน์ในทุกจุดเสี่ยง เพื่อจัดการกับพื้นที่ที่เอื้อต่อการเกิด อาชญากรรม รวมถึงการเพิ่มอาสาสมัคร ตำรวจในการทำหน้าที่เป็นหูเป็นตาและ พร้อมกระจายข่าว เฝ้าระวัง และเตือนภัย ในสังคม ชุมชน อย่างทั่วถึงและรวดเร็ว มากขึ้น ซึ่งได้มีการสำรวจในปี 2561 พบว่า ประชากรรู้สึกปลอดภัยเมื่อเดินบริเวณพื้นที่ ที่อาศัยเพียงลำพังช่วงเวลากลางวัน คิดเป็น 5.73 คะแนน และช่วงเวลากลางคืน คิดเป็น 5.33 คะแนน (คะแนนเต็ม 7 คะแนน) นอกจากนี้ รายงานสถิติข้อมูลอาชญากรรม ในประเทศไทย จำแนกคดีความผิดตาม ประมวลกฎหมายอาญาทั่วประเทศ จำแนกตามฐานความผิดปี 2560 - 2561 จากระบบสารสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (CRIMES) พบว่าการรับแจ้งความกรณี ความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกายและเพศมี แนวโน้มลดลง จากเดิมจำนวน 18,232 คดี

คงเหลือ 17,464 คดี ลดลงจำนวน 768 คดี คิดเป็นร้อยละ 4.21 และการรับแจ้งความ กรณีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินมีแนวโน้มลด ลง จากเดิมจำนวน 58,273 คดี คงเหลือ 55,222 คดี ลดลงจำนวน 3,051 คดี คิดเป็น ร้อยละ 5.23 ส่วนการรับแจ้งความกรณี ความผิดพิเศษมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากเดิม จำนวน 22,196 คดี เพิ่มขึ้นจำนวน 23,891 คดี คิดเป็นร้อยละ 7.63 และการจับกุม ผู้ต้องหากรณีความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากเดิมจำนวน 397,394 คน เพิ่มขึ้นจำนวน 447,624 คน คิดเป็น ร้อยละ 20.19

นอกจากนี้ รัฐบาลเน้นการดำเนินการ ป้องกันอาชญากรรมให้แก่กลุ่มเด็กและ เยาวชนในสถานศึกษา และได้ริเริ่มโครงการ โรงเรียนยุติธรรมอุปถัมภ์ ในปี 2561 โดย ความร่วมมือของกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กรุงเทพมหานคร และ กระทรวงยุติธรรม เพื่อร่วมสร้างภูมิคุ้มกัน ให้กับเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาให้ ปลอดภัยจากอาชญากรรมและภัยสังคม พร้อมสร้างจิตสำนึกรักความยุติธรรม และ ส่งเสริมสังคมเคารพกติกา โดยใช้สื่อและ กิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ วิดีทัศน์ เกม หนังสือ การจัด Event การบรรยายให้ ความรู้ และการฝึกอบรม เป็นต้น ซึ่งผล การดำเนินงานในปี 2561 มีโรงเรียนที่ เข้าร่วมโครงการฯ จำนวนทั้งสิ้น 881 โรงเรียน ในส่วนของปี 2562 มีโรงเรียนที่ เข้าร่วมโครงการฯ จำนวนทั้งสิ้น 1,193 โรงเรียน เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 35.41 สำหรับ ด้านการส่งเสริมหลักนิติธรรมและ การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม รัฐบาลไทย

มุ่งเน้นเพิ่มโอกาส การเข้าถึงความยุติธรรม (Access to Justice) แก่ประชาชน ด้วยการพัฒนาแนวคิด “ยุติธรรมชุมชน” (Community Justice)” ให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรม โดยการสร้างเครือข่ายยุติธรรมชุมชน และการจัดตั้ง “ศูนย์ยุติธรรมชุมชน” (ศยช.) ทั่วประเทศ ใน 77 จังหวัด จำนวน 7,783 ศูนย์ เพื่อเป็นกลไกป้องกันและแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชุมชนตั้งแต่ระดับเริ่มต้น โดยในปี 2561 มีคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน จำนวน 116,745 คน เป็นผู้แทนจากเจ้าหน้าที่รัฐร่วมกับผู้นำชุมชน มีหน้าที่ประสานงานความร่วมมือระหว่างฝ่ายท้องถิ่น ท้องถิ่น ตำรวจ ชุมชน และผู้นำจากภาคประชาชน เพื่อแบ่งปันความรู้สึก ความเป็นเจ้าของการส่งเสริมความยุติธรรมของคนในชุมชน กลไกดังกล่าวยังเป็นการนำบริการด้านความยุติธรรมไปสู่

ประชาชนในมิติต่าง ๆ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินการในปี 2560 - 2561 พบว่า ศูนย์ยุติธรรมชุมชนได้ให้บริการการจัดหาทนายความเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีกับประชาชนได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 89.81 รองลงมาคือการรับเรื่องราวร้องเรียน/ร้องทุกข์ เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 52.08 และกองทุนยุติธรรมเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 19.95 ซึ่งการจัดตั้ง “กองทุนยุติธรรม” ถือเป็นโครงการสำคัญที่เป็นแหล่งเงินทุนสำหรับค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย การช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือผู้ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน และการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน ระหว่างเดือนตุลาคม 2561 - สิงหาคม 2562 กองทุนยุติธรรมได้

ดำเนินการให้ความช่วยเหลือประชาชน จำนวน 5,418 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จ จำนวน 5,137 ราย และอยู่ระหว่างพิจารณา จำนวน 281 ราย ซึ่งปัจจุบันรัฐบาลได้พัฒนาช่องทางในการเข้าถึงบริการ ด้านกระบวนการยุติธรรมดังกล่าวให้ประชาชนได้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้นผ่าน สายด่วนยุติธรรม 1111 กด 77 และ Application Justice Care รวมถึงตู้ให้บริการอัตโนมัติ Kiosk GovChannel ภายใต้แนวคิด “ยุติธรรมใสใจ” (Justice Care) เพื่อรองรับ บริการ 24 ชั่วโมงให้กับประชาชน

อีกหนึ่งความท้าทายสำคัญของ รัฐบาลในการมุ่งมั่นดำเนินงานแก้ไข คือ การป้องกันและปราบปรามทุจริต โดยในปี

2561 จากการประกาศผล Corruption Perception Index ประเทศไทยมีอันดับ ลดลงจากเดิมปี 2560 อยู่ในลำดับที่ 96 โดยในปี 2561 อยู่ในลำดับที่ 99 แต่หาก เปรียบเทียบจากสถิติข้อมูลการรับเรื่องร้องเรียน และการไต่สวนคดีการทุจริตของสำนักงาน ป.ป.ช. ในปีงบประมาณ 2560 - 2561 พบว่ามีจำนวนคดีการทุจริตที่รับใหม่ จำนวน 4,622 เรื่อง มีแนวโน้มลดลงคิดเป็น ร้อยละ 5.59 อย่างไรก็ตามรัฐบาลมิได้ นิ่งนอนใจ และได้ดำเนินมาตรการต่าง ๆ หลายประการ อาทิ การตรวจสอบบัญชี ทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิก สภาท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. การผลักดันพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ในประเด็นการอนุวัติตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003 (United Nations Convention against Corruption : UNCAC) ตลอดจนการออกประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อประโยชน์ในการบังคับใช้กฎหมายการจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาสำหรับนิติบุคคล รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ “สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต” เผยแพร่องค์ความรู้แก่ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ทั้งส่วนกลางและภูมิภาค นอกจากนี้ รายงานการค้ามนุษย์ของสหรัฐอเมริกา หรือ Trafficking in Persons Report (TIP Report) ประจำปี พ.ศ. 2561 ได้ประเมินสถานการณ์การค้ามนุษย์ในไทย โดยลดระดับจากระดับ 2 ที่ต้องจับตามอง (Tier 2 Watch List) เป็นระดับ 2 (Tier 2) รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ทุกรูปแบบอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานกำหนดโดยกำหนดให้การแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์เป็นวาระเร่งด่วนระดับชาติ และให้การสนับสนุนด้านงบประมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2561-2562 เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 4.53 ส่งผลให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ได้รับการเยียวยาจากเงินกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์เพิ่มขึ้น ประกอบกับการจัดทำคู่มือหลักเกณฑ์และ

แนวทางการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายจำนวน 77.56 ล้านบาท สำหรับระยะเวลาการพิจารณาคดีค้ามนุษย์ที่เข้าสู่การพิจารณาในชั้นศาลเสร็จสิ้นภายใน 1 ปี มีเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 96.39 นอกจากนี้ รัฐบาลได้มีมาตรการต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนการจัดระเบียบแรงงานต่างด้าวให้เข้าสู่ระบบอย่างถูกต้องตามกฎหมาย การจัดระเบียบขบวนการออกแนวปฏิบัติแบบสัญญาจ้างในงานประมงทะเลให้มีการจัดทำสัญญาจ้างเป็นภาษาไทยและภาษาประจำชาติ การจัดตั้งศูนย์แรกรับ และสิ้นสุดการจ้างเพิ่มเติมในพื้นที่เสี่ยง ได้แก่ จังหวัดมุกดาหารและจังหวัดระนอง เพื่อส่งเสริมการเข้ามาทำงานของแรงงานต่างด้าวตามระบบ MOU ในส่วนของเจ้าหน้าที่รัฐ รัฐบาลมีการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายที่เข้มข้นรุนแรงต่อเจ้าหน้าที่รัฐที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ ทำให้สถิติเจ้าหน้าที่รัฐถูกดำเนินคดีอาญาวินัย และถูกยึด/อายัดทรัพย์สินลดลง โดยตั้งแต่ปี 2556 - 2559 มีเจ้าหน้าที่รัฐถูกดำเนินคดีอาญาและดำเนินการทางวินัยจากจำนวน 44 คน ลดลงเหลือ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 95.45 นอกจากนี้ รัฐบาลเล็งเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของสถานประกอบการที่จำเป็นต้องสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีและร่วมเป็นเครือข่ายเฝ้าระวังปัญหาเพื่อสร้างสรรคให้เกิดธุรกิจสีขาวที่รับผิดชอบต่อสังคมต่อไป

การดำเนินการขั้นต่อไป

เพื่อเป็นการสร้างสังคมที่สงบสุขทุกคนเข้าถึงกระบวนการที่ยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รัฐบาลไทยกำหนดกลไกในการดำเนินงานสำคัญหลายเรื่องโดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนงานการขับเคลื่อนกรอบแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ โดยกำหนดค่าเป้าหมายและการติดตามประเมินผลในการดำเนินงานที่ชัดเจนประกอบด้วย (1) สถิติจำนวนการกระทำผิดซ้ำในกระบวนการยุติธรรมลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 (2) ประชาชนมีความเชื่อมั่นในความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 (3) ประชาชนมีความพึงพอใจต่อระบบการป้องกันอาชญากรรม ร้อยละ 80 (4) การลดความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชนต่ำกว่าร้อยละ 40 และการจัดทำแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2562-2565) โดยกำหนดค่าเป้าหมายจำนวนผู้ประสบเหตุอาชญากรรมลดลง ร้อยละ 5 ภายในปี พ.ศ. 2565 และอัตราการกระทำผิดซ้ำลดลง ร้อยละ 5

นอกจากนี้ การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และพัฒนาบริการให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมภายใต้โครงการขับเคลื่อนงานยุติธรรมในมิติเชิงพื้นที่ครอบคลุม 77 จังหวัด รวมทั้งยกระดับในการขับเคลื่อนโครงการ “โรงเรียนยุติธรรมอุปถัมภ์” มีโรงเรียนเข้าร่วมเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ต่อปี เพื่อปลูกฝังบ่มเพาะและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในวัยเรียนให้เป็น “คนดี” ควบคู่กับการเป็น “คนเก่ง” ที่มีพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม และภูมิคุ้มกัน รู้เท่าทันในการป้องกันตนเองจากภัยต่าง ๆ เพื่อมิให้ตนเองตกเป็นเหยื่อหรือต้องตกเป็นผู้กระทำผิดสามารถดำรงชีพในสังคมได้อย่างปกติสุข

สำหรับประเด็นเรื่องการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันได้มีการต่อยอด “โครงการ STRONG – จิตพอเพียง ด้านทุจริต” ในระดับพื้นที่ซึ่งเป็นการสร้างเครือข่ายการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในรูปแบบการจัดตั้งชมรมจากเดิมมีการดำเนินการ 27 จังหวัดนำร่องในปี 2562 ตั้งเป้าหมายให้ครอบคลุม 77 จังหวัด โดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดทุกจังหวัด โดยสมาชิกชมรม STRONG จิตพอเพียงด้านทุจริตจะช่วยกันสอดส่อง เฝ้าระวัง เป็นหูเป็นตา แจ้งเบาะแสการทุจริตในพื้นที่จังหวัดของตนตลอดจนร่วมกันมุ่งพัฒนาชุมชนด้วยการประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตระหนักรู้ถึงการแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม ตระหนักรู้และใฝ่รู้ปัญหาการทุจริต รวมทั้งร่วมกันพัฒนาชุมชนให้มีความเอื้ออาทรบนพื้นฐานของจริยธรรมและจิตพอเพียง ประกอบกับคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) จำนวน 5 หลักสูตร คือ 1) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (รายวิชาเพิ่มเติม การป้องกันการทุจริต) 2) หลักสูตรอุดมศึกษา (วัยใสใจสะอาด “Youngster with Good Hearts”) 3) หลักสูตรตามแนวทางรับราชการ กลุ่มทหารและตำรวจ 4) หลักสูตรสร้างวิทยากรผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต 5) หลักสูตรโค้ชเพื่อการรู้คิดด้านทุจริต โดยมีเป้าหมายให้สถานศึกษาทุกแห่งนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อปลูกฝัง สร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริตให้แก่นักเรียน การเน้นปลูกฝังคนในชาติคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ของส่วนรวม มีจิตพอเพียงด้านทุจริต ละอายและไม่ทนต่อการทุจริตทุกรูปแบบ

เป้าหมายที่ 17

เสริมสร้างความแข็งแกร่งของกลไก
การดำเนินงานและฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือ
ระดับโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

“ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

ไทยมีความมุ่งมั่นในการเสริมสร้างความ เป็นหุ้นส่วนทั้งภายในประเทศและ ในต่างประเทศเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการดำเนินการตามเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 17 ในประเทศไทยมุ่งปรับปรุงการบริหารจัดการ ในด้านต่าง ๆ อาทิ การเก็บข้อมูลสถิติ การระดมทุนเพื่อการพัฒนา การสร้าง หุ้นส่วนที่หลากหลายจากทุกภาคส่วน และ การส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ในต่างประเทศรัฐบาลไทยมุ่งมั่นที่จะเป็น หุ้นส่วนที่รับผิดชอบ (responsible partner) ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี ทั้งนี้ ไทยยังมุ่งแบ่งปันประสบการณ์ที่ดีของไทย ในด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนให้แก่ประเทศ กำลังพัฒนาอื่น ๆ ผ่านความร่วมมือได้-ได้ และไตรภาคี ซึ่งการดำเนินการเพื่อบรรลุ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในเป้าหมาย ดังกล่าวยังช่วยให้ไทยสามารถบรรลุ เป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 12 ซึ่งตั้งจุดมุ่งหมายให้ไทย เป็น “ประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางหลักของไทยในการบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืน

ไทยมุ่งมั่นที่จะเสริมพลังให้แก่ชุมชนผ่านการสร้างหุ้นส่วนทั้งในระดับประเทศและต่างประเทศ ภายในประเทศ ไทยได้ส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็งผ่านการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยให้ผู้ประกอบการชุมชนได้เข้าใจเกี่ยวกับการค้าออนไลน์ เพื่อเพิ่มช่องทางและโอกาสทางการตลาดให้กับสินค้าและบริการซึ่งทำให้มีร้านค้าออนไลน์ของผู้ประกอบการ

ในชุมชนเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก และสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนเป็นจำนวนมาก ในระดับระหว่างประเทศ ไทยส่งเสริมโครงการความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในต่างประเทศ ซึ่งมีการพัฒนาชุมชนต้นแบบเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยโครงการพัฒนาชุมชนดังกล่าวสามารถตอบโจทย์ความยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ใน 4 มิติ ทั้งมิติทางเศรษฐกิจ มิติทางสังคม มิติทางสิ่งแวดล้อม และมิติทางวัฒนธรรม

สถานการณ์ภาพรวม

การส่งเสริมความแข็งแกร่งของภาครัฐ ทรัพยากรภายในประเทศ

สัดส่วนรายได้รัฐบาลต่อ GDP เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 20.87 ในปี 2561 เป็นร้อยละ 21.46 ในปี 2562 ซึ่งจำแนกตามแหล่งได้ ดังนี้ (1) ภาษี คิดเป็นร้อยละ 16.52 ขึ้นจาก 16.31 ในปีก่อนหน้า (2) เงินสมทบกองทุนเกี่ยวกับประกันสังคม (social contributions) คิดเป็นร้อยละ 16.52 ขึ้นจาก 16.31 (3) เงินบริจาค คิดเป็นร้อยละ 0.02 ซึ่งเท่ากับปีก่อน และ (4) รายได้อื่น คิดเป็นร้อยละ 3.93 ขึ้นจาก 3.55 ในปี 2561 สำหรับสัดส่วนงบประมาณรายจ่ายที่จัดสรรจากภาษีนั้น เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 75.50 ในปี 2561 เป็นร้อยละ 76.03 ในปี 2562

การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ

ในปี 2560 รัฐบาลได้บริจาคเงินความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนา (ODA) ทั้งสิ้น 4,508 ล้านบาท แบ่งเป็นความร่วมมือทางวิชาการ (technical cooperation) และความช่วยเหลือให้เปล่า (grant) จำนวน 1,215 ล้านบาท เงินสนับสนุนองค์กรระหว่างประเทศ (contributions to international organizations) จำนวน 2,460 ล้านบาท และเงินกู้ผ่อนปรน (soft loan) จำนวน 832 ล้านบาท

การระดมทุนเพื่อการพัฒนาทั้งภายใน ประเทศและต่างประเทศ

รัฐบาลได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงระบบการจัดเก็บภาษี เสริมสร้างระบบ e-payment ปรับปรุงโครงสร้างภาษี

แก้ไขพระราชบัญญัติศุลกากรให้มีความทันสมัยมากขึ้น รวมทั้งแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับผู้ประกอบการปรับปรุงเรื่องโทษ และการกระทำความผิด นอกจากนี้ รัฐบาลยังส่งเสริมการระดมทุนเพื่อการพัฒนาเชิงนวัตกรรม (Innovative financing) โดยเน้นย้ำบทบาทของวิสาหกิจเพื่อสังคมในการช่วยระดมทุนเพื่อแก้ไขปัญหาเพื่อสังคม ในปัจจุบัน ไทยมีพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. 2562 เพื่อให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ต่อวิสาหกิจเพื่อสังคมในการระดมทุนเพื่อการพัฒนาภายในประเทศ

ไทยได้เสนอจัดตั้ง ACMECS Fund ในกลุ่มประเทศสมาชิกยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิรวดี – เจ้าพระยา – แม่โขง เพื่อเป็นแหล่งทุนดำเนินโครงการต่าง ๆ โดยเฉพาะการพัฒนาระบบสาธารณสุขภูมิภาค และการจ้างงานในกลุ่มประเทศสมาชิก ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุม ACMECS Summit ครั้งที่ 8 เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2561 ขณะนี้ประเทศสมาชิกอยู่ระหว่างศึกษาคัดเลือกโครงการระดมทุนของกองทุนดังกล่าว

นอกจากนั้น ไทยได้ระดมทรัพยากรด้านการงานเพิ่มเติมสำหรับประเทศกำลังพัฒนา โดยในปี 2561 ได้บริจาคให้กองทุนพัฒนาเอเชีย (Asian Development Fund : ADF) รวมถึง ADF 11 และ ADF 12 จำนวน 34,071,800 บาท ไทยได้บริจาคให้กองทุนสมาคมพัฒนาการระหว่างประเทศ (International Development Association : IDA) ภายใต้ธนาคารโลก (World Bank)

รวมทั้งหมดสองกองทุน คือ IDA 17A และ IDA 18A เป็นจำนวน 27,150,000 บาท สุดท้ายแล้วประเทศไทยได้ชำระค่าหุ้นในธนาคารเพื่อการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน เอเชีย (Asian Infrastructure Investment Bank : AIIB) จำนวน 57.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

การค้ำระหว่างประเทศ

ไทยยังส่งเสริมการให้ความรู้ด้านการค้า พหุภาคีกับประเทศเพื่อนบ้านของไทย โดยเฉพาะกลุ่มประเทศ CLMV โดยได้จัดทำโครงการให้ความรู้ในประเด็น อาทิ การวางแผนและการจัดการขนส่งและโลจิสติกส์อย่างยั่งยืน การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ SMEs เพื่อเพิ่มศักยภาพการค้าการลงทุนในกลุ่ม CLMVT การพัฒนาผู้บริหาร/ผู้ประกอบการระดับกลาง - สูง เพื่อเพิ่มศักยภาพการค้าการลงทุนในกลุ่ม CLMVT การส่งเสริมทัศนคติและความไว้วางใจด้านดิจิทัล (Digital mindset and trust) การพัฒนาทุนมนุษย์ (Human Capital Development) การพัฒนาระบบนิเวศทางการค้าดิจิทัล และการปรับประสานกฎระเบียบ (Ecosystem & Harmonization) ความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน (Public-Private Collaboration) และการเติบโตอย่างทั่วถึง (Inclusiveness)

การใช้วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรม

รัฐบาลมุ่งส่งเสริมการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อให้เกิดการสร้างรายได้ให้เพิ่มมากขึ้นในชุมชน ซึ่งจากการทำโครงการ ศูนย์ดิจิทัลชุมชน กิจกรรม Village E-Commerce (ศึกษาและพัฒนา Village

E-Commerce) ได้มีข้อเสนอรูปแบบธุรกิจของศูนย์ดิจิทัลชุมชนเป็นศูนย์ป่มเพาะการค้าออนไลน์ของชุมชน จำนวน 3 รูปแบบ ประกอบด้วย (1) รูปแบบธุรกิจของศูนย์ฯ ที่มีศักยภาพด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (2) รูปแบบธุรกิจของศูนย์ฯ ที่มีศักยภาพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ (3) รูปแบบธุรกิจสำหรับวิทยากรอิสระที่มีทักษะเฉพาะด้าน โดยในปี 2561 ได้มีการพัฒนาวิทยากร E-Commerce ชุมชน จำนวน 643 คน ช่วยผลักดันผู้ประกอบการและประชาชนที่สนใจเข้าสู่การค้าออนไลน์ ทำให้มีร้านค้าออนไลน์เกิดขึ้นจำนวน 4,578 ร้านค้า เกิดมูลค่าที่เกิดจากการจำหน่ายสินค้าของผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 216,752,654 บาท

การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

รัฐบาลโดยกระทรวงการต่างประเทศ ได้จัดตั้งคณะทำงานร่วมภาคประชาสังคม และภาครัฐเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Open-ended Working Group for SDGs : OEWG for SDGs) โดยในปี 2561 ได้มีการจัดการประชุม OEWG for SDGs ทั้งสิ้น 4 ครั้ง และที่ประชุมได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ อาทิ บทบาทของสตรีในการพัฒนาที่ยั่งยืน บทบาทของทีมงานสหประชาชาติในการดำเนินการด้านการพัฒนาในประเทศ และความร่วมมือระหว่างทีมงานสหประชาชาติกับภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน การประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของโครงการขนาดใหญ่ การสร้างพื้นที่

สาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของ
คนทุกกลุ่ม การระดมทุนเพื่อพลังงานที่
ยั่งยืน และการศึกษาที่ครอบคลุมและ
ไม่ทอดทิ้งใครไว้ข้างหลัง โดยผู้เข้าร่วม
การประชุม OEWG for SDGs ทั้งจากภาครัฐ
และภาคเอกชนต่างเห็นประโยชน์ของ
การประชุม OEWG for SDGs ซึ่งได้ช่วย
สร้างปฏิสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์ระหว่าง
ภาครัฐกับภาคประชาสังคม เปิดพื้นที่ทาง
ความคิดและโอกาสในการมีส่วนร่วมอย่าง
ทั่วถึง ด้วยการแบ่งปันข้อมูล และ
ประสบการณ์ เติมเต็มช่องว่าง รวมทั้งเป็น
เวทีหารือในเรื่องที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับ
หลายประเด็นในเป้าหมายการพัฒนาที่
ยั่งยืนเป้าหมายต่าง ๆ โดยภาคส่วนต่างๆ
สามารถเสนอวาระของการประชุม
OEWG for SDGs ซึ่งเป็นการสร้างความ
ความไว้วางใจระหว่างกันอันเป็น
กุญแจสำคัญของการบรรลุ SDGs ด้วย

ในภาคธุรกิจ ในเดือนธันวาคม 2561 ได้
เปิดตัวสมาคมเครือข่ายโกลบอลคอมแพ็ก

ประเทศไทย (Global Compact Network
Thailand : GCNT) ซึ่งจุดเริ่มต้นของ
สมาคมฯ เกิดขึ้นเมื่อปี 2558 โดยบริษัท
ที่เป็นสมาชิก UN Global Compact (UNGC)
ในไทยได้รวมตัวกัน จนถึงปัจจุบัน ไทยมี
บริษัทและองค์กรที่เป็นสมาชิก UNGC
39 ราย โดยบริษัทภายใต้สมาคมฯ เน้นย้ำ
การปฏิบัติตามหลักสากล 10 ประการ
ของ UNGC 4 ด้าน คือ สิทธิมนุษยชน
สิ่งแวดล้อม แรงงาน และการต่อต้าน
การทุจริต รวมทั้งมุ่งบรรลุ SDGs นอกจากนี้
ยังได้ผลักดันให้ดำเนินงานตลอดห่วงโซ่
อุปทาน ไม่เฉพาะในบริษัทของตน ทั้งนี้
การจัดตั้งสมาคมฯ เป็นการยืนยันเจตนารมณ์
การร่วมงานความเป็นหุ้นส่วนระหว่าง
ภาคเอกชนกับภาคส่วนอื่น ๆ ทั้งกับภาครัฐ
และประชาสังคม เพื่อสร้างความไว้วางใจ
อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

ในปี 2561 ไทยได้เชิญคณะทำงาน
ด้านสิทธิมนุษยชนกับบรรษัทข้ามชาติและ
องค์กรธุรกิจอื่น ๆ เยือนไทยระหว่างวันที่

26 มีนาคม - 4 เมษายน 2561 โดยคณะทำงานฯ ได้พบหารือกับหน่วยงานภาครัฐ ฝ่ายบริหาร และตุลาการ และภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งผลการเยือนได้มีประเด็นเชิงบวกที่สำคัญ อาทิ (1) รัฐบาลมีความมุ่งมั่น โดยเฉพาะในระดับสูง และมีความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศ อาทิ International Labour Organisation (ILO) Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) และรัฐบาลประเทศต่างๆ ในการขับเคลื่อน United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGPs) (2) มาตรการที่ครอบคลุมกลุ่มเปราะบาง อาทิ การจ้างงานคนพิการในธุรกิจ การออกพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 และความมุ่งมั่นของรัฐบาลในการยุติความไร้รัฐภายในปี ค.ศ. 2024 (3) การจัดทำ Strategic Environmental Assessment (SEA) ที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ และ (4) ไทยได้เริ่มใช้แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนในปี 2562 โดยเป็นประเทศแรกในเอเชียที่รัฐบาลจัดทำแผนดังกล่าว เนื่องจากก่อนหน้านี้ บางประเทศมีการจัดทำโดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนของประเทศนั้นๆ แต่มีที่โดยรัฐบาล

ความร่วมมือใต้-ใต้

ไทยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม Regional Consultation on South-South Cooperation for Asia and the Pacific: Towards the Buenos Aires Plan of Action 40th Anniversary ร่วมกับสำนักงาน

สหประชาชาติเพื่อความร่วมมือใต้-ใต้ (UNOSSC) และคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติสำหรับเอเชียและแปซิฟิก (ESCAP) เมื่อวันที่ 27-29 มิถุนายน 2561 ที่กรุงเทพฯ เพื่อทบทวนความคืบหน้า ความท้าทาย แนวโน้ม และโอกาสของความร่วมมือใต้-ใต้ในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านความร่วมมือเพื่อสนับสนุนการบรรลุ SDGs ซึ่งผลการประชุมฯ มีประโยชน์ในการสนับสนุนการเจรจาเอกสารผลลัพธ์สำหรับ Second High-level United Nations Conference on South - South Cooperation เพื่อเฉลิมฉลองการครบรอบ 40 ปี ของการอนุมัติแผนปฏิบัติการบัวโนสไอเรส (Buenos Aires Plan of Action : BAPA) หรือการประชุม BAPA+40 ในเดือนมีนาคม 2562 ณ กรุงบัวโนสไอเรส อาร์เจนตินา

การเผยแพร่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในต่างประเทศ

กระทรวงการต่างประเทศ โดยกรมความร่วมมือระหว่างประเทศได้สานต่อการขับเคลื่อนนโยบาย SEP for SDGs Partnership ที่มุ่งสร้างหุ้นส่วนความร่วมมือเพื่อส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEP) ไปประยุกต์ใช้ในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และมีความคืบหน้าที่ประสบความสำเร็จอย่างสำคัญ เพื่อเผยแพร่ให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และพิจารณานำ SEP ไปประยุกต์ใช้ในประเทศ ผ่านกิจกรรมรูปแบบต่างๆ ได้แก่ (1) การให้ทุนฝึกอบรม ทุนศึกษา และทุนดูงานในหัวข้อที่เกี่ยวกับ SEP ในไทย

แก่ผู้แทน 155 ราย จากประเทศกำลังพัฒนา 67 ประเทศ (2) การดำเนินโครงการความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่น่าหลัก SEP ไปประยุกต์ใช้ในต่างประเทศ โดยเพิ่มขึ้นเป็น 26 ประเทศ (ปี 2560 จำนวน 20 ประเทศ) ซึ่งโครงการพัฒนาชุมชนในต่างประเทศที่ประยุกต์ใช้หลัก SEP สามารถตอบโจทย์ความยั่งยืนตามหลัก SEP ใน 4 มิติคือ (1) มิติทางเศรษฐกิจ คือ เกิดผลกระทบเชิงบวกต่อสมาชิกในศูนย์เรียนรู้และชุมชน โดยเฉพาะการลดรายจ่ายและมีรายได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากมีการผลิตทางการเกษตรที่หลากหลาย ทำให้ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการซื้ออาหารบริโภคและเพิ่มช่องทางในการสร้างรายได้มากขึ้นกว่าในอดีต (2) มิติทางสังคม คือ ชุมชนเกิดการมีส่วนร่วม ช่วยเหลือ เกื้อกูล และสามัคคีกันมากขึ้น เนื่องจากศูนย์เรียนรู้ เป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องแก่สมาชิกโครงการและครอบครัว และเป็นเวทีจัดการประชุมหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันระหว่างสมาชิกกับผู้นำชุมชน (3) มิติทางสิ่งแวดล้อม คือ เกิดผลกระทบเชิงบวกต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชนมากขึ้น เนื่องจากเกษตรกรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยลดการทำเกษตรที่ใช้สารเคมีมาใช้สารอินทรีย์มากขึ้น ส่งผลให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น สิ่งแวดล้อมและสุขภาพของเกษตรกรดีขึ้น เจ็บป่วยน้อยลง และ (4) มิติทางวัฒนธรรม คือ มีการรวมกลุ่มประสานงาน ร่วมมือช่วยเหลือและสามัคคีระหว่างสมาชิกในครอบครัวและในชุมชนมากขึ้น การผลิตและแปรรูปอาหาร และสินค้าพื้นเมืองตามวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชน มีความหลากหลายมากขึ้น

ข้อมูลและสถิติ

ไทยมุ่งส่งเสริมความแข็งแกร่งของการจัดเก็บข้อมูลสถิติ โดยดำเนินการตามแผนแม่บทระบบสถิติของไทย ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 – 2564) และสำนักงานสถิติแห่งชาติได้จัดทำ “หลักการพื้นฐานสถิติทางการ” (Fundamental Principles of Official Statistics) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการสถิติทางการของประเทศ นอกจากนี้ ยังได้กำหนดมาตรฐานการจัดจำแนกเพื่อให้หน่วยงานต่างๆ ได้นำไปใช้ อาทิเช่น อายุ เพศ อาชีพ การกำหนดค่านियามเมือง/ชนบท เป็นต้น สำนักงานสถิติแห่งชาติกำลังอยู่ระหว่างการจัดทำตัวชี้วัดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทไทย (National Indicators) โดยได้มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ผู้แทนจากทุกภาคส่วนมาร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนาชุดตัวชี้วัดของประเทศ เพื่อให้ประเทศสามารถวัดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับการพัฒนาในบริบทไทยตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนปฏิรูปประเทศ และนโยบายประเทศไทย 4.0 อันจะนำไปสู่ตัวชี้วัดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทของไทย ซึ่งประกอบด้วย ตัวชี้วัดสากล (Global indicators) ตัวชี้วัดทดแทน (Proxy indicators) และตัวชี้วัดเพิ่มเติม (Additional indicators) ที่สามารถสะท้อนการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งในระดับสากลและระดับประเทศได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ ยังมีแผนการจัดการอบรมความรู้ตัวชี้วัด SDGs ในระดับจังหวัด ซึ่งรวมถึงการพัฒนาตัวชี้วัดเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับพื้นที่ และมีการประชุมหารือเพื่อจัดทำแผนพัฒนาข้อมูลสถิติ

การดำเนินการขั้นต่อไป

การพัฒนาขีดความสามารถทางด้านบุคลากรภายในประเทศ ทั้งด้านการระดมทุนเพื่อการพัฒนา การใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การค้าระหว่างประเทศ การจัดทำสถิติ ยังมีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อส่งเสริมให้ไทยบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งการดำเนินการบางด้านไม่ได้อยู่ที่หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเพียงหน่วยเดียว เช่น การพัฒนาขีดความสามารถด้านสถิติของหน่วยงานอื่นๆ นอกเหนือจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ เพราะระบบสถิติของไทยไม่ใช่ระบบสถิติแบบรวมศูนย์

ไทยจะยังคงสานต่อบทบาทการเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือเพื่อการพัฒนาผ่านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกประเทศและทุกฝ่ายในการร่วมแบ่งปันและแลกเปลี่ยนประสบการณ์หรือแนวปฏิบัติที่ดี ตลอดจนร่วมกันกำหนดนโยบายที่จะทำให้ประเทศกำลังพัฒนาสามารถใช้ประโยชน์จากความร่วมมือได้-ได้ และไตรภาคีอย่างมีประสิทธิภาพ

ในการจัดทำข้อมูลตัวชี้วัด SDGs ระดับสากลบางรายการ ยังไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบ เนื่องจาก (1) บางรายการ Metadata ระดับสากล ยังไม่ครบถ้วน และไม่ชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวชี้วัดที่อยู่ในกลุ่ม Tier III (2) นิยาม/ความหมาย

ประเด็นที่เกี่ยวข้องไม่ชัดเจน เช่น นิยามของ Social protection ในบริบทของไทย เป็นต้น จึงทำให้ยังไม่สามารถระบุหน่วยงานที่รับผิดชอบได้อย่างชัดเจน และ (3) ยังไม่มีระบบติดตาม ตรวจสอบความก้าวหน้าของการจัดทำข้อมูลตัวชี้วัด SDGs รวมทั้งระบบรวบรวมและนำเสนอผลหรือสถานการณ์ของตัวชี้วัด SDGs

ปัจจุบันสำนักงานสถิติแห่งชาติอยู่ระหว่างเตรียมการจัดทำสำมะโนประชากรปี 2563 นอกจากนี้ สำนักงานสถิติแห่งชาติยังเข้าร่วมเป็น pilot country โครงการ Civil Registration and Vital Statistics ขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) โดยมีผู้แทนเข้าร่วมเป็นคณะทำงานประกอบด้วยสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งภายใต้โครงการดังกล่าวนี้ จะมีการจัดทำรายการวิเคราะห์ที่เกี่ยวข้องกับความครอบคลุมของการจดทะเบียนการเกิดและการจดทะเบียนการตายด้วย นอกจากนี้ ยังมีความร่วมมือทางเทคนิคและวิชาการจาก ADB ในการศึกษาการใช้ประโยชน์จากข้อมูล Big Data ในไทย (เช่น ภาพถ่ายดาวเทียม) ร่วมกับข้อมูลสำมะโนและสำรวจต่าง ๆ เพื่อประมาณค่าตัวชี้วัดในระดับย่อยด้วยเทคนิค small area estimation รวมทั้ง

ยังได้ร่วมมือกับองค์กร UNICEF ในการจัดทำแผนพัฒนาข้อมูลและเสริมสร้างศักยภาพทางสถิติ ระยะ 5 ปี (ค.ศ. 2017 – 2021) โดยเน้นข้อมูลเพื่อสนับสนุนการประเมินและติดตามนโยบายด้านความเท่าเทียมของเด็ก ซึ่งเป็นประชากรกลุ่มเปราะบางด้วย ทั้งนี้ ในส่วนของการพัฒนาและจัดทำข้อมูลตัวชี้วัดที่ยังไม่มีข้อมูลนั้น สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้มีความพยายามดำเนินการในเรื่องนี้ เช่น การพัฒนาระเบียบวิธีการจัดเก็บข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำตัวชี้วัด 2.1.2 ความซุก

ของความไม่มั่นคงทางอาหารระดับปานกลางและระดับรุนแรง โดยใช้เครื่องมือ Food Insecurity Experience Scale (FIES) ที่พัฒนาขึ้นโดยองค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization : FAO) และการจัดเก็บข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำหรับการจัดทำตัวชี้วัด 10.7.1 Recruitment cost born by employee โดยใช้องค์ความรู้ที่ได้รับจากองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization : ILO)

17 PARTNERSHIPS FOR THE GOALS

Goal 17 Partnerships for the Goals

เสริมสร้างความแข็งแกร่ง
กลไกการดำเนินงานและหุ้นหุ้นส่วนความร่วมมือ
ระดับโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ระดับชาติและระดับท้องถิ่น

ภาครัฐ

ภาคประชาสังคม

เยาวชน

ภาคพันธมิตรข้ามประเทศและทั่วโลก

ระดับภูมิภาค

การมีถิ่นพำนัก
ข้ามภูมิภาค

สิ่งแวดล้อม

ASEAN
TRAILBLAZER 2019

เครือข่ายเมืองอัจฉริยะ

ระดับโลก

โลกภาพความร่วมมือ SEP for SDGs Partnership
กับประเทศต่างๆ ในกรอบความร่วมมือ 16-17 และโครงการพิเศษ

Partnerships for the Goals

เสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วน
ภาคีการดำเนินงานและเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือ
ระดับโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

รัฐบาลได้ให้เงินช่วยเหลือเพื่อการพัฒนา (ODA) ทั้งหมด 4,508 ล้านดอลลาร์

ความร่วมมือทางวิชาการ

ความช่วยเหลือที่เปล่า

เงินกู้ผ่อนปรน

เงินสนับสนุนองค์การระหว่างประเทศ

รายได้รัฐบาลรวมต่อ GDP คิดเป็น 21.46%

สัดส่วนประชากรที่ใช้
อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้น
56.8%

บทสรุป ความท้าทายของไทย และการดำเนินการขั้นต่อไป

นับตั้งแต่มีการรับรองวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 ไทยและประชาคมโลกกำลังเดินทางเข้าสู่ปีที่ 5 หรือนับเป็นระยะทาง 1 ใน 3 ของกรอบระยะเวลา 15 ปีที่โลกได้ตั้งเป้าหมายจะบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนภายในปี ค.ศ. 2030 ร่วมกัน

รายงาน Global Sustainable Development Report (GSDR) 2019 ซึ่งจัดทำโดยคณะนักวิทยาศาสตร์ที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นเป็นพิเศษจากผลลัพธ์การประชุม UN Conference on Sustainable Development (Rio+20) เมื่อปี 2555 มีข้อค้นพบเบื้องต้นว่า ประชาคมโลกยังอยู่ห่างจากการบรรลุ SDGs การออกนโยบายและมาตรการเร่งด่วน และการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ (transformation) ที่อยู่บนพื้นฐานของข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ และสถิติเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะเรื่องการกินดีอยู่ดีและการส่งเสริมศักยภาพของคน การส่งเสริมเศรษฐกิจที่ยั่งยืน การลดการปล่อยคาร์บอน การเข้าถึงพลังงาน โภชนาการที่ดีและความมั่นคงทางอาหาร และการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังระบุว่า แนวปฏิบัติแบบเดิม หรือ Business-as-Usual path จำเป็นต้องได้รับ

การปรับเปลี่ยน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง ไม่ว่าจะเป็นการมีสถาบันที่เข้มแข็ง สถานการณ์การเงินและเศรษฐกิจที่ยั่งยืน การดำเนินการอย่างบูรณาการ การปรับเปลี่ยนทัศนคติ และการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

ประเทศไทยมุ่งมั่นที่จะเสริมพลังให้แก่ชุมชนผ่านการสร้างหุ้นส่วนทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยภายในประเทศไทยได้ส่งเสริมการพัฒนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาจากล่างสู่บน (bottom-up) โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางหลักในการบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืน ควบคู่ไปกับการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อให้ชุมชนเกิดการพึ่งพาตนเอง และพัฒนาศักยภาพของตนอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งยังนำโครงการความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในต่างประเทศเพื่อส่งเสริมความร่วมมือแบบได้-ได้ระหว่างประเทศกำลังพัฒนาอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม ไทยยังคงเผชิญกับอุปสรรคและความท้าทายด้านการอนุรักษ์เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนี้

ผลกระทบจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19)

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) นับตั้งแต่ต้นปี 2563 สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาและความเปราะบางในสังคมที่มีอยู่แล้วแต่เดิม และที่เป็นปัญหาที่หนักขึ้นจากวิกฤตการณ์ครั้งนี้ แต่ในทางกลับกัน การรับมือกับโควิด-19 สะท้อนถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนจากทุกภาคส่วนทั้งในระดับประเทศและระดับระหว่างประเทศที่มีจุดมุ่งหมายร่วมกัน ในการรับมือกับปัญหา และช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี แม้ว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดในครั้งนี้จะส่งผลกระทบต่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั่วโลกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ก็ไม่ควรถูกใช้เป็นเหตุผลที่จะเลื่อนหรือทำให้แผนงานและกระบวนการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนต้องล่าช้าหรือหยุดชะงัก และถึงแม้จะดูเหมือนว่าการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในครั้งนี้จะส่งผลให้อัตราการปล่อยคาร์บอนลดลง สิ่งแวดล้อมระบบนิเวศพื้นผิวส่งผลดีต่อสิ่งมีชีวิตทั้งบนบกและในทะเล แต่นั่นก็เป็นเพียงผลจากการลดกิจกรรมของมนุษย์ในระยะสั้นเท่านั้น ดังนั้น เมื่อมองไปในอนาคต องค์การสหประชาชาติและรัฐบาลประเทศต่าง ๆ จำเป็นที่จะต้องมีมาตรการเสริมสร้างความต้านทานต่อเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดและวิกฤตต่าง ๆ โดยการเร่งรัดขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และ

สิ่งแวดล้อม และส่งเสริมความร่วมมือแบบหุ้นส่วนกับทุกภาคส่วนซึ่งมีความจำเป็นอย่างมาก สำหรับเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่บุคคลและสังคม อันจะนำมาซึ่งความต้านทาน และพร้อมรับมือกับวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ในอนาคต

การสร้างความตระหนักและส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

ภาครัฐเพียงอย่างเดียวมีกำลังและงบประมาณไม่เพียงพอที่จะบรรลุการดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนภายในปี ค.ศ. 2030 ฉะนั้น การดึงชุมชนภาคเอกชน ภาคประชาสังคมเยาวชน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มวิชาชีพเพื่อสังคมให้เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนแผนการพัฒนาต่าง ๆ จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของไทย และปัจจัยแห่งความสำเร็จของการส่งการมีส่วนร่วมในขั้นต่อไป คือ การให้ความรู้แก่ประชาชน การบูรณาการเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการดำเนินการร่วมกับภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ความเชื่อมโยงและการดำเนินงานแบบองค์รวม

เช่นเดียวกับประชาคมโลก ความท้าทายสำคัญของการดำเนินการตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 และการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของไทย คือ การมองประเด็นในลักษณะภาพกว้างที่มี

ความเชื่อมโยงระหว่างเป้าหมาย และระหว่างภารกิจของแต่ละหน่วยงาน เพื่อให้เกิดการทำงานแบบสอดประสานกัน ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินการหลายด้านมีความคาบเกี่ยวระหว่างกัน และอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของหลายหน่วยงานในหลายภาคส่วน ในขณะที่เดียวกัน การจะบรรลุเป้าหมายหนึ่งอาจส่งผลกระทบต่ออีกเป้าหมายหนึ่งได้เช่นกัน ดังนั้น มาตรการใด ๆ ที่จะช่วยขับเคลื่อนและเร่งรัดการดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของไทย จึงควรเป็นไปอย่างมีนวัตกรรม ปรับปรุงการดำเนินการให้เป็นระบบและบริหารงานแบบองค์รวม ให้ความสำคัญต่อความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากทุกภาคส่วน และสร้างความร่วมมือแบบหุ้นส่วนทั้งในระดับภายในและระหว่างประเทศ

ข้อมูลเชิงสถิติ

อีกหนึ่งความท้าทายสำคัญ คือ การมีข้อมูลสถิติที่มีการจัดจำแนกข้อมูลต่าง ๆ อาทิ อายุ เพศ อาชีพ การกำหนดค่านิยามเมือง/ชนบท เพื่อตอบโจทย์การดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ในส่วนของงานดำเนินการขั้นต่อไป ไทยมุ่งที่จะส่งเสริมความแข็งแกร่งของการจัดเก็บข้อมูลสถิติ โดยอยู่ระหว่างการดำเนินการตามแผนแม่บทระบบสถิติของไทย ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 – 2564) และสำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้จัดทำ “หลักการพื้นฐานสถิติทางการ” (Fundamental Principles of Official Statistics) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการสถิติทางการของประเทศ และยังได้กำหนดมาตรฐานการจัดจำแนกเพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้นำไปใช้ประโยชน์ อาทิ อายุ เพศ อาชีพ การกำหนดค่านิยามเมือง/ชนบท เป็นต้น